

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini Origines ac
Progressus, Per Italiam, Hispaniam, Galliam, Germaniam,
Belgium, aliasque orbis Christiani prouincias**

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1614

urn:nbn:de:hbz:466:1-11321

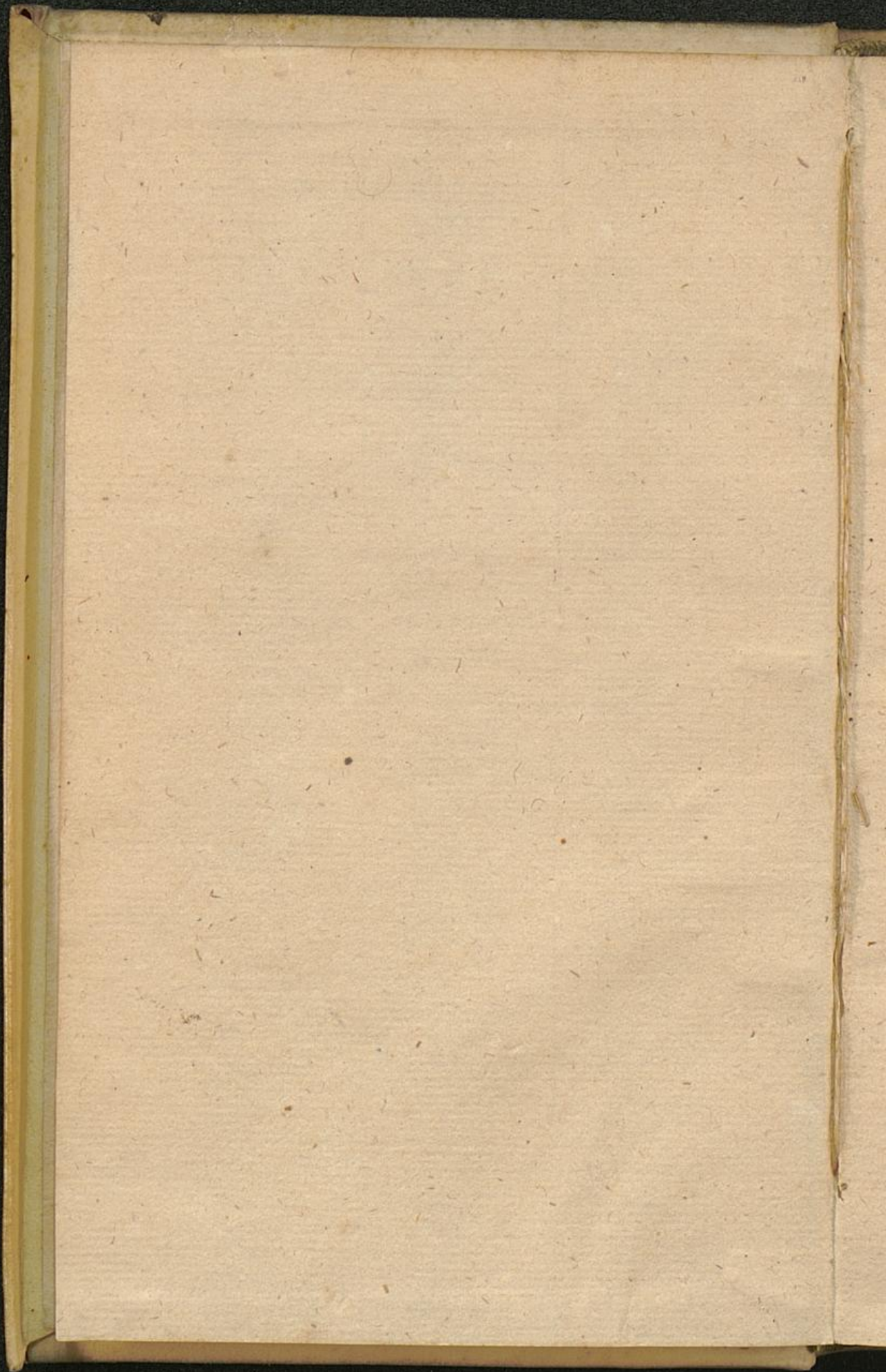
101
101
101

14

N. I

Ac. Th. 4914.

Congreg. Lateranensis p. 38 ff

Ex legato Chmi Principis Ferdinandi
Epi Paderb. et Monaster.
Anno 1663

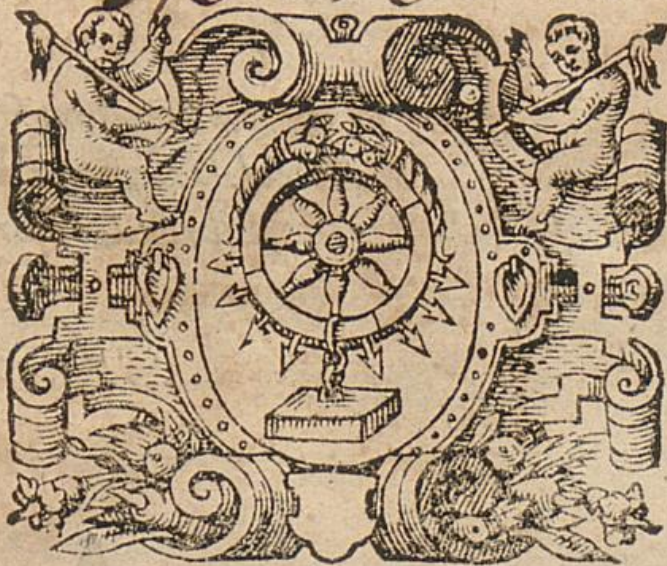
CANONICORVM
REGVLA=
RIVM ORDINIS
S. AVGVSTINI

Origines ac Progressus,

PER ITALIAM, HISPANIA,
NIAM, GALLIAM, GERMANIAM,
Belgium, aliasque orbis Chri-
stiani prouincias.

AVBERTVS MIRAEVS BRVXEL-
lensis, Protonotarius Apostolicus, & Canoni-
cus Antvyverpiensis eruendo

Collegij Paderbornae publicabat.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Sumptibus Bernardi Gualtheri.
ANNO M. DC. XIV.

ORIGINES Canonicoꝝ
Regularium Ord. S. Au-
gustini, autore AVBERTO
MYRAEO, per quendam e-
iusdem Instituti Theologũ
Coloniẽsem, relectas & pro-
batas, luce, typisq̃ue dignas
censeo. Coloniae Agripp. die
12. Septemb. 1614.

*Henr. Francken Sierstorpffius,
SS. Theol. D. Gymn. Laur.
Regens, Libror. Censor.*

A M.

A M P L I S S I M O

&

R E V E R E N D O

A D M O D V M

P R A E S V L I

D. R E M I G I O

D E Z A M A N,

P R A E P O S I T O E T

C O M I T I L O E N S I,

in Flandria.

A C R A S interreli-
gioforū hominum
familias, *Presul*
Amplissime, quat-
tuor maiorum quasi gētium
ordines eminēt, quos *Abba-*
tiales nuncupare liceat, quòd
(:) 2 eorum

EPISTOLA

eorum rectores seu præfecti
 propriè *Abbat*es nominentur.
 Sunt ij, *Canonicorum regula-*
rium, Benedictinorum, Cister-
ciensium, & Præmonstratensiu
 sacri Ordines, per orbem Chri-
 stianum longè lateq; diffusi.
 De tribus posterioribus iam
 pridem scripsi, & publicavi
 libros singulares: restabāt Ca-
 nonici regulares, quos vt in-
 dictos non finerem, & ratio
 suadebat, & amici compelle-
 bant. Morem itaque rationi
 & amicis gerēs, cœpi illustriū
 maximè *Abbatiarū, Præpo-*
siturarū, ac Prioratum, or-
 dinis *Canonicorum regula-*
 rium,

DEDICATORIA.

rium, origines è tenebris in
lucem producere. Quē qui-
dem conatum nostrum, TIBI
Reuerēde admodū PRAESVL,
visum fuit offerre ac dedica-
re : qui & *Loense* tuum coe-
nobium, belli furoribus va-
statum, instauras quotidie, &
strictam pariter in vsum re-
uocas vitæ disciplinam. Quo
fit, vt tanquam illustre quod-
dam pietatis, castitatis ac mo-
destæ grauitatis exemplar ab
omnibus lauderis: quam gra-
uitatem comitas, morumq;
suauitas mirificè temperat ac
concinnat. Maçte itaque isto
animo ac virtute : quemque

(:) 3 nunc

EPIST. DEDICAT.

nunc offero libellum, benignè suscipe, curis secundis grandiozem haud dubiè futurum magno instituti vestri Canonici, vt confido equidem, bono accōmodo. Scripsi in prædio nostro Willibrordiano, ad muros vrbs Antvverpianę, Kalendis Augusti, CIO. IOCXIV.

*Amplissima Dominationis vestre
studiosissimus*

Aubertus Miræus.

Ad

A D P I V M
LECTOREM.

PRIVSQVAM de *Canonicorum regularium ordinis S. Augustini Abbatibus, quæ veluti maiorum sunt gentium monasteria, de quibus eorundem Prioratibus, quæ minorum quasi gentium cœnobîa nuncupare liceat, speciatim agere incipiã, libet pauca quadam de eorundem nomine antiquitate, de quibus instituta per S. Augustinum in Africa, & alios alibi reformatione præfari.*

Canonicorum regularium, at quibus in communi viventium institutum ab ipsis haud dubie Apostolis sumpsit exordium: cuius quidem primus Reformator S. Augustinus Hipponensis ex Africa Episcopus extitit, scriptam Regulam, quam successu temporum plurimæ familia seu congregationes sacræ sunt amplexæ. Initium autem fecit Augustinus à Clero suo Hipponensi: ut ex Possidio liquet.

Magistri sui exemplum egregie emulati sunt discipuli, Fulgentius Ruspensis in Africa Episcopus, Prosper Aquitanus,

(i) 4 Regij

P R A E F A T I O

*Regij in Flaminia Episcopus, & Gelasius
Pontifex Romanus.*

De ipso Gelasio sic legitur in Officio proprio Canonorum Lateranensium, à Pio Quinto Papa approbato: Inualescente post obitum beatissimi patris nostri Augustini, sub Genserico Vandalorum Rege, Arriane secte perfidia, cum is vniuersam iam Africam suo subiugasset imperio, post cruentam nimis clericorum ac Catholicorum stragem plurimi diui patris Augustini discipuli & alumni, per varias propagati Ecclesias (inter quos Gelasius pater Valerio natus) diuina reuelatione primùm Neapolim, & Romam deinde peruenērūt. Qui omnes perbenignè à Leone primo Papa excepti atque in Ecclesia Lateranensi collocati, Canonicum ibi ordinē, iuxta diui patris nostri Augustini regulam, & saluberrima instituta, instaurare cœperunt. Vbi diutissimè postea floruerunt, & per octingentos annos ibidem perstiterūt, plurimique ex ipsis ad summum Pontificatum, aliosque inferiores Episcopatus, ob præclara eorum merita, sunt assum.

AD LECTOREM.

assumpti. Licet eiekti postea, denuò restituti, adhuc eiekti, nomen tamen & titulum, & omnia illi Ecclesiæ concessa priuilegia, A postolica concessione retinent. Gelasius itaque cùm quã plurimos ibi annos mira sanctitatis ac eruditionis opinione vitã egisset, mortuo Felice Tertio ad summum Pontificatus apicem est electus. Qui Pontifex factus, clerum quàm maximè amauit & auxit, ordinemque præcipuè ipsum Lateranens. locis & priuilegijs ampliauit atque decorauit.

Vt Gelasius, sic & Alexander II. Papa, Lucensis antea Episcopus, ordinem Canonicorum regularium fouit ac restituit Romæ, Luca, & alibi in Italia: teste Onuphrio in Chronico, ad annum 1062.

In Gallia Iuo, primùm Bellouacensis Ecclesiæ S. Quintini Præpositus, postea Carnotensis Episcopus (alius à S. Iuone, pauperũ Aduocato) idem præstitit. Quem postea secuti sunt Hugo & Richardus Victorini, Parisienses Theologi.

Floruit deinde Petrus Damiani, Cardinalis & Episcopus Ostiensis: qui titulis omnibus abdicatis, Rauennam redijt ad regu-

PRÆFATIO

*regulare Canoniorum S. Mariae in portu
monasterium : ubi insignem scripsit Re-
gulam de communi vita Clericorum à
Paschali Secundo Papa confirmatam.*

*Caterum displicet Ludouico Viui in
notis ad librum tertium Augustini de ci-
uitate Dei cap. 15. alijsq; nonnullis, quod
hi Canonici vocentur Regulares, cum id
aliud sonare non videatur, quàm bis Re-
gularem. Sed an illis etiam non displicet,
quod in Euangelio legitur, Abba, pater*

*Marc. 14. omnia tibi possibilis sunt; transfer ca-
licem hunc à me: aut quod Apostolus a-
liquoties dicit, nos accepisse spiritum ado-
Rom 8. ptionis filiorum, in quo clamamus, Abba
pater? Quamquam sciam hæc sacra loca
ita tractari posse, ut in verbis Christi sit
Gal. 4. geminatio, Apostolus verò significet ab
Hebraeis clamari Abba; à Grecis, Pater.
Pulchrè S. Benedictus. Abbas, qui præf-
se dignus est monasterio, semper me-
minisse debet quod dicitur; & nomen
maioris factis implere, Christi enim
vices agere in monasterio creditur,
quando ipsius vocatur prænomine;
dicente Apostolo, accepistis spiritum
adoptionis filiorum Dei, in quo cla-
mamus;*

AD LECTOREM.

namus, Abba pater. Sicut igitur inter Abbates, ij qui ceteris Abbatibus praesunt, peculiariter dicuntur Patres Abbates, ita inter Canonicos nonnulli, ad distinctionem Canoniorum secularium, dicuntur Canonici regulares, qui videlicet se arctius ceteris Canonicas regulas observare velle voverunt. Et non est mirum, inter Ecclesiasticos hanc locutionem inualuisse, eò quod in antiquis Concilijs aliud sit regulariter, aliud canonicè vivere. In Concilio enim Moguntino legitur: Si monachi fieri voluerint, regulariter vivant. Sin autem, canonicè vivant omninò. Non quasi Canonici nullam habeant regulam, sed quia monasticam non habeant, quae, Ecclesiasticam phrasi, per antonomasiam, solet Regula dici. Scio hac Ciceroniana non esse, sed Christianos ignorare non oportet, indulgendum non nihil esse stilo Ecclesiasticae simplicitatis. Vnde pulchrè scribit August. in lib. de catechizandis rudibus. De scolis vfitatissimis Grammaticorum Oratorumq; venientes sedulo monedi sunt, vt humilitate induti Christiana, discant non contemnere, quos cognoverunt morum vitia, quam verborum

am-

PRAEFAT. AD LECT.

amplius deuitare, & cordi casto linguam
exercitatum, nec cōferre audeant. His
maximè vtile est nosse, ita esse præpo-
nendas verbis sentētiās, vt præponitur
animus corpori. Ex quo fit, vt ita mal-
le debeant veriores, quàm disertiores,
audire sermones: sicut malle debent
prudētiores, quā formosiores habere
amicos. Nouerint etiam nō esse vocē
ad aurem Dei, nisi animi affectum. Ita
enim nō irridebūt, si aliquos antistites
& ministros Ecclesiæ fortè animad-
uerterūt, vel cum barbarismis & solec-
cismis, Deū inuocare, vel eadē verba,
quæ pronunciant, nō intelligere, per-
turbateq; distinguere, piè toleranda
sunt ab eis. *Hactenus Augustinus. Ideo q̄
magis tolerāda sunt quæ in vsitatissimam
& inueteratam loquēdi phrasim sunt re-
cepta. Nam quod Canonici Regulares di-
cantur, passim id etiam in corpore Iuris
Canonici, & in litteris Apostolicis, & in
Concilijs posteriorum temporum obuium
est: vt nō sine irreuerentia hæc à quibus-
dam litterionibus reprehendantur. Sic
ferè Molanus lib. 1. de Canonicis, cap. 24.*

CANO.

CANONICORVM
REGVLARIVM
 ORD. S. AVGVSTINI
 ORIGINES AC
 PROGRESSVS.

C A P V T I.

QVATVOR ferè primariae, vt vocant, Regulæ monasticæ, seu cœnobiticæ, Diuorū scilicet BASILII, AVGVSTINI, BENEDICTI & FRANCISCI recensentur. Ex harum præscripto omnes pœnè religiosorum hominum cœtus sic vitam instituunt, vt singuli aliquam præ ceteris maximè amplectantur atque æmulentur.

S. BASILIVS Magnus cognomento, nobilis Cappadox, Athenis vnà cum Gregorio Nazianzeno sacris ac profanis litteris eruditus, Cæsareæ in Ponto Episcopus, *primus du-riorem illum veterum monachorum ritum ad meliorem normam, magisq; religioni congruentem, rededit.* Qua de re multa qui volet, ipsum Basilium, Gregorium item Nazianzenū, Vola-
 A terra-

terranum, Antonium, Baronium, Hier. Platum, aliosque consulat.

Porrò ordinis S. Basilij monachi hodieq; plurimi in Græcia, AËgypto, Syria, alijsque Turcici Imperij prouincijs viuunt, nigra veste talari honestè induti, & cucullis capita velati.

Atque hæc quidem & alia vetustissima monasticæ vitæ monumenta, Deo disponente, iurati Christianæ religionis hostes tolerant, cum ad Orthodoxos in auita fide continendos, tum ad impios Nouatores, qui monasticen cane peius & angue oderunt, confundendos ac iugulandos. Obijt autem Sanctus Basilius anno Christi trecentesimo septuagesimo octauo.

S. Augustinus Episcopus Hipponensis in Africa, obijt anno ætatis suæ septuagesimo sexto, teste Possidio in eius vita, anno autem Christi 433. vt Prosper in Chronico testatur. vel anno 430. vt tradit Baronius in Annalibus de eius vita, deque ordinibus, sub Augustiniana Regula militantibus, nos plura dicemus capitibus proximè sequentibus.

S. Benedictus anno Christi quingentesimo vigesimo sexto, monachorum in Occidente pater, dispersos Monachos in monte Cassino congregauit, & certam viuendi regulam præscripsit, sub qua diuersæ hodie Religiosorum hominum familiæ militant. In
his

his sunt inprimis ij, qui nigra vtentes veste, Benedictinorum nomen retinent, item Cluniacenses, Camaldulenses Vallis-Vmbrenses, Mont'Oliuetenses, Grandimontenses, Cistertienses, Syluestrenses, Humiliati, Celestini, Eremitæ D. Hieronymi per Martinum V. Pont. Max. in familiam Benedictinam adsciti, & alij. De quibus vide Origines nostros Benedictinos.

Sanctus Franciscus, natione Italus, patriâ Assisias, ordinem fratrum Minorum instituit ab Honorio III. Pontif. Max. comprobatum. Utuntur ij tunica vna natiui velleris & funiculo præcinguntur, suntque distincti, in Observantes & Conuentuales. Eiusdem Sancti Francisci signa sequuntur Capuccini, Amadeani, Recollecti Clarissæ moniales, & alij Religiosi cœtus reformati; migravit autem ex hac vita Sanctus Franciscus anno Christi 1226. à Gregorio IX. in Diuos relatus anno millesimo ducentesimo vigesimo octauo.

CAPVT II.

VITAE SANCTI AVGVSTINI
series.

A NNO à partu Virginis 354. Idibus No- ANNO
uembris Sanctus AVGVSTINVS 354.
natus est Tagastæ in Africa, haud longè à

A 2

Car-

Carthagine, ex patre catechumeno, nomine *Patricio*, Carthaginiēsi, & matre recēte Christiana, nomine *Monica*. Fratrem *Nauigium*, *Lastidianum* verò & *Rusticum* cōsobrinos habuit, socios *Alipium* & *Euodium* Tagastenses, ac *Nebridium* Carthaginiensem. Adhuc puer Tagastæ, Madauris, & Carthagine, liberalibus disciplinis operam nauauit. Et à matre Christi doctrina institutus fuit: eius tamen baptismus tum ab ipso, tum à matre est dilatus: quod factum ipse non probat lib. Conf. I. cap. 2. Præceptorem habuit *Manilium Theodorum*, virum præstantissimum & Christianum. A Etatis anno 16. Discipulus esse desijt. Anno decimo octauo filium *Adeodatum* Carthagine genuit. Et sequenti anno, iam defuncto patre ante biennium, cùm Ciceronis librum, titulo Hortensium, de Philosophiæ laudibus & defensione perlegisset; paulò pòst in Manicheorum sectam lapsus est; in qua annis nouem vixit. Vigesimo primo ætatis anno Aristotelis Categorias legit, atque omnes artium Liberalium libros euoluit. Mathematicam, Musicam, Arithmeticam sine difficultate, nullo præceptore, intellexit: ac Rhetoricam, quàm in patria professus fuerat, Carthagine anno suæ ætatis 24. publico stipendio docere cœpit. Quo tempore libris Genethliacorum penitùs se dedit. Discipulos inter alios habuit præcipuos *Trigetium* & *Licentium*, suos ciues.

ciues. Cùm vigesimum nonum ætatis annum ageret, Fausti Manichæi (quem doctissimum existimauerat) detectis erroribus, Carthagine adhuc degens, à Manichæorum sectâ reuocare se ipse paulatim cœpit. Quo etiam anno Romam ex Africa, in scia matre, venit, vt in Vrbe artem Rhetoricam profiteretur. In eunte autem anno trigesimo Mediolanum, publico stipendio accitus, profectus est, vt ibidem Rhetoricam doceret: vbi à matre postea inuentus, atque eiusdem precibus, & frequenti *Ambrosij* Mediolanensis Episcopi auditione commotus, Manichæos, qui eum annis nouem ludificauerant, omninò deseruit. Postmodum autem III. Nonas Maij, suæ ætatis anno tricesimo primo, cùm in *S. Simpliciani* rus concessisset, ad Deum conuersus, perfectus demùm Christianus effectus est: & scholæ Rhetorices renunciâns, in Villam Cassiâ, quàm sibi amicus nomine *Verecundus* concesserat, simul cum matre & socijs *Alipio* atq; *Euodio* Tagastensibus ac *Nebudio* Carthaginiensi secedens, ibique se ad suscipiendû baptismum præparans, scripsit libros *contra Academicos*, *de Beata vita*, & *Ordine*, & *Soliloquia*.

Anno salutis 386. ætatis verò suæ tricesimo tertio, Honorio Cæsare & Euodio Coss. ANNO 386.
AVGVSTINVS cum *Adeodato* filio, annorû fermè quindecim, & *Alipio* socio, à S. Ambro-

fio Episcopo in solennibus Pasche, sola super-
 stite matre, eaq; praesente, baptizatus est. Quo
 facto Monica mater incredibili adfecta gau-
 dio, huiusmodi verbis eam dicitur allocuta:
*Quid fili, hic amplius faciam? curq; hic diutiùs sim
 nescio? Vnum erat, quo vitam mihi prorogari cu-
 piebam, vt te scilicet Christianum viderem: quod
 mihi cumulatius Deus meus praestitit; non enim
 modò te Christianum & Catholicum, sed & con-
 tempta felicitate terrena, seruum eius aspi-
 cio.* Et Possidius ait, quòd ex intimis cordis
 medullis da Deum còuersus, mox spem om-
 nem, quàm habebat in saeculo, dereliquit: iam
 non vxorè, non filios carnis, non diuitias, nò
 honores saeculi querens, sed soli Deo cum suis
 seruire statuit, in illo & ex illo pusillo grege
 esse studens, quem Dominus alloquitur, di-
 cens: *Nolite timere pusillus grex, quoniam còpla-
 cuit patri vestro dare vobis regnum. Vendite qua
 possidetis, & date eleemosynam: Facite vobis sac-
 culos non veterascentes, thesauros non deficientes
 in caelis.* Et illud, quod idè dicit Dominus vir
 sanctus facere cupiens: *Si vis esse perfectus, vède
 omnia que habes, & da pauperibus, & habebis the-
 saurum in caelis, & Veni, sequere me.* Et, *Super fi-
 dei fundamentum aedificare desiderans, non
 ligna, fœnum, stipulam; sed aurum, argentum, &
 lapides pretiosos.*

Sanctus Dacius Mediolanensis Episcopus,
 cuius meminit S. Gregorius libr. 3. Dialog.
 cap. 4.

cap. 4. loquens in suis Chronicis, de hac Diui Augustini admirabili conuersione, ait: Eodem tempore contigit, vt quidam magnus sapiens Manichaorum esset errore seductus, nomine Augustinus, argumentis dialecticis armatus, & postea Dei fidelis & Catholicus viuens Episcopus, cum in Ecclesia Mediolanensi non orationis curiositate, neque secundum causam vtilem videndi & audiendi diuini mysterij, sed reprehendendi gratiam Beatum Ambrosium de Incarnatione Domini ad populum inuenisset, tractantem, atque predicantem, oblitus sui & suarum omnium cogitationum, pallens & tremens, omnibus qui aderant videntibus obriguit, ac etiam finita monitione, quam ad populum Beatus Ambrosius ministrabat, primus ad eum Augustinus peruenit. Beatus autem Ambrosius cognita eius sententia, patefactaque eius disciplina, quid in arte valeret, qualiter quoque in fide Catholica dissentiret, & per Spiritum sanctum cognoscens, qualiter fidelis & Catholicus futurus esset, placidissime & multum charitatiue eum suscepit. Itaque letabatur Beatus Ambrosius super eum: sicut in Euangelio de quodam patre legitur, qui cadens super collum filij sui, quem perdiderat, & imponens annulum in digito eius, plorabat dum osculabatur eum. Tandem vero post multos dies nutu diuino, sicut multis videntibus, & sibi consentientibus palam oberrauerat; sic in fontibus qui B. Ioanni adscribuntur, Deo opitulante,

à B. Ambrosio, cunctis fidelibus vrbis adstantibus, & videntibus, in nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis baptizatus & confirmatus est. In quibus fontibus, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis, Te Deum laudamus, decantantes, cunctis qui aderant audientibus, & videntibus, simulq; morantibus, ediderunt, quod ab vniuersa Ecclesia Catholica vsque hodie tenetur, & religiosè decantatur. Hæc S. Dacius.

Cùm Mediolano decessisset cum matre, filio, & socijs, vt in Africam ad lares proprios reuerteretur; atque ad Ostia Tibernia venisset, ibidem pia mater eius defuncta est. Et peractis, ex more, maternis exequijs, Augustinus Carthaginem adnauigauit; vbi per aliquot dies permansit apud quendam nomine Innocentium, virum religiosissimum, vt testatur lib. 22. de Ciuit. Dei, cap. 8. Ad propriam hinc domum agrosque veniens, cùm ijs (vt Possidius ait) qui eidem adhærebant, Deo viuebat ieiunijs, orationibus, bonisq; operib; in lege Domini meditans die ac nocte.

AVGVSTINVS deinde eam sibi vitam delegit, quæ Monachica vocabatur: quod institutum iam (vt facilè credi potest) à S. Simpliciano monacho, qui eum de Christiana religione plurimum erudijt, Mediolani hauserat. Propterea lib. 22. de Ciuit. Dei, cap. 8. ait: *Venientes de transmarinis apud Carthaginem, Innocentius ex Aduocatis vicaria prefectura, cum*
tota

tot a domo sua religiosissimus, me & fratrem meum Alipium, nondum quidem clericos, sed iam Deo seruietes suscepit. Et lib. 3. cap. 40. contra litteras Petiliani Donatistæ, legitur: Deinceps perrexit ore maledico in vituperationem monasteriorum, arguens etiam me, quòd hoc genus vitæ à me fuerit institutū. Et in Enarratione in Psalmum 132. Quid ergò dicunt illi, qui nobis de nomine Monachorum insultant? Hi etiam insultare nobis audent, quia fratres, cùm vident homines, Deo gratias, dicunt: Inuenistis vnde appellatis Agnostici, quia dicit Apostolus: Bonum agonē certavi. Quare ergò & nos non appellamus Monachos, cùm dicit Psalmista: Ecce quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum. Et in Epist. 89. ad Hilarium, sub finem: Ego, inquit, qui hæc scribo; perfectionem, de qua Dominus locutus est, quando ait diuiti adolescenti: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me: vehementer adamaui, & non meis viribus, sed gratia ipsius adiuuante sic feci. Neque enim quia diues non fui, id minus mihi inputabitur; nam neque ipsi Apostoli, qui priores hoc fecerunt, diuites fuerunt: sed totum mundum dimittit, qui & illud quod habet, & quod optat habere, dimittit. Quantum autem in hac perfectionis via profecerim, magis quidem noui ego, quàm quisquam alius homo; sed magis Deus quàm ego. Et ad hoc propositum quantis possum viribus alios exhortor, & in nomine Domini habeo

confortes, quibus hoc per meum ministerium persuasum est; sic tamen, ut præcipue sana doctrina teneatur, nec eos qui ista non faciunt, vana contumacia iudicemus. Et in Serma. de vita & morib. Clericorum, quem etiam in suo Indiculo Possidius inter D. Augustini opera commemorat, eundemque in Concil. Aquisgranensi, & apud Bedam citatum comperimus: Ego, inquit Augustinus, quem Deo propitio videtis Episcopum vestrum, iuuenis veni ad istam civitatem. Querebam vbi constituerem monasterium, & viuerem cum fratribus meis: spem quoque omnem sæculi reliqueram. Et paulò infrà: Veni ad istam civitatem ad videndum amicum, quem, putaueram me lucrari posse Deo, ut nobiscum esset in monasterio. Et infrà: Et quia disponebam esse in monasterio beata memoria senex Valerius dedit mihi hortum illū, in quo nunc est monasteriū. Cæpi boni propositi fratres colligere, compares meos, nihil habentes, sicut nihil habebam, & imitantes, me, ut quomodo ego tenuem paupertatulam meam vendidi, & pauperibus erogavi, sic facerent & illi qui mecum esse voluissent, ut de communi viueremus. Et S. Paulinus in epist. ad Alipium rogat, ut salutet fratres in monasterijs, Carthagine, Tagastæ, Hippone regio, & totis parochijs suis, atque omnibus cognitis sibi per Africam locis, Domino catholicè feruientes. His interpositis ad vitæ seriem redeamus.

Anno Christi 391. ineunte, anno ætatis 38.

Augu-

Augustinus à Valerio Episcopo Hipponensi accersitus, in Ecclesia Hipponensi presbyter ordinatur, mortuo iam Adeodato filio. Sequenti anno v. Idus Septem, in vrbe Hipponne insignem habuit duobus diebus cum Fortunato, Manichæorum presbytero, disputationem. Duæ aliæ pòst fuere eiusdè in eadem vrbe disputationes, vna tribus diebus cum Felice Manichæo, altera acrior & celebrior cum Maximino Episcopo Ariano.

Anno Christi trecentesimo nonagesimo sexto, ætatis suæ xli. Augustin. in Hippone regio, ciuitate Numidiæ, in Africa Episcopale munus suscepit, viuente Episcopo Valerio, quod summa sanctitatis & doctrinæ laude annis triginta quatuor gessit. Cuius rei meminit S. Paulin. ad Romanianum, vbi ait: *Non autem tantum hoc scribimus gratulandum, quòd Episcopatum Augustinus acceperit, sed quòd hanc Dei curam meruerint africana Ecclesia, vt verba cœlestia Augustini ore perciperent, qui ad maiorem Dominici muneris gratiam nouo more prouectus, ita consecratus est, vt non succederet in in cathedram sed accederet. Nam incolumi Valerio, Hipponensis Ecclesia Episcopo, Coepiscopus Augustinus est.*

Hoc tempore fuit illi cū Pascentio Comite Ariano in vrbe Carthageniensi disputatio: & antea priuatim & obiter cū Fortunato quodã Episcopo cògressus fuerat: vt patet ex ep. 163.

Anno

Anno Christi 426. die 26. Septembris Augustinus vnà cum duobus alijs Episcopis, in Ecclesia confedens, præsentibus presbyteris septem, astante clero & frequenti populo, designat presbyterum Heraclium Episcopum sibi successorem: vt patet ex Epist. 110.

Anno Christi 430. die 28. Augusti Sanctus Augustin. Hippone obiit, libris Iuliani Apostatæ, (referente Prospero Aquitanico) VVandalis urbem obsidentibus, sub ipsum suæ vitæ finem respondens: quo etiam tempore, vt S. Libertus ait, Theodosius Imp. ad eum litteras per Ebagnium Magistrianum scripserat, vt Ephesino Concilio interesse dignaretur.

Corpus ibidem in basilica S. Stephani conditum annis 62. honorificè iacuit, inde in Sardiniam, ac demùm Ticinum seu Papiam Italiæ urbem translatum. Vixit ann. 76. menses 9. dies 16. *Ita Iosephus Pamphilus in Chronicis ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.*

CAPVT III.

ORDINVM MONASTICORVM
à Sancto Augustino profectorum primordia.

CVM Græcia totusque Oriens religiosis hominibus multiplicandis operam daret, ne alias quidem orbis partes ista laude caruisse

caruisse certum est. Nam & Mediolani scribit Augustinus vidisse se Monasterium, *Ambrosio* (vt ait) *nutritore*, & ipse Augustinus in Africa, vt Possidonius narrat, Virorum & Fœminarum monasteria fundauit. Quòd quidem cùm alij multi, tum in primis Antoninus hoc ipsum putat esse institutum, cui nūc *Eremitarum* nomen est. Sic enim commemorat, Augustinum, antequam esset Episcopus, propè Hipponensem urbem monasterium in nemore condidisse, quod institutum eo viuo, & deinde mortuo, magnoperè auctum, ac per alias deinceps ciuitates sit propagatum, aliquot annis postea barbarorum irruptione turbatum, aliosque in Italiam Monachos venisse, alios aliò: donec Innocentius IV. qui anno MCCXLIII. summum gessit Pontificatum (cùm multi essent hic, illic, sparsi Eremitæ) in vnum omnes corpus contraxit, ac loco habituque coniunctos ad S. Augustini regulam, aggregauit, insuper etiam in vrbus habitare iussit, vt proximis quoque prodesse. Quòd huius consilium multò etiam diligentius tradunt exsequutum esse Alexandrum IV. eius successorem, cœlesti quadam visione impulsus, cùm ei B. Augustinus grãdi capite, membris autem exilibus apparuisset. Quare hoc tantò incremento accepto familia illa magnoperè adaucta, & deinde magis etiam multiplicata viguit, vt videmus, in
Eccle-

Ecclesia, nomenque Eremitarum, quod ab initio ex solitudine habuit, nunc etiam in medijs vrbibus seruat. Sed hæc multo posteriora.

Itaque redeamus ad Augustini tempora, quibus ijsdem temporibus Romam etiam allatum esse, vel certè multò magis propagatum vitæ monasticæ institutum indicat Hieronymus, qui in Marcellæ laudem hoc quoque scribit, cùm antea ignotum esset Romæ monachorum propositum, nec auderet quisquam propter rei nouitatē, ignominiosum, vt tam putabatur, & vile in populis nomen assumere, Marcellam quæ à sacerdotibus Alexandrinis, Arij metu in exilium expulsis, Antonij adhuc superstitis & Monasteriorum in Thebaide fundatoris institutum didicisset, non erubuisse profiteri quod Christo placere cognouerat. Quare cùm in suburbano agro monasterium instituisset, eius imitatione crebra Virginum cœnobia, & Monachorum innumerabilis multitudo exorta est: vt præ eorum frequentia, quod prius fuerat ignominia, esset postea gloria.

Cæterum Eremitæ Augustiniani, sic & Canonici Regulares Augustinum ordinis sui caput & auctorem fuisse adserunt: confirmantes se in Hipponensi vrbe, vbi Episcopum agebat, anno Christi trecētesimo nonagesimo quarto, ab Augustino magistro institutos,

tutos, à quo etiam in vestem acceperunt tunicam candidam, cum toga lintea.

Secutis deinde temporibus, quamplurimæ tum Canonorum sæcularium, tum Monachorum piorumque militum famililiæ, Augustinianam regulam sunt amplexæ. De quibus sequenti capite ex professo agemus.

CAPVT IV.

ORDINES RELIGIOSI SVB
regula Sancti Augustini militantes.

ORDO Canonorum Regularium, quorum originem referunt ad tempora Apostolorum, Volaterranus, Polydorus, Vergilius, & alij Scriptorum. Institutum istud postea S. Augustinus, legibus ac disciplina temperavit.

Canonorum porrò Regularium variæ sunt Congregationes, varijs temporibus varijs in locis institutæ.

Congregatio Lateranensis Canonorum Regularium, quæ postea Frisonaria, ac demùm S. Saluatoris est dicta.

Congregatio Canonorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis, vulgò Scopetinorum appellata, anno 1408. per Stephanum Senensem instituta.

Congregatio seu ordo Canonorum Regularium

larium S. Rufi in Gallia, per B. Rufum Archiepiscopum Lugdunensem circa an. 1107. instituta.

Congregatio' Canonorum Regularium S. Marci de Mantua, anno 1131. instituta.

Congregatio Canonorum Regularium S. Spiritus apud Venetos, anno 1415.

Congregatio Canonorum Regularium de Arroasia in Belgio, circa annum 1000. inchoata.

Congregatio, seu Capitulum VVindesimense, Canonorum Regularium in Germania inferiore & superiore, anno 1387.

Congregatio Canonorum Regularium S. Victoris.

Præter istas reformatas Canonorum Regularium Congregationes, quæ ab Ordinariis iurisdictione exemptæ suos peculiare habere solent Præfectos, sunt insuper infinitæ propemodum Abbatia, Præpositura, Prioratus, aliaque monasteria Canonorum Regularium, quæ Ordinariis siue Diocesanis Episcopis subsunt

Ordo Præmonstratensis Canonorum Regularium, auctore S. Norberto Archiepiscopo Magdeburgensi, anno 1120.

Ordo Vallis Scholarium, auctore Guilielmo natione Anglo, in Campania regni Galliaë prouincia, circa an. 1218. institutus.

Ordo S. Mariae de Mercede & Redemptione

ptione captiuorum anno 1218. per Iacobum I. Regem Aragoniæ & S. Raimundum Pennafortium monachum Dominicanum institutus. Hic ordo partim Monachos, partim Equites complectitur.

Ordo S. Trinitatis, de Redemptione captiuorum, per Ioannem de Matha natione Gallum, anno 1197. institutus.

Ordo Hospitaliorum S. Antonij in Gallia, circa ann. 1121. per Gastonem Viennensem, natione Gallum inchoatus.

Ordo Iesuatorum siue Clericorum Apostolorum à S. Ioanne Columbino institutus. obiit is an. millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto.

Ordo Prædicatorum auctore Sancto Dominico.

Congregatio Armeniorum siue S. Bartholomæi Genuensis, in Liguria.

Ordo Eremitarum Conuentualium S. Augustini, per vniuersum orbem Christianum diffusus, circa an. 390. primùm in Italia & postea in Africa à S. Augustino institutus, vt volunt.

Cæterùm vt variæ Canonicorum Regulariũ, sic & Eremitarum Augustinianorum, variæ sunt Congregationes reformatæ: quas inter hodie primaria est Lombardica; hanc sequitur Corbonaria, & post Licetana.

Congregatio Eremitarum S. Augustini de

B

Liceto,

Liceto, apud Senas Italiae urbem, anno 1050. instituta.

Congregatio Eremitarum Corbonaria nuncupata, in regno Neapolitano, an. 1399. per Simonem Cremonensem instituta.

Congregatio Eremitarum Perusina, aliàs Sanctæ Mariæ de Populo in Umbria, anno millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

Congregatio Lombardica anno 1444. per Ioannem Rocquium Papiensem, Gregorium Cremonensem in vrbe Cremenfi instituta. Quæ congregatio inter omnes Reformatas, siue Obseruantes apud Italos est celeberrima.

Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Môte Ortono, apud Patauium, an. 1460. per Simonem Camerinensem inchoata.

Congregatio Baptistarum per quemdam nomine Baptistam, natione Genuensem an. 1484. instituta, quæ & Genuensium dicitur.

Congregatio Apuliæ alias de Dulceto an. 1492. per Felicem natione Apulum, in Apulia instituta.

Congregatio Germaniæ seu Saxonæ anno millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, per Andream Prolem instituta: quæ postea est extincta, cum ex ea Martinus Lutherus impijssimus apostata prodijisset.

Congregatio Zampanensis anno 1502. in
Cala-

Calabria per Zampanam Calabrum inchoata.

Congregatio S. Augustini de Dalmatia, eodem anno in Sclauonia inchoata.

Congregatio Eremitarum Sancti Pauli primi Eremitæ, anno 1555. inchoata. Cuius Congregationis multa sunt monasteria in Hispania & nonnulla in Italia, circa urbem Romam.

Est & Congregatio Bituricensis Eremitarum in Gallia, qui Biturigis, Pictauij, Latiniaci & alibi, suos habent conuentus.

Ordo Cruciferorum seu Crucigerorum in Italia celebris; cuius originem referunt ad tempora S. Cleti Papæ, qui D. Petro successit, aut S. Helenæ Imperatricis.

Congregatio Huiensis Crucigerorum in Germania, Belgio, Gallia, aliisque prouincijs Transalpinis celebris circa an. 1216. inchoata. Cuius Præfectus generalis residet Huy ad Mosam flu. in diœcesi Leodiensi.

Congregatio Crucigerorum in Hispania.

Ordo S. Brigittæ, qui est monialium & monachorum, per S. Brigittam institutus, & an. 1370. per Vrbanum V. confirmatus.

Ordo seu Congregatio S. Pauli primi Eremitæ, per Eusebium virum pium, circa ann. 1215. inchoata.

Ordo Seruitarum, seu Seruorum Beatæ

Mariæ circa an. 1233. vel 1252. inchoatus, quem mirificè amplificauit S. Philippus Binitius nobilis Florentinus.

Ordo Fratrum Vitæ communis, siue fratrum Hieronymianorum à Gerardo Magno Dauentriensi an. 1376. inchoatus. Habuerunt ij, celeberrimas olim Scholas per Germaniâ superiorem ac inferiorem, vt hodie Patres Societatis Iesu.

Ordo Alexianorum siue Cellitarum in Belgio celebris, qui contagione laborantibus adsistunt & sepeliendis mortuis piam operam impendunt.

Ordo seu Congregatio Nigrarum Sororum in Belgio, quæ ægris & peste infectis piè inserviunt.

Ordo Charitatis nostræ Dominæ, circa an. 1300. in Gallia inchoatus.

Ordo Hieronymianorum Eremitarum S. Hieronymi, an. 1300. à Petro Gambacurta institutus, in Italia.

Congregatio Hieronymianorum in Hispania celebris.

Ordo fratrum Mendicantium S. Hieronymi Fesulensis, an. 1405. per Redonem Comitem Grauellæ in Italia institutus.

Ordo siue Congregatio Apostolicorum, siue Barnabitarum, à S. Barnaba Apostolo dicitur institutus, cuius Congregationis Sodalibus anno millesimo quadringentesimo octogesi-

gesimo quarto Innocentius VIII. regulam S. Augustini præscripsit.

Congregatio S. Ambrosij ad Nemus anno 1431. ab Eugenio IV. confirmata.

Congregatio Bonorum hominum in Anglia anno 1257. per Richardum, Henrici III. Regis Angliæ fratrem, inchoata.

Ordo Saccitarum, siue Fratrum de Pœnitentia IESV Christi, desijt.

Congregatio S. Georgij de Alga apud Venetios, Canonorum Sæcularium per Antoniũ Corrarium patritium Venetum inchoata, & per S. Laurentium Iustinianum primum Patriarcham Venetum, mirificè illustrata.

Ordo Guilielmitarum, auctore S. Guilielmo Duce Aquitaniæ. Alij tamen dicunt hos Guilielmitas militare sub Regula S. Benedicti.

Ordo Ministrantium infirmis, per B. Iohannem Lusitanum circa annum 1540. inchoatus Granatæ, & sub regula S. Augustini anno 1571. Kalend. Ianuar. per Pontificem Maximum confirmatus. Ab Italis vulgò dicuntur *Fate beu Fratelli*. horum cõstitutiones exstant typis editæ, vnà cum vita B. Iohannis conscripta per Franciscum de Castro, presbyterum & Rectorem Hospitalis Granatensis.

Ordo Clericorum Regularium minorum, Romæ nostro sæculo institutus, nisi fallor sub Regula S. Augustini. Horum domus seu

Conuentus primarius est Romæ ad S. Laurentium in Lucina: habent & alium Conuentum ad S. Agnetem in Agone.

Ordo Clericorum, seu Presbyterorum B. Mariæ Magdalenæ, aliàs de Penitentia initio Pontificatus Clementis VIII. Romæ institutus, sub regula Sancti Augustini, nisi fallor.

Ordo Equitum Hospitalanorum S. Ioannis Hierosolymitani, cuius olim sedes primaria fuit Rhodus, hodie Melita Insula, vulgò *Malta*: vnde nunc Melitenses vocantur.

Ordo Equitum Marianorum siue Teutonicorum in Germania ac Prussia.

Ordo Equitum S. Mauritij & S. Lazari in Sabaudia.

Ordo Equitum S. Mariæ de Monte Carmelo & S. Lazari, in Gallia.

Ordo Equitum Sancti Iacobi, in Hispania.

Ordo Equitum IESV Christi contra Albigenses, à S. Dominico institutus.

De his ordinibus Equestribus, consule origines nostros Equestres.

CAPVT V.

IACOBI VITRIACI CARDINALIS
 & Episcopi Aconensis testimonium de
 Canonicis Regularibus sui
 temporis.

ILLI, qui Canonici Regulares dicuntur
 B. Augustini regulam pro fundamento religionis habentes, media & regia via incedentes, secundum primas regularum institutionem Observantias, camisijs & femoralibus, superpellitijs & pellibus, culcitis & linteaminibus vtuntur. Camisias & femoralia de nocte non deponunt. Post matutinas ad cubicula reuertentes, causa recreationis, dormiunt. Nouem lectionum numerum in nocturno officio non excedunt; tribus diebus in hebdomada carnes edunt; pisces, oua, & caseum, in refectorio diebus alijs māducant. Ipsis autem prandentibus, vnus eorum diuinarum Scripturarum recitat lectiones. Sub vnus Abbatis vel Prioris obedientia continenter viuunt, proprium autem eis habere non licet: animarum curas licitum est eis suscipere, & Ecclesias parochiales regere. Alias præterea habent canonicas institutiones, & regularia decreta, quæ si diligenter, & cum timore diuino obseruare & adimplere studuerint; manna absconditum &

thesauros indeficientes, & præmium sempiternum in splendoribus Sanctorum, gloria & honore coronati, possidebunt. Væ igitur illis, qui murmurantes, queruli, loquaces & garruli, mendaces & detractores inter fratres discordiam seminantes, ignaui, otiosi, & desides secundum desideria sua ambulantes, inflati & inanes, inuidi, cõtentiosi & impatientes, auari & ambitiosi, incompositi & imprudentes, gulæ & renibus frœna laxantes, maioribus suis inobedientes, & primum votum irritum faciētes, tam sanctum ordinem quasi contemptibilem reddiderunt, multos scandalizantes, & tantò laicis turpiores, quantò in operibus sanctitatis, prout altitudo gradus, & ordo professionis exigit, debuerunt esse priores. De quibus scriptum est: *Meretrices & publicani præcedent vos in regno cœlorum.* Ipsi enim tanquam sepulcra foris dealbata, intus autem pleni immūditijs & ossibus mortuorum, & putredine cadauerum, adeò fetentes in naribus bonorum virorum secum cohabitantium effecti sunt, quòd multi cum iam sustinere non possent, ab eis discesserunt, ad aliam religionem, mutato habitu, fugientes. Quidam autem in eodem habitu, & sub eadem regula permanentes, prædictis velut folijs defluentibus, fortiter perstiterunt ad Obseruantiam regulæ sanctæ, & reformationem Regularium institutionum, tam in se quam

quàm in alijs tota virtute laborantes, & totis desiderijs anhelantes. Conuentus siquidem Canonorum regularium *S. Ioannis in Vineis* De his monaste-
rijs, vide
infra cap.
37. et 40. *Suessonensis*, & *S. Auberti Cameracensis*, & *S. Mariae Blesensis*, & *S. Nicolai de Oegnies*, cum quibusdam alijs quasi pauci racemi consumpta vindemia, in virtute religionis & feruore charitatis, & decore honestatis permanferunt. Ascendentes de virtute in virtutem, & odore bonæ vitæ & sanctæ conuersationis multos allicientes de mundi naufragio ad congregationem suam, tanquam ad securum tranquillitatis portum, traxerunt.

Ita Iacob. Vitriacus, qui in Belgio diu vixit, & anno 1244. obiit.

CAPVT VI.

SENTENTIA LATA A PIO V. PONTIFICE Maximo, in causa Præcedentia, ad relationem trium S. R. E. Cardinalium, in fauorem Canonorum Regularium, ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, contra Monachos ord. S. Benedicti, congregationis Cassinensis.

CHRISTI nomine inuocato, pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitiuam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa & causis, quam coram nobis, & quas

dilectis filijs nostris Ioanni Michaeli Sarra-
ceno tit. Sanctæ Anastasiæ, Ioan. Baptistæ Ci-
cadæ tit. Sancti Clementis, ac Bernardino
Scotto, tit. Sancti Matthæi S. R. E. Cardi-
nalibus primo audiendas, cognoscendas, &
per eos decidendas & terminandas, & deinde
per præfatos Cardinales nobis referendas
commisimus, inter dilectos filios Abbates,
Prælatos, & Canonicos Regulares ordinis
S. Augustini, congregationis Lateranensis,
& vniuersam eorum congregationem, ex
vna, & Prælatos, Abbates, & Monachos or-
dinis Sancti Benedicti congregationis Caf-
sinensis, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua
nuncupatos, & dictam eorum congregatio-
nem, de & super Præcedentia, & iure inter
eos præcedendi tam in processionibus, quàm
in Generalibus & Synodalibus, seu Prouin-
cialibus concilijs, omnibusque actibus pub-
licis, & priuatis, rebusque alijs in actis cau-
sæ & causarum huiusmodi latiùs deductis,
& illorum occasione in prima seu alia ver-
sæ fuerunt, & vertebantur instantijs, parti-
bus ex altera: Causa huiusmodi coram di-
ctis Cardinalibus ad plenum ventillata, ac
sæpiùs auditis partibus, & dubijs in ea plenè
discussis, ac resolutis, ac visis de iure viden-
dis, & demùm per dictos Cardinales nobis
matura desuper facta relatione, pronun-
ciamus, decernimus & declaramus Abbates,
Præ-

Prælatos, & Canonicos Regulares congregationis Lateranensis, vti clericos dimissa superiori veste, pallio, seu cappa in linea veste, clericali que habitu incedentes (quod etiam in alma nostra Vrbe Roma consuetum fuit, & nunc obseruatur) in processionibus, & omnibus alijs actibus publicis & priuatis, tam in dicta alma Vrbe nostra, nostro que & successorum nostrorum conspectu, quam alijs vniuersis, ac quibuscumque alijs ciuitatibus, terris, opidis, & locis, dictos Abbates, Prælatos & Monachos ordinis Sancti Benedicti Cassinensis præcedere debuisse, & debere, eisdem que Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictam que eorum congregationem, vt supra incedentes dictis Abbatibus, Prælatibus & Monachis Sancti Benedicti, & eorum congregationi in omnibus & singulis præmissis, præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore & esse. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranensis, & Sancti Benedicti singulariter, & per se, absque eorum Conuentibus, in concilijs Generalibus, Prouincialibus & Synodalibus, & alijs actibus publicis & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese iuxta
singula

singulorum ipsorum. Abbatum ibidem interuenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, atque illa promotione duntaxat, non autem congregatione & ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere ac præferri, & indigniori loco collocari debuisse & debere, prout præferimus anteponimus, collocamus, præferriq; anteponi, & collocari respectiuè mandamus; Iactationes quoq; molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes & impedimenta quæcunq; per præfatos Abbates, Prælatos & Monachos dicti ordinis S. Benedicti, & dictam eorum congregationem eisdem Abbatibus, Prælatibus, Canonicis Regularibus dicti ordinis, & eorum congregationi de & super præfatis omnibus & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque præstita, & illata fuisse & esse temerarias illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita & iniusta, ac de facto præsumptas & præsumpta, illasque & illa præfatis Abbatibus, Prælatibus & Monachis fecisse & facere minimè licuisse, nec licere de iure, & propterea de & super illis, ac dicto iure præcedendi vt supra, omnibusque alijs & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse decernimus, atque imponimus

Ita refero, & censeo iudicandum esse, Iohannes Michael Cardinalis Sarracenus.

Ita

Ita refero, & censeo iudicandum esse, Io-
annes Baptista Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & censeo iudicandum esse, Ber-
nardinus Cardinalis Tranensis.

CAPVT VII.

BREVE EIVSDEM PII PAPAE IV. IN
quo suppletur omnes & singuli Processus & Sen-
tentia predicta, defectus etiam substantialis, si quis
forsan interuenerint, ac mandatur, ab omni-
bus inuolabiliter obseruari debere pra-
dictam sententiam sub pœnis
& censuris.

Pius Papa Quartus

AD futuram rei memoriam. Sedis Apo-
stolicæ prouidentia circumspecta (ne
rursus ea, quæ in controuersijs inter personas
ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub regu-
lari professione famulantes versantur, in mo-
lestos cõtentionis anfractus relabantur) ma-
iorem solet, dum id res ipsa requirit, adhibe-
re cautionem. Sanè nuper postquam, sicut no-
bis innotuerat, ab antiquis vsq; temporibus,
etiam suprâ centum annos retroactos, lis &
causa, seu controuersia inter dilectos filios
Rectorem generalem & Canonicos Regula-
res sancti Augustini Congregationis Latera-
nensis ex vna, ac Monachos S. Benedicti, or-
dinis

dinis Casinensis, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, ex altera, super illorum præcedentia suborta, & coram diuersis iudicibus etiam in nostro Palatii Apostolici auditorio ventillata, ac demùm non sine animi nostri molestia in OEcumenico Concilio Tridentino, inter earundem congregationum Abbates renouata fuerat: Nos cõsiderantes, lites & cõtrouersias huiusmodi in Ecclesia præsertim inter religiosas & reformatas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino & Deo nostro (qui se pro nobis vsq; adeo humiliavit, vt formam serui acciperet) persoluere profitentur, non modicũ illi præclaræ Deoq; præcipuè dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoq; scandalũ generale, ac propterea illas omni ratione submonendas, publicæq; religionis tranquillitati, ac ministrorũ Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quam primum consulendũ esse rati; Motu proprio dictas causas & controuersias vbilibet & coram quibusuis iudicibus, motas, & in quibusuis instantijs indecisas pendentes, ab eisdem iudicibus ad nos auocauimus, illasq; dilectis filiis nostris Ioanni Michaeli sanctæ Anastasię Saraceno, Ioanni Baptistæ sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis, S. R. E. presbyteris Cardinalibus audiendas, cognoscendas, & decidendas per quãdam motus

tus

tus proprij schedulá, & deinde illas per aliud nostrũ rescriptum eisdẽ Cardinalibus per eos audiendas tantũ, nobisq; referendas cõmisi-
 mus. Qui quidẽ Cardinales dictis partib. earumve Procuratoribus & Aduocatis pluries auditis, dubijsq; emergentib⁹ ad plenũ discussis & resolutis, cõperto fatis per eos ex cõpluribus litteris Apostolicis diuersisque alijs documentis, rationibus & probationibus, q̄ ipsi Canonci fuerũt & sũt de illis clericis à S. Augustino, quinimò à sanctis Apostolis institutis, eosdẽ Canonicos tam suæ antiquæ institutionis, quàm etiam dignitatis clericalis (quã eos statim cum professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet) aliarumque qualitatũ in eis existentium rationem, dictamque illorum Congregationem Lateranensem præfatos Monachos & eorum congregationem Cassinensem præcedere debere censuerunt & concluderunt, suamq; conclusionem homini ad audientiam nostrã retulerunt. Vnde nos illorũ relatione intellecta, eaque per nos diligẽter examinata, quoniã eam in omnibus suis partibus veritati & iuri consonã cõperimus per nostrã diffinitiuã sententiã iudicauimus, decreuimus & declarauimus Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares cõgregationis Lateranẽs. vti Clericos dimissa superiori veste, pallio seu cappa, in linea veste clericali q; habitu incedẽtes (q̄ etiam in alma
 vrbe

*Canonico-
rum re-
gularium
antiqui-
tas.*

vrbe consuetum fuerat, & tunc obseruabatur) in Processionibus, & omnibus alijs actibus publicis & priuatis, tam in dicta vrbe, nostroque & aliorum Romanorum Pontificum successorum nostrorum cōspectu, quam aliàs in vniuersis & quibuscumque alijs ciuitatibus, terris, oppidis, & locis, Abbates, Prælatos & Monachos ordinis S. Benedicti congregationis Cassinensis prædictos præcedere debuisse & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos & Canonicos Regulares, dictamq; eorum Congregationem, vt præfertur incedentes, dictis Abbatibus, Prælatibus & Monachis sancti Benedicti & eorum congregationi in omnibus & singulis præmissis, præferendos, anteposendos, & in digniori loco collocandos fore & esse; Abbates verò dictarum congregationum singulariter & per se absque eorum Conuentibus in Concilijs generalibus, Prouincialibus, Synodalibus, ac alijs actibus publicis & priuatis, in quibus Abbates de iure vel consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese iuxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem interuenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione duntaxat, non autem congregatione, & ordine, cuius sint, attentis, præcedere & præferri, & in digniori loco collocari debuisse & debere, prout & tunc præ-

prætulimus anteposuimus, & collocauimus, præferriq̄ue anteponi, & collocari mandauimus, iactationes quoq; molestatiões, opprefsiões, perturbationes, vexationes & impedimēta quęcumq; per Abbates, Pręlatos, & Monachos prædictos & eorum congregationem Cassinensem eisdem Abbatibus, Pręlatis & Canonicis Regularibus congregationis Lateranensis super præfatis omnibus & singulis & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, facta, præstita, & illata fuisse & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaq̄ue, illicita, indebita & iniusta, ac de facto præsumptas & præsumpta illasq̄ue & illa Abbatibus, Pręlatis & Monachis, Congregationis Cassinensis huiusmodi fecisse! & facere minimè licuisse neque licere de iure. Et propterea de & super illis ac dicto iure procedendi, omnibusq̄ue & singulis alijs præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione & sententiã prædictis plenius continetur. Ne autem de sententiã aliorumq; præmissorum validitate vlllo vnquam tempore dubitari, ac propterea vel alio quouis prætextu rem maturè discussam & iudicatam rursus in controuersiam retrahi, neve denuò in Ecclesia Dei inter tales personas religiosas contentiones exoriri ac populo scandala generari contingat, tempe-

C

stiuē

stiuè prouidere ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores litterarum singulorum prædecessorum, ac rescripti processus, relationis, sententiæque præfatorum & inde secutorum tenores præsentibus pro suffragijs expressis habentes. Motu simili non ad ipsorum Abbatum Prælatorum, & Canonorum Regularium congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum, omnes & singulos processus & sententiæ præfatorum defectus etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus, ac eandem sententiam vnà cum eius processu validos & efficaces esse, suosque plenarios & integros effectus fortiri & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vlllo vnquã tempore quouis prætextu quæsitouæ colore resilire posse, sed illorum obseruationem teneri, censurisq; & pœnis tam ecclesiasticis, quam pecuniarijs ad id cogi & compelli, neq; monachos eorumue congregationē aduersus sententiam aliaue præmissa in pristinū statum quouis quæsito colore, vel ingenio restitui, nec illa oppugnantes audiri, præsentēsq; litteras de subreptionis vel obreptionis

ptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari seu impugnari posse. Sicque & non aliter per quoscunq; Iudices & Cômiffarios, etiã S. R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet, quavis alter iudicandi & interpretandi facultate & autoritate, iudicari & definiri debere, ac quicquid secus à quaquam, quavis autoritate sciēter aut ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, præmissaq; omnia perpetuò statuimus, vtque ita fiant & obseruentur volumus atq; mandamus, similiter venerabili Fr. E. J. i. scopo Amerino & dilectis filijs nostro in alma Vrbe & eius districtu Vicario in spiritua- libus, ac Curix Causarū cameræ Apostolicæ auditori generalib⁹ per præsentēs motu pari mandātes, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se vel aliū seu alios præsentēs litteras, & in eis contenta quæcunq;, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris generalis & Abbatum, Prælatorum ac Regularum Canonicorum S. Augustini congregatio- nis Lateranensis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant autoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, volū- tate & mandato, alijsque promissis pacificè frui & gaudere, Non permittentes eos vel eorū quempiã desuper, p quoscunq; quomodo-

libet indebitè moleſtari, perturbari, vel inquietari; contradictores quolibet & rebelles per ſententias, cenſuras, & tam Eccleſiaſticas & pecuniarias etiam arbitrio ſuo moderandas & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Eccleſiaſticorum per ipſos contradictores obtentorum pœnas, aliaque iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compescendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus illos ſententias, cenſuras, & pœnas huiusmodi incuriſſe declarando, illoſq; etiam iteratis vicibus aggrauando & interdictum Eccleſiaſticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus ſit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac felicis recordationis Bonifacij Papæ Octauæ prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quiſpiam præſentiũ vigore vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac alijs quibuſuis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monafteriorum & Ordinum, ac congregationũ præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus & inſolitis capitulis irritantibusque, & alijs decretis in genere
vel

vel specie, etiam motu proprio & sciētia quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro expressis & insertis habētes (illis aliās in suo robore permāsuris) hac vice duntaxat specialiter & expressē derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuifim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspēdi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Volumus autem quod præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra vbilibet locorū plena & indubia, eademq; prorsus fides adhibeatur, quę ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xviii. Ianuarij M. D. L X I V. Pontificatus nostri anno quinto. 1564.

CAPVT VIII.

CANONICORVM REGVLARIVM
varie Congregationes reformatæ.

ANNO salutis humanæ 1080. sub Gregorio VII. vt testatur Volaterranus,

lib. 21. instaurauit ordinem Canoniorum regularium *Iuo* in Ecclesia S. Quintini Bellouacensi, qui fuit eiusdem Ecclesiæ Præpositus, & postea Episcopus Carnotensis; qui q̄; post Ifidorum fuit Decretorum collector.

Eodem tempore per Galliam idem Canoniorum regularium Ordo florere cœpit sub *Arnulpho* Abbate, & Episcopo Lugdunensi: vt refert *Naucerus* vol. 2. Chron. gener. 37.

Eundem ordinem reuocauit, teste *Volaterrano*, *Fridianus* Episcopus Lucensis, per Tusciam & vniuersam penè Italiam.

Anno item, vt refert idem *Volaterranus*, redẽptionis humanæ 1401. auctore *Leone* cognominato *de Carate*, ciue Mediolanensi, Canonico regulari, orta est apud cœnobiũ S. Mariæ de Frigionaria, in diocesi Lucensi, cõgregatio Canoniorũ regularium, quæ dicta est *Congregatio Frigonaria*, & postea iussu *Eugenij* IV. cuius auctoritate est approbata, vocataq̄; fuit *Lateranensis Congregatio*.

Anno Christi Domini 1410. cœpit alia Congregatio Canoniorũ regularium, quam fundarũt *Stephanus* & *Hieronimus*, viri Senenses, Eremitæ Augustiniani. Hi enim cum alijs paucis, *Gregorio XII.* approbante, ad ædem S. Saluatoris in Scopeto propè Florentiam migrarunt; & ibi cœnobiũ exstruxerunt, vnde dicta est *Congregatio Scopetina* seu *S. Saluatoris*, teste *Volaterrano*. Vtuntur veste alba, scapu-

scapulari item albo, & tunica alba linea. Cùm prodeunt in publicum & incedunt per vrbē, assumunt pallium nigrū, quo teguntur. Quadraginta per Italiam conuentus habent.

Est & alia Congregatio, teste eodem Volaterrano, Iulij II. auctoritate confirmata, quæ nomine *S. Petri de monte Corbulo*, in Florentina diœcesi appellatur. Cuius congregationis Clerici hospitalitatem colunt, & pulum atque humilem cucullum linteis crassisque tuniculis superinduunt. Hæc Volaterranus, lib. 21.

Est & Congregatio Canoniorum *Sancti Gregorij in Alga* Venetijs, quam illustravit Beatus Laurentius, Iustinianus & Eugenius Quartus, Canonici vtuntur amiētū cærulei coloris.

Cæterū quæritur, quomodo propagatus sit ordo Canoniorum regulariū. Volaterranus lib. 21. in Anthropol. ait, hunc ordinē propagatū & mirificè auctum fuisse, sic vt ex eo exstiterint triginta sex Romani Pontifices, Cardinales trecenti, viri sanctitate vitæ clari, & in Sanctorum numerum adscripti, septies mille & quingenti. Et postea numerat Romanos Pontifices, Gelasium Primum, Leonem VIII. Alexandrum II. Paschalem II. Lucium II. Alexandrū III. Innocentiū III. Honorium III. Potuisset his etiā adiungere Anastasium IV. & Adrianum IV. Augustin. Tici-

nenlis in suo Propugnaculo ordinis Canonici part. I. cap. I. 2. 3. & 14. & part. 5. confirmat. 14. scribit; Ex ordine Canoniorum regularium fuisse Romanos Pontifices quinquaginta quatuor, Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ mille quingentos sexaginta septem, viros, qui sunt in Sanctorum numerum relati fuisse ducentos vltra fedecim millia. *Et Ecclesiam Romanam, inquit, gubernauit hic ordo per annos quingentos & sex* Penes hos auctores, quos nominaui, sit fides. Onufrius Panuinius in lib. de 7. Ecclesijs Urbis scribit in hunc modum: *Gelasius Primus circa annum Domini 400. constituit in Ecclesia Lateranensi clericos Canonicos, qui seruabant regulam Apostolorum, nihil propriū habentes, sed in communi, iuxta regulam S. Augustini viuentes. Postea Gregorius III. posuit monachos in Ecclesia Lateranensi, vt in ea preces quotidie cantarent. Deinde monachis deficientibus, iterum sunt in eadem Ecclesia Clerici Canonici constituti, qui more monachorum religiosum vite institutum seruabant: & Priori, loco Abbatis, parebant, & in communi domo habitabant. Et ex hoc Lateranensi Canoniorum regularium monasterio fuerunt Romani Pontifices Alexander I. Urbanus II. Paschalis II. Honorius II. Innocentius II. Alexander III. Innocentius III. Honorius III. Et durauit, inquit Onufrius, Lateranense Canoniorum regularium monasteriū octingentos annos vsq; ad Bonifaciū VIII. qui anno Domini*

mini

mini 1300. exclusis è monasterio Canonici regularibus, posuit in eo Canonicos seculares. Ita Onufrius.

CAPVT IX.

CONGREGATIO LATERANENSIS
Canonicorum Regularium.

CANONICI Regulares ordinis S. Augustini, dicti Lateranenses, ab Apostolis primum (vt narrant historiæ) traxerunt originem, sed postmodum à B. Augustino, fuit ista Congregatio regulariter ordinata: cum quibus Canonicis, factus ipse presbyter, à Valerio Episcopo, secundum regulam ab Apostolis traditam aliquamdiu vixit. Qui cum, post multa temporum spatia, varias à laudabilibus viris Reformationes accepissent, secundumque illas varia sortiti essent nomina; inter alias prima fuit ista Congregatio Lateranensis. Quæ tandem fuit reformata in templo S. Mariæ Frigionariæ, propè Lucam Etruriæ urbem, anno millesimo quadringentesimo septimo, à quodam clerico nobilissimo Romano, nomine *Bartholomæo*, illustrissimæ familiæ Columnæ, eiusque socio *Iacobo* de Anogradis, V. I. Doctore excellentissimo. Olim, idque per octingentos ferè annos, vsque ad Bonifacium VIII. sedem habuerunt in basilica Lateranensi, à Gelasio I.

ibidem collocati. Ex qua basilica licet postea pluries fuerint eiekti, atque iterum regressi; tandem sub Sixto IV. Summo Põtifice, illius possessionem prorsus amiserunt: non tamen titulum & priuilegia, quæ idem Pontifex ipsis concessit, vnà cum monasterio *S. Mariae Paris*, in quo etiamnum Romæ sedem ac domicilium habent.

CAPVT X.

AROASIENSIS CONGREGATIO
*Canonicorum Regularium, per Belgium
 & Franciam.*

ANNO 1097. duo pij sacerdotes Conon & Heldemarus Aroasiam monasteriũ fundarunt, quod hodie visitur secũdo ferè lapide à Bapalma Artesiæ opido versus fines regni Galliæ. Quo factum vt bellis inter Gallos & Belgas sæuientibus non semel fuerit destructum.

In hac Abbatia tanta fuit olim regularis disciplinæ Obseruantia, vt illius regimini, quamplurima sese Monasteria olim submiserint & amplissimæ Cõgregationis, inde Aroasiensis dictæ, caput olim exstiterit.

Catalogum porrò monasteriorũ, quæ Aroasiensi Congregationi paullatim accesserunt, hunc nobis R. P. Franciscus Barrius, Prior Aquicinctinus transmisit.

NOMI-

NOMINA MONASTERIORVM,
*quorum Abbates dextro in latere confi-
 dere solent in congregatione
 solemn.*

TOTIVS congregationis caput & prin-
 ceptus est Aroasiense monasterium.

Beatæ Mariæ monasterium Henniense,
 seu S. Martini de Henniaco, vulgò *Hennius
 Lietart.*

B. Mariæ monasterium Boloniense, fun-
 datum anno 1159. dirutum autem anno 1544.
 ab Henrico VIII. Angliæ Rege.

Monasterium S. Eligij Fontis in Caluiaco,
 aliàs à Caluiaco, Gallicè Chanij.

Monasterium S. Marci, seu S. Nicolai in
 pratis iuxta Tornacum.

Cisoniense S. Calixti monasterium, anno
 octingentesimo trigesimo octavo, à S. Eue-
 rardo Comite fundatum.

Monasterium S. Ioannis Baptistæ, iuxta
 Chocques, Artesiæ pagum in agro Bethu-
 niensi.

Monasterium S. Mariæ à Bello loco, quod
 à monasterio Ioannis iuxta Chocques ini-
 tium habet.

Zunebecanum S. Mariæ monasterium, an.
 1578. per tumultus bellicos dirutum.

Monasterium Sanctæ Mariæ à Castri-
 cijs.

Monasterium

Monasterium S. Ioannis Baptist. in Valentiana Hannoniæ vrbe, quod monasticæ huius suæ institutionis originem traxit à monasterio S. Crispini in Cauea apud Suefsiones, anno III2.

Bartholomæi monasterium Brugense, quod Latinè Quercetum, Flandricè *Oechoudt* nuncupant; quòd monasticæ huius suæ institutionis originē habuit à monasterio S. Marci siue S. Nicolai in pratis, iuxtà Tornacum, anno 1050.

Bethleemeticum monasterium in Alemania.

S. Patritij monasterium in Hibernia. fuit illud, vt arbitror, olim situm in primaria vrbe Dubliniési. Constat enim ex Actis S. Laurentij Archiepiscopi Dubliniensis, ipsum Canonicos seculares in Canonicos regulares Aroasiensis Ordinis transformasse. Vide Surium 14. Nouemb. Tom. 6.

NOMINA MONASTERIORVM,
*quorum Abbates ad sinistrum latus sedent in
comitijs solemnibus.*

Monasterium S. Mariæ à Nemore, nunc Guisseauuilla, aut Kiuouilla, fundatum à Dominis seu Toparchis Creciacensibus, cuius Abbas dicebatur Prior, vt loquuntur, Congregationis Aroasiensis.

Monasterium S. Crispini in Cauea apud Suefsiones.

Mona-

Monasterium S. Vulmari Bononiense,
in Gallia, ab Henrico VII. Anglię Rege di-
rutum.

Monasterium S. Leodegarij apud Suefsio-
nes.

S. Amandi monasterium Mareolense, apud
apud Atrebatū, à S. Bertilia virgine fundatū.

Monasterium à Claro Fageto.

SS. Petri & Pauli monasterium Varneftu-
nense, vulgò V Varnefton.

Castellionense monasterium, quod ori-
ginem habet à monasterio B. Marię in Ne-
more.

Monasteriorum à Dodellieuilla, feu Do-
deuilla.

Monasterium S. Marię à Sagano in Silesia,
& diocesi Vratislaviensi; cuius monasterij
Abbas Alardus VIII. Kalen. Maij defunctus
notatur, in Catalogo feu libro defunctorum
monasterij Aroasiensis.

Monasterium S. Christophori Fanopi-
nense, feu Falenpinense fundatum ann. 1039.
apud Insulas Flandrię urbem.

Monasterium S. Marię & S. Huberti in
atrio in Vosago, aliàs ab Alteriaco.

Monasterium Dulcis Vallis, iuxtà Mid-
delburgum Flandrię oppidum, quod Meye-
rus an. 1215. vult conditum, sumptis initijs in-
stitutionis ex Brugensi S. Bartholomęi mo-
nasterio.

Diru-

Dirutum est autem anno 1578. per tumultus bellicos.

Atque in hoc quidem Catalogo, non nisi sex & viginti monasteria, præter Aroasiense, recensentur; cum alij tamen velint octo & viginti monasteria Aroasiensem Abbatem agnouisse.

IACOBI VITRIACI CARDINALIS
testimonium de Canonicis Regularibus
congregationis Aroasiensis.

SVNT alij regulares Canonici, qui *de Aroasi* nuncupantur; eo quòd prima huius institutionis Abbatia, quæ caput est omnium aliarum, sic vocetur, in diœcesi Atrebatensi sita. Hi siquidem fundamentum regulæ B. Augustini retinentes, vt carnem suam cum vitijs & concupiscentijs arctiùs crucifigerent, carnes à refectorio suo subtraxerunt. Camisijs insuper non vtuntur, sed cum tunicis lanceis nocte in dormitorio suo quiescunt. Quasdam etiam alias institutiones necessarias & honestas suprâ prædictum fundamentum prudenter ædificantes, contra imminetia pericula sibi præcauētes, addiderunt. Et quoniam nihil magis virtutem religionis conseruat, vbi plures sunt Congregationes & Conuentus, quàm respectus ad vnum superiorem, qui diuersa sub se membra regit & continet, quasi summum & supremum caput; semel
in anno

in anno sub primo & principali Abbate generale Concilium celebraturi conueniunt, vt omnes vnanimiter huius ordinis Abbates, secundum quod religioni viderint expedire, corrigant corrigenda, refecent superflua, instituant & addant quæ fuerint superaddenda, vel secundum temporum aut rerum mutationem, quæ fuerint commutanda commutent, & nouis superuenientibus ita vetera reijciantur, quod vetustissima veterum, prima scilicet antiquorum Patrum instituta, firmiter & inuariabiliter obseruentur. Principalis siquidem Abbas filias suas, inferiores scilicet Abbantias per se, vel per viros idoneos studiosè visitando, quantum religioni subministret fulcimentum, ne per negligentiam defluat, vel per dissolutionem status religionis eneruatus corruat, ex his liquet conuentibus & congregationibus, quæ ex vno tantum Abbate pendentes, & vni soli superiori intendentes, cum corruente plerumque corruunt, cum non habeant vnde alias fulciantur. Væ siquidem soli, quia si ceciderit, non habet subleuantem. Funiculus autem multiplex non facilè rumpitur: frater enim fratrem adiuuans, est quasi ciuitas munita. Si autem corrupto capite ad Prælatos sæculares membra recurrerint, Scyllam fugientes, frequenter Charybdim incurrerunt, & fugientes arma ferrea, in arcum æreum incide-

ciderunt. Quidam enim Ecclesiarum Prælati regularium dissensionibus tantò magis exultant, quantò velut in aqua turbata copiosiorē reperientes piscationem, ab altera vel vtraq; parte hac occasione pecuniam emungere non formidant. Quod si fortè iustos & timoratos inuenerint Prælatos, qui ab omnimunere manus excutientes, eorum partes intercedente pecunia, fouere renuerint, tandem facta ad Dominum Papam appellatione, discurrendi & euagandi materiam libenter inueniunt, & inutilibus expensis ex vtraque parte miserabilem domum eorum obligantes, redditus copiosos & amplas plerumq; consumunt possessiones. *Ita Vitriacus in sua Historia Occidentali.*

Cæterùm floret hodieque Abbatia Aroasiensis, vt & alię Abbatia eiusdem olim Congregationis, sed proh dolor! desijt illa societas, siue vnio, nec annum amplius capitulum à Congregatione Aroasiensi, vtpotè extincta celebratur.

CAPVT XI.

ORDO SEV CONGREGATIO Canoniorum regularium S. Rufi,
in Gallia.

CONGREGATIO Canoniorum regularium S. Rufi, (quem alij Arnulfum nun-

nuncupant) Paschalis Papæ II. temporibus, circa annum 1107. sumpsit exordium. Beatus 1107. namque Rufus, Lugdunensis Episcopus, cum esset egregius diuini verbi præco, monasterijs plurimis in Gallia excitatis, demùm in Italiam transijt, atque in Etruria & alibi multa Cænonicorum regularium cœnobìa instituit: quorum caput apud Valentiam, Delphinatus seu Prouinciæ Viennensis urbem statuit. Sic Aimarus Falco in historia sua Antoniana, Lugduni an. 1534. edita, Notatque idem in Prouincia Viennensi tria monasteria, religiosorum familiarium capita, numerari: nimirum Cartusiam Maiorem, S. Antonij Viennense monasterium, & dictam S. Rufi Abbatiam.

Huius reformationis meminit Ioachimus Abbas, commentario in Apocalypsim, videturque initia eius referre ad annum circiter 1100.

CAPVT XII.

CONGREGATIO ET ABBATIA

S. Victoris, ad muros vrbis Parisiensis.

INTER Canonicos Augustinianos celeberrima, est familia seu Congregatio Canoniorum S. Victoris, qui nomen hoc induerunt à monasterio S. Victoris Abbatiali titulo
D illustri,

illustri, ad muros Urbis Parisiensis sito. Quod
 III3. quidem monasterium anno III3. à Ludouico
 Crasso Gallix Rege fundatum dotatumque
 est; teste Fracisco Belleforestio in sua Cosmo-
 graphia. Floruerunt hoc in monasterio Hu-
 go & Richardus à S. Victore, Theologi longè
 celeberrimi.

Est autem hodieque in monasterio isto
 Bibliotheca manuscriptorum codicum me-
 dij æui longè præstantissima, quam exteri o-
 mnes meritò admirantur, & nos aliquando
 admirati sumus.

Cæterùm haud abs re fuerit Iacobi Vitria-
 ci (qui anno 1244. obiit) de Canonicis S. Vi-
 ctoris testimonium hinc adfuisse. *Sunt alia Ca-
 nonicorum regularium deuota, & humiles, & a-
 mabiles Deo congregationes, quæ S. Victoris Ca-
 nonici nominantur; eo quod prædictus Dei martyr
 patronus & aduocatus sit eorū, in quibus huius or-
 dinis primordia claruerunt. Primus siquidem &
 præcipuus huius sanctæ Religionis conuentus extra
 muros Parisiensis ciuitatis, in Ecclesia quæ dicitur
 S. Victoris, quasi lucerna Domini supra candela-
 brū posita nō solum propinquam ciuitatem, sed re-
 motas circumquaq; regiones & ad Dei cognitio-
 nem illuminat, & ad charitatem inflammat, tan-
 quam piscina probatica, & luter aneus in templo
 Domini, scholaribus Parisijs commorantibus, &
 varijs populis vndiq; confluentibus aquas purifi-
 cationis subministrans. Hæc siquidem sancta &*
 omni

omni acceptione digna militantium in castris Domini congregatio, refugium est pauperum, consolatio lugentium, fulcimentum & quasi basis debili-um, recreatio lassorum, releuatio lapsorum, portus tranquillissimus scholarium, quibus de mundi huius naufragio euadere cupientibus sinum misericordiae aperit, & in gremio suo velut pia mater eos fouet & nutrit. Multis à principio Parisiēsis magistris, viris litteratis & honestis, velut stellis fulgentibus illustrata, & quasi margaritis pretiosis decorata. Inter quos nominatissimus & precipuus exstitit citharista Domini, organum Spiritus sancti, Magister Hugo de Sancto Victore dictus, qui malo granata tintinnabulis coniungens, exemplo sanctae conuersationis, multos ad honestatem incitauit, & melliflua doctrina ad scientiam erudiuit. Multos autem aquarū viuentiam puteos effodiēs, libris suis, quos de fide & moribus tam subtiliter quam suauiter differendo edidit, incerta & occulta diuina sapientia pluribus aperuit, mortalem sui memoriam velut compositionem odoris, & opus pigmentarij, & in omnium ore quasi mel dulcoratum, velut musicam in conuiuio vini, & tanquam naues poma ferentes, posteris reliquēdo. Hi si quidem prudētes & honesti viri extra Parisiensis urbis tumultū seorsim congregati, supra firmū & stabile fundamentū regula S. Augustini institutiones honestas & salutare obseruantias statuerūt. Nigris siquidem cappis & tunicis albis & laneis induti, pellibus agminis & lineis vtuntur camisijs.

Hugo à
S. Victo-
re.

Carnes in refectorio non manducant. Certis temporibus & horis constitutis infra terminos suos manibus suis corporaliter laborant. Circa primam vel secundam noctis horam ad matutinas surgentes, in hymnis, & psalmis, & canticis spiritualibus Domino suaviter & deuotè iubilando, residuum noctis plerumq; expendunt. Aestatis autem tempore à vespera vsque ad auroram nocturnum frequenter protrahunt officium. Semel autem in anno omnes huius ordinis Abbates Parisijs apud S. Victoris Ecclesiam generale capitulum celebraturi, congregantur. Post diuinæ prædicationis epulas delicatas & suaves, de his quæ ad religionem & ordinis instituta pertinent, vnanimiter pertractantes. Hactenus Vitriacus.

Cæterùm vt Aroasiensis, sic & Congregatio S. Victoris delijit, nec annum amplius capitulum à Victorinæ olim Congregationis Abbatibus celebratur.

Inter Victorinæ Congregationis Abbatis olim fuit, Abbatia S. Mariæ de Victoria, cuius foundationem vide infra cap. 40.

Item Abbatia S. Martini Gemellorum, de qua vide infra 43.

MONASTERIA MONIALIUM

Congregationis Victorinæ.

Gronenbrielenfis Abbatia, in vrbe Gandensi, in Flandria.

Trudonensis Abbatia in vrbe Brugensi:
de qua

de qua vide suprà caput trigefimum tertium.

VVasmunstriensis in agro VVasiensi, apud Teneramundam Flandriæ opidum.

Abbatia Pontis Roradi, vulgò Roefbrugge, in Flandria.

Abbatia noui monasterij in opido Bergenfi S. VVinoci in Flandria.

Vallis S. Margaretæ vulgò Nonnarum monasterium in vrbe Antvverpiensi.

CAPVT XIII.

CAPITVLVM, SEV CONGREGATIO
*VVindesemensis, Canonorum regularium,
 in Germania inferiore & superiore.*

VVINDESEMENSE Monasterium, Canonorum regularium ordinis S. Augustini, tertio miliari à Dauentria, Germaniæ inferioris vrbe, ad Isalam flu. sita, anno 1387. Christi 1387. fundatum est. Ab hoc monasterio nomen induit, legesque accipere solet Capitulum seu congregatio VVindesemensis, quæ centum viginti ferè per Germaniam inferiorem ac superiorem monasteria olim cõplectebatur, hodieque non mediocriter floret. Debet autem ista congregatio originem ac progressum suum *Gerardo Magno, & Fratrum*, seu vitæ communis clericorum familiæ ab ipso institutæ, vt Thomas Kempensis, qui

Gerardi vitam copiosè descripsit, his verbis testatur: *Habuit Gerardus propositum adificandi monasterium Clericorum ordinis Canonicoꝝ regularium, volens quosdam de idoneis Clericis sibi adherentibus, ad religionis habitum promouere, vt alijs deuotis essent in exemplum, & aduentantibus aliundè Clericis vel Laicis bonæ conuersationis iter ostenderent; ad hunc ordinem Regularium instituendum, præcipuè inductus fuit, propter singularem reuerentiam & amorem Venerabilis Domini Ioānis Busebrouc, primi Prioris viridis Vallis, & aliorum ibidem religiosè cōuersantium probatissimorum fratrum in ordine Regulari, quos dudum in Brabantia visitauerat: à quibus magnam adificationis formam, ob multam ipsorum humilitatem, & simplicis habitus deferentiam, traxit & annotauit. Cū igitur pro loco religioni apto & monasterio fundando diligenter instaret, mortalitate præuentus non potuit perficere, quod optauit; sed Deo intentum voluntatis suæ pro operis effectū obtulit, ac desiderium monasticæ constructionis, carissimis discipulis suis ab eo conuersis, perficiendum commisit, hortans, ne tantum bonum ipso defuncto sopiretur, sed pro honore Dei ampliando omnes pariter consilium præstarent & iuuamen. Ex his fuerunt qui Monasterium VVindeshem, & domum S. Agnetis in monte propè Svollas, primitus, Deo iuuante, fundauerunt. Cæterum quibus potissimum auctoribus, ex isto fratrum seu vitæ communis*

Cleri-

Clericorum cœtu, Congregatio VVindeshemen-
sis primùm cœperit, adoleuerit, atq; ad
summam vitæ perfectionem peruenerit, ac-
curatè describit, Arnoldus Buschius in suo
Libro de origine virisq; illustribus Capi-
tuli seu Congregationis VVindeshemensis,
quo Louanij ad D. Martini, & alibi MS. ad-
seruatur. Porrò VVindeshemense, Dordra-
cenum, Arnhemianum & Hornanum mona-
stera in vnum Capitulare, vt vocant, corpus
primùm sunt colligata: Quod cùm Bonifa-
cius IX. Papa adprobasset, statuit idem, vt
Prior seu Præfectus monasterij VVindeshemen-
sis, cæteris omnibus præesset, vtq; sin-
gulis annis VVindeshemi Capitulum, vt lo-
quuntur, seu Conuentus generalis haberetur.
Huic congregationi ob disciplinam mona-
sticam efflorescenti plurima cùm virorum
tùm virginum cœnobîa, quorum pleraq; isto
æuo sunt excitata, paulatim accesserūt: Mar-
tino V. Pio II. Sixto IV. Innocentio
VIII. Leone X. alijsq; Pontificibus ad-
sistentibus. Exstat liber de Constitutio-
nibus & priuilegijs Canonicorum regula-
rîum Capituli VVindeshemensis ann. mille-
simo quingentesimo quinquagesimo tertio,
Ultraiecti editus, ad quem Lectorem
plura cognoscere volentem
remittimus.

EX ORDINARIO, VT VOCANT,
*diuini Officij & Constitutionibus Canonorum
 Regularium Capituli VVindesemensis,
 anno 1552, Vltraiecti excusis.*

Anno 1387. Fundatum est monasterium
 Canonorum Regularium in VVindesem.

Ano 1382. fundatum est monasterium in
 Eemstheyn propè Dordracum, Hollandiæ
 opidum.

Anno 1392. monasterium B. Mariæ propè
 Arnhemum, Geldriæ opidum.

Anno eodem, monasterium Nouæ Lucis
 propè Hornam, Hollandiæ Septentrionalis
 opidum.

Quatuor hæc monasteria in vnum Capi-
 tulare corpus, siue Congregationem colliga-
 tam à Bonifacio Papa I X. priuilegia sequen-
 tia impetrauerunt.

Capitulum generale singulis annis cele-
 brabitur in VVindesem.

Prior superior, & reliquij Priores omnes
 obedientes erunt Capitulo.

Prior VVindesemensis erit semper Prior
 superior, potest tamen Superioritas ad aliam
 domum transferri.

Definitores singulis annis elegantur.

Definitores cum Priore superiore, aucto-
 ritatem habebunt statuendi, corrigendi, re-
 formandi, &c.

Quod

Quod à defnitoribus ordinatur, ab omnibus obseruabitur.

Constitutionum transgressio, non obligat ad culpam, sed ad pœnam.

Priores singulis annis absolutionem petere debent.

In causis, quæ Capitulum generale expectare nequeunt, Prior superior habet auctoritatem Capituli generalis.

Appellare non licet, nisi ad Capitulum generale, vel Priorem Superiorem.

Visitatorum ordinatio spectat ad Definitores.

Vniformitas in officio Diuino, vbique seruanda est, secundùm Ordinarium Ecclesiæ Ultraiectensis, exceptis quibusdam historijs.

Prædictis priuilegijs gaudebunt non solum monasteria iam fundata, sed & fundanda, quæ se Capitulo VVindesemensi subiecerint.

Monasterium Canonorum Regularium propè Amstelodamum Hollandiæ emporiû, itemque cœnobium monialium in ipsa vrbe Amstelodamensi fundata sunt anno 1394.

Anno eodem, fundatum est monasterium in Vredensvvege propè Northornam in VVestphalia & diœcesi Monasteriensi, & in Comitatu Bentemensi.

Anno 1398. monasterium Montis S. Agne-

D 5

tis

tis propè Svvollam, Transyfulanę prouincię opidum.

Anno 1400. monasterium vallis Angelorum in Leydendorp, apud Lugdunum Batavorum.

Capitulum seu Congregatio VVindesemensis, octo tum virorum monasteria complectens, à Frederico Blanckenhemio, omnium priuilegiorum à Bonifacio IX. concessorum approbationem impetrauit.

Anno 1405. Fundatum est monasterium in Rugge propè Brielam Holladię opidum: & anno sequenti Capitulo VVindesemensi incorporatum.

Sub idem tempus alia tria monasteria initium sumpserunt, videlicet

Monasterium Visitationis B. Marię propè Harlemum, Hollandię opidum.

Monasterium Thabor propè Snecam, Frieslandię Occidentalis opidum.

Monasterium Stagni S. Petri propè Bomeham, Geldrię opidum Situm.

Anno itaque Domini 1407. Capitulum VVindesemense duodecim Monasteria continebat. Quibus an. 1413. septem Monasteria Brabantię sunt addita; agente Petro Aliaco, Episcopo Cameracensi, Cardinale & Legato Apostolico, videlicet

Monasterium viridis Vallis, tertio lapide à Bruxellis.

Mona-

Monasterium Rubæ vallis, primo lapide à Bruxellis.

Monasterium septem Fontium, quarto lapide à Bruxellis.

Monasterium Corfendoncanum, propè Turnhoutum.

Monasterium Bethlehem, propè Louanium.

Thronus Beatæ Mariæ, propè Herentaliam.

Monasterium S. Barbaræ in opido The- nensi, quod est Monialium.

Successu temporis alia Virorum mona- steria octo, & Monialium quatuor, Capitulo VVindesemensi sunt adscripta, videlicet

Monasterium Bircket, propè Amersfor- diam, diœcesis Vltraiectensis.

Vallis Pacis, nunc S. Ioannis monaster. in Amersfordia.

Elzinghem propè Aldenardam, Flandriæ opidum.

Ezinghen, diœcesis Bremensis.

Bodinghen diœcesis Coloniensis.

Monasterium Tungrense, in diœcesi Leo- diensi.

Monasterium Ambstelodamense, in Hol- landia, vulgò Paradisum, ad Mœnia vrbis, nunc Pomœrijs inclusum.

Diepeueen in Hollandia, Monialium.

Bronopia.

Hieru-

Hierufalem, in vrbe Vltraiectiona, monialium.

Anno 1430. temporibus Martini Papæ V. Capitulum Nufsiense, quod duodecim monasterijs constabat, Capitulo VVindesemensi se submitit ac coniunxit: atque ita ex duobus vnum Capitulum, seu Congregatio est facta, & Catalogus est mutatus.

Post hæc & alia monasteria Capitulo VVindesemensi sunt addita, Catalogo commutato.

CATALOGVS MONASTERIORVM
Capituli VVindesemensis Canoniorum regularium, per Germaniam superiorem & inferiorem.

Monasterium B. Marię Virginis in VVindesem propè Zvvolam, Transyfulanę provincię opidum, diœcesis olim Vltraiectionis nunc Dauentriensis.

Monasterium B. Marię, propè Nufsiam diœcesis Coloniensis opidum, nunc in opido Nufsię, hodieque floret.

Monasterium B. Marię in Viridi Valle, propè Bruxellam Brabantię vrbem, diœcesis olim Cameracensis, nunc Machliniensis.

Monasterium B. Marię in Bethlehem, in opido Zvvollensi diœcesis olim Vltraiectionis, nunc Dauentriensis.

Monasterium S. Pauli in Rubea valle, propè Bru-

propè Bruxellam, diœcesis olim Cameracensis, nunc Machliniensis.

Monasterium B. Mariæ, & duodecim Apostolorum in vrbe Ultraiectensi, quod dicitur Ad Regulares.

Monasterium S. Saluatoris in Eemstheym, propè Dordracum Hollandiæ opidum, diœcesis Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ ad Septem Fontes, vulgò *Seuenbor*, propè Bruxellam, diœcesis olim Cameracensis, nunc Machliniensis.

Fons B. Marię propè Arnhemum, Geldriæ opidum, diœcesis olim Ultraiectensis, nunc Ruremundensis.

Monasterium S. Ioannis Euangelistæ propè Ambstelrodamum, nunc in Heglo propè Alcmariam Hollandiæ opidum, diœcesis olim Ultraiectensis, nunc Harlemensis.

Monasterium B. Mariæ in Noerthoern in VVestphalia, d. Monasteriensis.

Monasterium B. Mariæ in Corfendonca, propè Turnhoutum Campaniæ Brabanticæ municipium, d. olim Cameracensis, nunc Antvverpiensis.

Mons S. Agnetis propè Svollam, diœcesis olim Ultraiectensis, nunc Dauentriensis.

Monasterium B. Mariæ in Valle Angelorum in Leydendorp in Hollandia, d. olim Ultraiectensis.

Mona-

Monasterium Beatę Elifabethę propè Briellam, Hollandiæ opidum, diœcesis Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ in Goesdonck, propè Goch in Gelria, d. olim Colonienfis, nunc Ruræmundensis, floret.

Monasterium B. Mariæ in Nouiomago Gelriæ opido, d. olim Ultraiectensis, nunc Ruræmundensis.

Monasterium Visitationis B. Mariæ prode Harlemum, Hollandiæ opidum, diœcesis olim Ultraiectensis, nunc Harlemensis.

Monasterium S. Saluatoris in Thabor, propè Snecam Frisiæ Occidentalis opidum, diœcesis olim Ultraiectensis, nunc Leouardienfis.

Monasterium B. Mariæ in Bethlehem propè Louanium Brabantia opidum, diœcesis olim Leodiensis, nunc Machliniensis.

Monasterium Sancti Meynulphi Confessoris in Bodiken, diœcesis Baderbornensis, floret.

Stagnum B. Petri Apostoli propè Bomeham, Gelriæ opidum, d. olim Ultraiectensis, nunc Siluiducensis.

Monasterium B. Mariæ in Romersvval, Zelandiæ opido, d. olim Ultraiectensis, nunc Middelburgensis.

Thronus Beatę Mariæ propè Herentiam opidum & Grobbendonck, Brabantia pagum,

pagum, diœcesis olim Cameracensis, nunc Antvverpiensis.

Monasterium Sancti Ioannis Baptistæ in vrbe Aquisgranensi, diœcesis Leodiensis, floret.

Monasterium B. Mariæ in Bircket propè Amersfordiam, nunc Curia Beatæ Mariæ in Amersfordia, d. Ultraiectensis opido.

Vallis Pacis propè Ultraiectum, nunc monasterium S. Ioannis in Amersfordia, diœcesis Ultraiectensis.

Monasterium vallis B. Mariæ, aliàs Elzeghem propè Aldenardam, Flandriæ opidum, diœcesis Tornacensis.

Monasterium B. Mariæ in Dumo, propè Endouiam Brabantia opidum, diœcesis olim Leodiensis, nunc Siluiducensis, hodie in vrbe Siluiducensi situm.

Campus B. Mariæ in Frisia Orientali, propè Ezinghen, d. Bremensis.

Mons B. Mariæ in Bodinghen propè Zyberch, in Ducatu Montensi, d. Colonienfis, floret.

Monasterium Sancti Saluatoris in ^WErrich propè Attendoren, diœcesis Colonienfis, floret.

Monasterium Passionis Christi, & Beatæ Mariæ, in opido Tungrensi, diœcesis Leodiensis.

Monasterium B. Mariæ in VVittenberga Saxo-

Saxoniae opido, diœcesis Hildesemenfis.

Monasterium S. Martini in Lunenkercke nunc Achlum in Frisia Orientali propè Herlingen, diœcesi olim Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ in Sion, propè Beuerteyck in Hollandia, d. olim Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ in Ryckenberch in Saxonia, d. Hildesemenfis.

Vallis B. Elifabeth propè Ruremundam, Gelrię opidum, d. olim Leodiensis, nunc Ruremundensis, floret.

Monasterium B. Elifabeth bonorum puerorum, in vrbe Leodiensi, diœcesis eiusdem floret.

Monasterium B. Mariæ in Nazareth propè Bredeuoert, d. Monasteriensis.

Monasterium B. Mariæ in Aningen in Frisia, d. olim Ultraiectensis.

Monasterium S. Bartholomæi in Zulta, iuxtà Hildesem, d. Hildesemenfis, floret. Ad alteram vrbis Hildesemenfis partem floret hodieque Cartusia.

Monasterium B. Mariæ in Hertzenhagen iuxtà Francofurtum, d. Moguntinensis.

Monasterium B. Mariæ in Mello, iuxtà Gandauum in Flandriæ Comitatu, d. olim Cameracensis, nunc Gandauensis, floret.

Monasterium S. Dionysij in Molenbeeke, diœcesis Mindensis.

Hortus

Hortus B. Mariæ Virginis iuxtà VVormatiam, diœcesis VVormatiensis.

Buscum Domini Isaac, iuxtà Niuellam Brabantiaë opidû, d. olim Cameracensis, nunc Namurcensis, floret.

Monasterium B. Mariæ, & Ioannis Evangelistæ, iuxtà Seghenberch in Holsatia, d. Lubecensis.

Monast. S. Hierony. in Ruræmunda, Gelriaë opido, diœcesis olim Leodiensis, nunc Ruræmundensis: est nunc Collegium Societ. IESV. Canonici cathedrales habent annuos redditus monasterij.

Monasterium S. Petri Apostoli in Hege- ne, in Comitatu Lingensi, diœcesis VVormatiensis.

Monasterium B. Mariæ in Insula propè Confluentiam, d. Treuerensis.

Monasterium B. Marię in Sylo, propè Emdam in Frisia Orientali, diœcesis olim Monasteriensis.

Monasterium S. Antonij Confessoris in Albergen, in Tuenta, d. olim Ultraiectensis.

Monasterium S. Nicolai in Bergum propè Leouardiam, d. Ultraiectensis, nunc Leouardien- sis.

Monasterium Corporis Christi, in vrbe Coloniensi, d. eiusdem floret.

Monasterium S. Petri in Daelem, d. Baderbornensis, floret.

E

Mona-

Monasterium S. Viti propè Naerden, Hollandiæ opidum, d. olim Vltraiectensis, nunc Harlemensis.

Monasterium Sancti Nicolai in Trutenhusen, diœcesis Argentinësis, fundatum à nobili familiæ Lanfpergiorum, qui hodie illud sibi vindicant.

Monasterium S. Pancratij in Hamersleue, d. Halberstadenfis, floret.

Monasterium S. Spiritus in Vdem, siue vallis Gratiæ, in Ducatu Cluiæ, d. Coloniensis, floret.

Monasterium S. Ioannis Baptistæ in Rebdorp, d. Eistetenfis, floret.

Monasterium S. Hieronymi. propè Leidam Hollandiæ opidum, d. olim Vltraiectensis, nunc Harlemensis.

Monasterium B. Mariæ Virg. in Clusa, d. Treuerensis, floret.

Monasterium Sancti Martini, in vrbe Louaniensi, d. olim Leodiensis, nunc Machliniensis.

Monasterium S. Irenæi Mart in Marbach, d. Basileensis, ad Rhenum fluu. ex opposito Brisgoiæ opidi, floret.

Monasterium B. Mariæ in Bircling, diœcesis Herbipolensis.

Monasterium S. Leonardi, in vrbe Basilea, d. eiusdem.

Monasterium Rosæ Vallis, B. Mariæ in
Hafca,

Hafca, in Frisia Occidentali, d. olim Ultraie-
ctinæ.

Monasterium B. Christinae in Herdevvile,
d. Argentinensis.

Monasterium S. Ioannis Bapt. in Volker-
dinckhusen, d. Paderbornensis.

Monasterium Beatæ Mariæ Magdalenaë,
in maiori Franckendael, diœcesis V Vorman-
tensis. Ex hoc monasterio factum est o-
pidum Franckendael à Calvinistis è Belgio
profugis, permittente Comite Palatino Rhe-
ni.

Monasterium B. Mariæ Virg. in Svvaunen-
heim, d. Moguntinæ.

Monasterium in Rauensberghen, d. Mo-
guntinæ.

Monasterium B. Mariæ in Arena, propè
Stralen Gelrię opidum, d. Coloniensis; nunc
Kuræmundensis, floret.

Monasterium S. Martini iuxtà opidum Tu-
ricense, d. Constantiensis.

Monasterium Corporis Christi in Bloe-
menberch, d. Padebornensis.

Monasterium S. Martini in Zindelfinghen,
d. Constantiensis.

Monasterium Beatæ Mariæ Montif-Fa-
gorum, vulgò *Berenberch*, diœcesis Constan-
tensis.

Monasterium Sancti Laurentij, in Hif-
fa, propè Sarburch, diœcesis Metensis.

Monasterium B. Mariæ in Bardersholm
in Holfatia, d. Bremensis.

Monasterium S. Ioannis Baptistæ in Mer-
keshusen, in Hafsia, d. Moguntinæ.

Monasterium S. Georgij martyris in Sam-
beco, d. Ratisponensis.

Mons B. Mariæ propè fluuium Iasonis, d.
Caminensis.

**COENOBIA MONIALIUM CAPI-
tuli VVindesimensis.**

MONASTERIUM Campi B. Mariæ in
vrbe Amstelodamensi in Hollandia, d. olim
Vltraiectensis.

Monasterium vallis S. Barbaræ in Thenis,
opido Brabantiae, d. olim Leodiensis, nunc
Machliniensis.

Monasterium B. Mariæ, & S. Agnetis in
Diepenvene propè Dauentriam, d. olim Vl-
traiectensis, nunc Dauentriensis.

Monasterium B. Mariæ in Redinchem,
propè VVageningam, in Ducatu Geldria, d.
Vltraiectensis.

Monasterium S. Ioannis Baptistæ, in Bro-
nopia propè Campos, opidum d. olim Vl-
traiectensis, nunc Leouardiensis.

Vallis Angelorum in Bonna, opido d. Co-
loniensis, floret.

Monasterium Hierusalem in vrbe Vl-
traiectensi, eiusdem dicecesis.

Mona-

Monasterium S. Agnetis in Dordraco, Hollandiæ opido, d. Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ in Bethania propè Machliniam, d. olim Cameracensis, nunc Machliniensis, floret.

Monasterium B. Marię in Bethania propè Arnhemum, Gelriæ opidum, d. Ultraiectensis.

Monasterium B. Mariæ in vrbe Gandensi, diœcesis olim Tornacensis, nunc Gandensis, floret.

Monasterium B. Mariæ in Facons, siue Facens, in vrbe Antverpia, d. olim Cameracensis, nunc Antverpiensis.

Monasterium B. Mariæ in Neomago Gelriæ opido, d. olim Coloniensis, nunc Ruremundensis, est nunc valetudinarium, seu nosocomium.

Haftenùs ex Ordinario Capituli VVindesemensis, suprà citato.

Est & monasterium Virginum regularium in Oostmal Brabantiae pago, diœcesis Antverpiensis.

Cæterùm Canonici regulares Capituli VVindesemensis, proprium habent Breuiarium ad horas Canonicas legendas ac cantandas Louanij, anno 1546. excusum.

Fuit itaque olim longè celeberrima atque amplissima congregatio VVindesemensis, sed quæ plurima post hæreses in Germania ac

nia ac Belgio enatas monasteria amifit, quibus asterifcum, fiue crucis notam, fuprà in Catalogo præfiximus.

CAPVT XIV.

CONGREGATIO CANONICORVM
S. Gregorij in Alga, apud Venetos.

1407. **O**NVFRIVS Panuinius in Chronico fuo Ecclefiaftico, tradit ordinem Canonicoꝝ fæcularium *S. Georgij in Alga* Venetijs anno M. CCCC. IV. à *B. Laurentio Iuftiniano* Patriarcha Veneto inftitutum eſſe. Alfonſus Ciaconius in vita Eugenij IV. narrat, primos huic familiæ nomen dediffe Antonium Corrarium, Gregorij XII. nepotem, & Gabrielem Gondelmerium, qui poſt Eugenius IV. Papa fuit. Paulus Morifius in hiftoria ſua monaftica, lib. I. c. 44. adferit iſtam *S. Georgij* congregationem primùm inchoatam eſſe à dicto *Antonio Corrario*, poſteà verò fic auctâ atq; illuſtratâ à *S. Laurentio Iuftiniano*, vt illius quodâmodo fundator habeatur; non ſecus ac *S. Bernardus Ciftertiensis* inſtituti pater ferè haberi ſolet, quod tamen à *S. Roberto Molifmenſi Abbate* ſcimus inchoatû. Probat hâc ſuam ſententiam Morifius ex inſcriptione tumuli eiuldẽ Corrarij, quæ in dicta *S. Georgij* baſilica legitur: *Sepulcrum piſſimi Patris Domini Antonij Corrarij, beatæ memoriæ, Epifcopi Oſtiëſis,*

sis, Cardinalis Boloniensis, Fundatoris huius Congregationis. Qui obiit anno à natiuitate Domini 1445. die 19. Ianuarij. Orate pro eo semper. 1445.

Cæterùm non pauci Congregationem hâc collocant inter eas, quæ sub S. Augustini regula militant. Ex Onufrio certè & Moriso constat eos olim fuisse Canonicos sæculares, nec eos solennem emittere solitos professionem ante annum Christi M. D. LXX. quo 1570. eam Pius V. Papa ipsis præscripsit.

CAPVT XV.

CONGREGATIO CANONICORVM

Scopetinorum, aliàs S. Saluatoris

Bononiensis.

ANNO 1408. Congregatio Canonicorũ 1480.
regularium S. Saluatoris Bononiensis, aliàs Scopetinorum, per *Stephanum Senensem* ordinis Eremitarum S. Augustini à Gregorio XII. Pontif. instituitur. Sic Onuphrius in Chronico, de huius Congregationis initijs ac progressu, deque vniuerso ordine ac statu canonico. Ioannes Baptista Signius, Bononiensis Canonicus regularis S. Saluatoris libros tres conscripsit, Bononiæ anno 1601. editos. Vitam religiosam agebat Stephanus iste cum sodalibus aliquot, haud longè à Senis in silua Ilicitana: Sanctitatis eius famâ comotus Gregorius XII. Pont. ipsum Lucam (qua in vrbe

tum fortè versabatur) ad se euocauit, & monasterium Ilicitanum S. Saluatori sacrum, quod hætenùs fuerat ordinis Eremitarum S. Augustini, in Prioratum Canonicorū regularium erexit. Itaque cum sodalibus suis velut manu missus, atque ab omni aliorum, præsertim Eremitarum, iurisdictione liberatus, nouam vestem & noua decreta suscepit. Cæterùm Franciscus Gisilerius, monasterij S. Mariæ de Rheno apud Bononiam, & monasterij S. Saluatoris, in vrbe Bononiensi (quæ Canonicorū erant regularium cœnobia perpetuum vnita) Prior, anno 1419. huic pijsimæ familiæ se suosq; adfociauit; Martino V. Papa adprobante, hodie Prior S. Saluatoris Bononiensis est vniuersæ Congregationis caput. Anno 1430. parochialis, vt loquuntur Ecclesia S. Donati in Scopeto, apud Florentiam, ipsis accessit, atque in Prioratum est erecta. Plura apud Signium, qui voluerit, legat.

Haud abs re fuerit pauca quædam ex eodem Signio, subnectere de originibus ac progressibus dictorum monasteriorum Rhenaui, & S. Saluatoris Bononiensis.

MONASTERIUM S. MARIAE DE
Rheno apud Bononiam, Italia
urbem.

ANNO 1136. Innocentius II. cùm esset Pifis, ordinem Canonicorū regularium Sancti Au-

ſti Auguſtini, in antiquiſſima Canonica Sanctæ Mariæ de Rheno apud Bononiam reformavit, atque firmavit. Eo namque tempore Canonici Rhenani (hortatu dicti Pontificis, qui fuerat eiufdem ordinis Canonicus) Regulam à S. Petro Damiani tribus libris conſcriptam, & à Paſchali II. Papa confirmatam ſuſceperunt. Dicebantur autem Rhenani, à monaſterio S. Mariæ de Rheno, quod intra tertium lapidem ab vrbe Bononia ſitum, inter famoſiſſimas olim Italiæ Canonicas numerabatur.

Ex hoc monaſterio Rhenano quatuor Pontifices Maximi prodierunt, nimirum Honorius II. Innocentius II. Lucius II. & Innocentius III. eo nomine Papa: Cardinales item, Archiepiſcopi, & Epifcopi quàm pluri- mi: quos longa ſerie recenſet Ioannes Bapt. Signius lib. I. de ordine ac ſtatu Canonico. Apud eundem exſtat catalogus Priorum, dicti monaſterij Rhenani.

MONASTERIVM S. SALVATORIS
in vrbe Bononiensi.

CANONICI regulares S. Mariæ de Rheno, de quibus iam diximus, domum ſiue hoſpiti- um in vrbe Bononiensi habebant, quò di- uertere ſolebant, cum ex agro in urbem ne- gotiorum cauſſa veniebant. In hac domo ſiue hoſpiti- o, anno 1136. poſt reformationem & 1136.

E s

S. Pe-

S. Petri Damiani regulam à Canonicis Rhenanis susceptã, Olinarius eiusdem monasterij olim Canonicus, & tũc sub Innocentio II. Cardinalis, monasteriũ ac templũ, in honorẽ Saluatoris IESU Christi, à fundamentis excitauit: ac præsertim in memoriam miraculi, q̃ in Beryto Syriæ vrbe contigit, cùm ex Christi icone, seu imagine à Iudæis transfixa sanguis & aqua profluxit, quibus perfusi cæci, paralitici, alijq; infirmi mox sanitatem sunt consecuti. Refert hoc miraculum S. Athanasius in secunda Synodo Nicæna, Actio. 4. Sanguis istius miraculosi ampullam, Pisis ab Innocentio II. Papa dono acceptam, Olinarius Cardinalis Bononiam transtulit, & in nouo templo S. Saluatoris à se ædificato collocauit.

IACOBI VITRIACI CARDINALIS
 & Episcopi Aconensis testimonium de Canonicis
 Regularibus, iuxta Bononiam.

EST alia Regularium Canonicorum Deo grata, & hominibus gratiosa Congregatio extra ciuitatem *Bononia*, non longè ab ea, in castris æterni Regis militantium, & eidem sub vnus maioris obedientia, in feruore spiritus, & mentis excessu, tam deuotè quàm humiliter feruentiũ. Hi siquidẽ adeò expediti post Dominum currunt, & nudi nudũ sequuntur, quòd oẽm exteriorum curã & temporalium possessionem à se penitùs reiecerunt, omnia transi-

trāsitoria tanquā stercora reputātes vt Chri-
stum lucrifaciāt. Sapienter enim pensantes &
prudenter attendentes, quod sufficit diei ma-
litia sua, in tantum de craftino non cogitant,
quòd eleemosynas aliquas à fidelibus non re-
cipiunt, nisi quantum sobriæ vitæ suæ ad ar-
ctam necessitatem possit sufficere. Tribus in
hebdomada diebus carnes, si eis apponantur,
non recusant, in refectorio manducantes, &
in dormitorio quiescētes, & horas canonicas
secundū B. Augustini regulā pariter in Ec-
clesia, in voce exultationis & cōfessionis, Do-
mino concinentes, immolantes Deo sacrifi-
cium laudis, & reddentes altissimo vota sua.
Ipsi autem ex numero scholarium, Bononiæ
causa studij commorantium, in vnum, Do-
mino inspirante, congregati, diuinarum Scri-
pturarum lectiones, vno eorū docente, singu-
lis diebus audiunt: quæ autem diligenter au-
dierint, Summi Pontificis auctoritate, & ex
S. Romanæ Ecclesiæ institutione, Christi fi-
delibus, diebus festis, magna prædicationis &
doctrinæ gratia proponunt. Prædicatorum
ordinem Canonicorum ordini cōiungentes.
Hæc igitur dulcis mixtura bonorum, multos
ad imitandū allicit, prouocat, & accendit, &
dieb⁹ singulis Sancta & honesta Christi scho-
larium congregatio & numero ampliatur, &
charitate dilatatur. Attendentes enim sa-
pienter fortes athletæ IESV CHRISTI,
quòd

quòd nullum sacrificium magis placitum sit Deo, quàm zelus & salus animarum, & quod anima quæ impingat, impinguabitur, sumentes in vasis de optimis terræ fructibus, & ferentes viro munera, aquas suas in plateis diuidunt, & fontes eorum deriuantur foras in agro Domini, fructum centesimum recepturi, vnanimiter laborantes, vt animas peccatorum de faucibus Leuiathan extrahentes, postquam ad scientiam erudierint multos, fulgeant tanquam stellæ in perpetuas æternitates. *Hactenus Vitriacus.*

CAPVT XVI.

ABBATIA S. GENOUEFÆ, OLIM
*extra, nunc intra muros vrbis
Parisiensis.*

SANCTA Genouefa virgo Parisiensis floruit temporibus Valentiniani III. Imp. & Clodouei I. Francorum Regis, obiitque Lutetiæ anno Christi 514.

Cæterùm templum ac cœnobium istud, anno 500. fundauit idem *Clodoueus*, petente *Clotilde* eius coniuge, & *S. Genouefa*: Estque dedicatum à S. Remigio Archiepiscopo Remensi, in honoré Dei & SS. Apostolorum Petri & Pauli. Fuit olim Clericorum seu Canonicorum Sæcularium, quibus amotis, substituti sunt Canonici regulares ab Eugenio III. Pontifice Maximo.

Retro

Retro aram summam, spectantur columnæ quatuor marmoreæ, quæ sustinent ossa ac reliquias S. Genouefæ, loculo pretioso inclusas: ad quem locum frequentissimus est vtriusque Sexus Parisiensium concursus: quod magna animi voluptate non semel ipsi spectauimus.

In eodem cœnobio spectatur, hodieque tumulus fundatoris Clodouei Regis: hac inscriptione;

Hic est illustrissimus Rex Ludouicus, qui & Clodoueus ante baptismum dictus, Fræcorum Rex Quintus, sed verus Christianus. Qui ab Anastasio Imp. Consul & Augustus est creatus, hunc S. Remigius baptizauit, & in baptisate eius, Angelus ampullam sacri Chrismatis detulit. Vi Aquitania Arianos expulit, & totam illam terram, vsque ad montes Pireneos subiugauit. Huic per Viennem fluium, ceruus miræ magnitudinis viam ostendit, per quam Rex ac milites vadum transferunt, & in eius aduentu muri Angolismæ ciuitatis corruerunt, Alemaniam Loringiam ac Burgundiam tributarios fecit, & terram adiacentem transiuit; Parisijs sedem regni constituit, Ecclesiam istam fundauit, in honorem Apostolorum Petri & Pauli, montis sanctissimæ & non satis commendanda Clotildis vxoris suæ, & Beatæ Genouefæ, quam Sanctus Remigius dedicauit. In qua potest laudabilia opera, rex sepultus est, à quatuor filijs suis regibus Theodorico, Clodomiro, Childeberto & Clotario,

*tario, Anno Domini quingentesimo decimotertio,
regni sui trigesimo.*

CAPVT XVII.

*NIDERBURGENSE COENOBIVM
monialium nobilium, in vrbe Patauiensi,
seu Passauiensi, in Ger-
mania.*

VTILO Dux iuxtà Danubium, Patauiæ
Niderburgense Virginum monasteriū
construxit, & dedicauit S. Pirminius, Meten-
739. sis Episcopus, circa annum 739. Auentino
teste.

Otto II. Imperator hanc Abbatiam, o-
lim sui iuris, dedicatam in honorem Sanctæ
Dei genitricis, vnà cum *VValachunestorf*, cæ-
terisque omnibus pertinentijs, Piligrino Pa-
tauiensi Præsuli, ob constantem fidem, Im-
peratori, in perturbatione Boiariorum, sci-
licet in rebellionem fratris ipsius Henrici He-
zilonis, Ducis Bauariæ, præstitam, ac damna
hinc enata, perpetuò tradidit, petentibus
fratruele Ottone, Duce Boiariorum, atque
VWilchgiso Archiepiscopo Moguntino, An-
no Domini nongentesimo septuagesimo sex-
to, qua de re extat diploma.

Henricus Sanctus, tum Romanus Rex,
ob preces coniugis Kunegundæ, & dilectissi-
mi Ducis Hezelini, dictæ Ecclesiæ dedit par-
tem

tem silvæ *Nortwald*, in Comitatu Adalberonis, à fonte fluminis *Vlæ*, vsque ad terminum silvæ huius, vbi separat Bohemiam & Bauariam, & decursum *Vlæ* & *Rotilæ* vsque in Danubium iuxtà diploma XIII. Calendis Maij, Anno millesimo decimo, datum.

Heilkæ primæ Abbatissæ sepulcrum, hodieque visitur, cum hac inscriptione: *Anno 1020, in die Sanctæ Theclæ Virginis obiit Heilka, amica Sancti Henrici Imperatoris, prima Abbatissa huius monasterij.*

Ibidem anno 1095. Non. Maij, obiit *Sifala* S. Henrici Imperatoris soror, vxor Stephani, Regis Vngariæ, Abbatissa secunda huius loci, hîc pariter sepulta: quæ tam viro quàm filio orbata, Patauiam ad hoc monasterium venit, in quo primùm habitum monasticum assumpsit; paulò post Abatissa designata, monasterium præclare illustravit & auxit. Sic ferè *Hundius* in sua Metropoli Salisburgensi.

CAPVT XVIII.

SCHLIRENSE MONASTERIVM,
Germanicè *Schliers*.

DE institutione huius monasterij ad lacum *Schliers*, inter *OEnum* & *Mangaldum* flumina ad radices *Alpium* situm,
sic

sic ferè scribit Auentinus in suis Annalibus,
 lib.3. Adlund, Hildeuald, siue Hiltpold, Odacer,
 Garioualda, siue Gariobald, Antonius, claris orti
 natalibus, ad Sylurnum lacum, monachis Benedi-
 ctinis, templum adificarūt, Aribo Episcopus Frising-
 gensis dedicauit, Berchtoldum ipsis patrem dedit,
 & hoc sub Tesselone Duce Bauaria, circa annum
 760. Domini 760. De hac fundatione ita scriptum
 reperio in libro magno traditionum Frising-
 gæ: Regnante in perpetuo Domino nostro I E S V
 Christo, Est in Dei nomine Adalunc, simul cum fra-
 tribus nostris, nomine Hiltipalt, seu Kerpalt, nec-
 non & Antonio siue Otatric, inspirante diuina
 gratia, secularia negotia deserentes, locum nobis
 elegimus de communi hereditate nostra, siue pa-
 rentum nostrorum in vasta solitudine eremi, que
 dicitur Schliersee, & ibidem, adiuuante Domino
 Deo nostro, cellulam more solito construximus.
 Nam & oratorium cum consensu Episcopi Domini
 Aribonis adificauimus, deinde aduocato predicto
 Episcopo ad consecrandam predictam Ecclesiam,
 ita factum est. Deinde sub ditione ipsius Episcopi
 nosmetipsos commendauimus per omnia, inde
 de manu Episcopali electum nobis magistrum, vi-
 rum venerabilem, nomine Berchtcol, in nostro sus-
 cepimus magisterio. Deinde post biennium com-
 placuit fratribus eligere predictum Berchtcol ibi-
 dem Abbatem per consensum fratrum; & adduxi-
 mus eum ad predictum Episcopum, qui iuxta or-
 dinem regula S. Benedicti, electum ordinauit &
 nobis

nobis posuit Abbatem. Ideoq; decreuimus cum consensu ipsius pradioti Episcopi nostri, vt secundum auctoritatem S. Benedicti regulam regerent, & ibidem regulariter de ipsis fratribus sibimetipsi eligerent Abbatem, ipso ordinante Episcopo, de domo S. Mariae: si ibidem forsitan defuerint, tales intra ipsos fratres de domo Episcopali eligant Abbatem, ordinante Episcopo. Actum in pradioto monasterio Schliersee, XII. Kalen. Februar. indict. 12. regnante Domino Tassilone, anno 32. Et ipsi subscripti fratres inuicem testes exstiterunt. Hos fundatores puto fuisse familiae VValdecensium dominorum. Tametsi enim hoc monasterium, cum alijs plerisque circa annum 907. per Vngaros vastatum, per Ottonem Episcopum Frisingensem cum fratre Henrico Duce Bauariae, ex familia Leopoldi Austriaci Marchionis vnà cum alijs monasterijs Bauariae, circa ann. 1140. restauratum sit, transfatis eò *Canonicis regularibus*, nihil tamen eximium contulerunt, vtpotè, qui in Bauaria nihil proprij habebant, atque ibi modico tēpore imperarunt. vnde pro fundatoribus huius monasterij ipsi non habendi; sed potius Domini Baldecenses.

Propter vetustatem huius familiae, quae omnia circum circa possedit, post deuastationem antiquae arcis VValdeck, cuius rudera in Præalta rupe, suprà lacum adhuc exstāt, in Schliers & VVallebenburg, VValdecenses

F

pro-

proceres habitauerunt, merū ac mixtum imperiū vnā cum aduocatia monasterij, imò etiā in plerisque monasterij prædijs, à maioribus suis datis, partem censuum, vulgariter, die *Stiffespenning* in signum Domini retinuerunt. vnde ab ipsis canonicis in libro de origine & fundatione monasterij, anno 1378. scripto, in plerisque locis fundatores illius nominantur, qui ibidem sua sepulchra anniuersaria ac sacra habent. Item in quodam cōtractu inter Canonicos & Dominū *V Volfgangum* de *V Valdeck*, vltimum illius familiæ, per *Sixtum Frisingensem* Episcopum, & *Albertum* *Bauariæ* ducem, anno 1467. probato cautum est, vt prædictus *V Volfgangus* pro altero fundatore haberetur & inscriberetur. Post obitum *V Valdecensium* translatum est hoc monasterium auctoritate Pontificia per *Albertum*, Ducem *Bauariæ*, vnā cū *Ilmunsteriensi* Monachium, & vnione facta, instituta est ibi collegiata Ecclesia ad *B. Virginem Mariam*, anno Domini 1495. Ita ferè *Hundius* libro citato.

CAPVT XIX.

DONONIENSE MONASTERIUM

Canonissarum reformatarum ad Scaldim Fluvium secundo lapide à Valentianis, Hannoniæ opido.

S. Regina ex consilio parentum, & *Pipini* Regis, cuius neptis erat, in coniugale

gale consortium accepit Aldebertum, ex primis palatij proceribus, probitate & militia apud Regem clarum, virtute animi & gratia apud Regem Christum clarissimum. Clarebat enim non solum nobilitate sanguinis & opulentia prædiorum, verum etiam omnimoda morum bonitate, & rerum experientia.

Sociati autem in charitatis copula, Deo primum, & postea per Deum sibi inuicem placere studebant, totum vitæ suæ cursum deceter ornantes. facti sunt per eleemosynas locupletiores, per humilitatem potentiores. Non enim nudus Christus ante eorum fores moriebatur, sed angustiatis indigentia, & oppressos præiudicio subleuabant. Quibus etiam Deus ex supernæ felicitatis benedictione decem dedit filias, quæ à parentum moribus non dissimiles, omnes elegerant cœlibem vitam, vt transacto cursu, gratiosiores Deo occurrerent. Aedificarunt etiam parentes harum virginum ad Scaldim fluuium, in loco qui *Dononium* dicitur, cœnobium ad honorem Dei Genetricis, itemque Ecclesiam in venerationem S. Martini; vbi numerosum sanctimonialium numerum, cui *B. Ragenfredis* filia præfuit, & clericorum Dei gregem instituerunt, redditibus & prædijs decenter ad seruitutem Dei legatis. Visuntur eorū sepulcra in parochiali Ecclesia, sed corpora eleuata

*Dinnani-
us, Galli-
cè Deniy*

sunt, & in monasterij summo altari, in argenteis pheretris quiescunt, *S. Ragenfredi* in medio, *B. Aldeberti* (qui tamen non est canonizatus) in dextro latere, in sinistro verò *Santa Regina*.

Est autem dominium pagus apud Valencenas, in finibus diœcesis Atrebatensis, quam eo loci Scaldis terminat. Ibiq̄ue *S. Regina* pingitur cum corona in capite, cuius causa ex ante dictis colligi potest, & cum baculo Abbatiali, quia vel prima præfuit, vel si filia memoretur prima, ipsa tanquam fundatrix videtur honorari insignibus Abbatissæ. Sic ferè Molanus in Natalibus Sanctorum Belgij. De hoc Monasterio vide plura in libro de monasterijs Benedictinis Belgij, per nos edito.

CAPVT XX.

POLLINGENSE MONASTERIVM,
Canonicorum hodie regularium.

POLLING Monasterium fundatur pro sacratissimis virginibus vnà cum alijs septem monasterijs per Landfridum, *VValdramum* & *Elilandum*, fratres, Comites ab Antorf & Loyfa, vt latiùs de ipsis in monasterio *Burenensi* traditur. *Tasilo Dux*, filius *Vtilonis*, *Pollingen* & *VVessespruun* ampliavit, & instauravit. Nam iuxta monumenta *Pollingensia*, *Tasilo Dux* ibi venatus, cerua dum fugit
canes

canes insequentibus, subito substitit, terram effodere non cessans pauca: terræ factus Dux effodit crucem, tabulæ affixam, creditur esse ex cornu piscis confecta: Dedicatum est hoc templum à D. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino VI. Kalend. Maij. Tassilo obiit Idibus Decembris, anno 788. iuxta versiculum:

Idibus in ternis decessit ille Decembris.

Deuastatur vnà cum alijs monasterijs per Vngaros, anno 973. postea per Henricum sanctum reficitur & dotatur, cuius diploma tale est:

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Henricus diuina fauente clementia Rex, si Ecclesiarum Dei loca alicuius doni interuentu meliorare & ditare studuerimus, nobis id profuturum esse minimè dubitamus. Quapropter omnium Christi fidelium presentium atque futurorum nouerit vniuersitas, qualiter nos diuini amoris instinctu ac remedio anime nostre, interuentu atque petitione Engelberti, Episcopi Frisingensis Ecclesie, tale prædium, quale in villis Pollinga, Veilhaim, Vbingen, Rieden, Ainstertin, Aschering, Hochenvvanc, Pfaffenhouen nominatis, monasterio in honorem S. Saluatoris Domini nostri IESV Christi, in eadem villa Pollinga constructo, prius pertinere videbatur, situm in Comitatu Alberonis Comitum, & in pago Houfi, in beneficium datum multus fuit, nunc etiam cum omnibus eius pertinentijs

seu appendicijs, arvis, edificijs, pratis, pascuis, qua-
 sitis & acquirendis, atque cum familijs viriuf-
 que sexus, siue cum omnibus quæ quolibet modo
 dici, aut nominari possunt utilitatibus atque cum
 cortalibus, decimationibus, in illis duabus villis, V-
 bingen, & Ascheringen dictis, per hanc nostram
 regalem paginam corroborando & confirmando
 ei monasterio, ad usum & stipendia fratrum inibi
 Deo famulantium integrè cōcedimus atq; largimur,
 ac de nostro iure ac dominio in eius ius, & domi-
 nium transfundimus.

Signum D. Henrici Regis inuictissimi, Gun-
 tharius Cancellarius vice Villigisi Archicapellani
 notauit. Datum XVI. Kalend. Maij, indictio-
 ne 8. anno 1010. Anno verò Henrici I. regnan-
 tis octauo. Actum Regenspurch feliciter. Amen.

Ex quo apparet tempore huius restitutio-
 nis ibidem fuisse religiosos. Scribit Auenti-
 nus in Annalibus suis: Polling & Schlechdorf
 ab Vngaris affliguntur, a motis illis fratribus, my-
 ste D. Aurelij Augustini nominantur. Fuerunt ni-
 hilominus ibidem etiam moniales, sicut in
 plerisque alijs, quas Gisala Imperatrix, Con-
 radi Salici vxor (quæ obiit VI. Kalend.

Februarij anno 1041. 42. vel 43.)

eiecit ex illo loco, substi-
 tutis Canonicis.

(. .)

CAPVT

CAPVT XXI.

CISONIENSIS ET FANOPINENSIS,
*seu Falempinensis Abbatia in
Flandria.*

CISONIENSE S. Calixti monasterium, Anno 838. fundatum est à S. Euerardo Comite Cisoniensi. Est id situm tertio lapide ab Insulis, Flandriæ opido mercatura celeberrimo, quod alteram, siue minorem Antverpiam nonnulli hodie nuncupant. De Sancti Calixti reliquijs huc translatis, vide Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij, & infra cap.

Fanopinense S. Christophori monasteriū apud Insulas Flandriæ urbem, pariter situm, ann. 1039. est excitatum.

Vtrunque porrò monasterium iam commemoratum fuit olim Congregationis Arosiensis: de qua vide supra cap. 10.

CAPVT XXII.

DIESSENSE MONASTERIVM,
in Bavaria.

HAVTO, aliàs Hanto, Comes de Andechs, Episc. Augustanus, maximus illius Episcopatus locupletator, & dotator, successit S. Simperto. Præfuit adhuc an. 840. sub Ludo- 840.
uico Pio; habuitq; fratrem religiosissimæ vitæ,

F 4

Rathar-

Rathardum Canonicum, qui monasterij Sancti Georgij Martyris, nō procul à vico *Dieffen*, vbi nunc est Ecclesia parochialis, auctor & fundator fuit: quod postea per Arnoldum Malum desolatum & destructum est. Ita Bruschius de Episcopis Augustanis scribens. Anno 1013. instaurata est S. Georgij Ecclesia per quemdam *Adelbeimum*, & fratrem eius *Adalricum*.

Secunda fundatrix fuit *Kunigunda*, aliàs *Kunessa*, vxor Friderici Comitis Dieffensis, secundi illius nominis, filia non Ottonis Comitis de Valeij (vt liber Dietranzellensis per errorem habet,) sed Conradi Comitis Oningensis, propè lacum Brigantinum & Richlite, quę fuit filia magni Ottonis Imperatoris I. Ista deuotissima matrona post mortem mariti, fundauit Ecclesiam S. Stephani, in qua posuit tres Canonicos Regulares; ibidemque defuncta est, & sepulta. Auentinus scribit in eius sepulchro suo æuo inuentum esse laterem coctum, cum inscriptione Latina: *Kunegundis peccatrix, huius loci fundatrix, istam construens aulam 11. Nonis Martij, anno 1020.* Anno 1124. Hartuicus Præpositus monasterij Sancti Georgij, cum consensu Hermanni, Episcopi Augustensis, vnà cum suo conuentu migravit ad Ecclesiam S. Stephani, propter maiorem commoditatem. Ibi Hartincus Præpositus obiit an. 1170. qui 46. annis laudabiliter præfuit.

Ter-

Tertia fundatio facta est anno 1132. iuxta Bullam Innocentij Secūdi, per illustres Principes, *Berchtoldum Comitem* de Andechs, & *Ottonem Comitem* de VVolfrathausen, vnā cum vxoribus Sophia & Lauritia, & liberis eorum, qui arcem suam Damasiam verterunt in monasterium, construentes ibi Ecclesiam in honorem B. Mariæ virginis, dotantes eam mobilibus & prædijs, nec non pluribus priuilegijs, offerentes eam tutelæ B. Petri & sedis Apostolicæ, cui annuatim vnum aureum persoluerent.

Auentinus in Chronico ita ponit: *Arnolphi filij, Poppo, Berchtoldus I. Otto VVolfrathusius & Gebhardus: hi Damasiam in templum vertere.* Otto Episcopus Bambergensis hanc Ecclesiam multis quoque beneficijs & prædijs iuuit, videlicet Kircheim, Munsing, Pierdarf, Schmiechen & Prunnen Ecclesijs; qui obiit anno 1196. Sic ferè Hundius in Metropoli sua Salisburgensi,

CAPVT XXIII.

ALBINIACVM ABBATIA IN TERRITORIO, & diœcesi Atrebatensi.

S Kilianus Episcopus, regio sanguine in Hibernia procreatus, cum multarum virtutum decore polleret, à prouinciæ illius clero & populo ad Episcopatum est electus.

F 5

Cui

Cui iugo, licet inuitus, humiliter collum subiecit. Contigit cœnobitis ipsius pransuris negligentia pistoris panem deesse: vir Dei succensam officinam intrauit, veste sua prunas eiecit, & clibanum mundauit, panemque per stupendam Dei bonitatem suis detulit. Sed dum hoc miraculum passim innotescit, ne elationis tumor subreperet, relicto Episcopatu castella perlustrabat, multos sanando, & regnum Dei prædicando. Eratque præcipuum eius studium, Sanctorum loca visitare, & eorum orationibus humiliter se cõmendare. Tandem Romam peruenit, vbi in Ecclesia S. Petri per vndecim annos & amplius Deo seruiuit. Quibus peractis, peregrinationem resumens, Franciam intrauit, & sanctum Fiacrium, quondam patris sui seruum inuenit; apud quem tamen, peregrinationem præferens, manere noluit. Dum autem propositum impleret, ingressus est Comitis Eulfi curtim, Axonæ contiguam, vbi sitibundo viro vxor Comitis improbè potum negauit. Vnde Dei iudicio penuria eius exaruerunt: Eulfus autem re cognita, insecutus est beatissimum Kilianum, & humili petitione reditum eius impetrauit; sed & benedictionem domus suæ. Non enim deerat Dei clementia beato viro in hunc modum oranti: *Domine I E S V*
Christe, effunde super hanc domum gratiam benedictionis tuæ, & quæ peccatis exigentibus perdita
fuit

fuerunt, abundantia pietatis tua restitue. Hactenus ex historia, quam ex monte S. Eligij accepi; sed imperfectam. Quare vt eum defectum aliunde suppleam; legitur in Chronico Atrebatensi: *In vico Albiniaco est monasterium Canonorum, videlicet Sancti Kiliani, qui Scotus fuisse traditur.* Huc etiam pertinere arbitror, quod in vita Sancti Faronis Meldorum Episcopi de Chilleno legitur.

Porro, inquit auctor, *Chillenum Scotum, virum sanctum Faro ad Atrebatenses misit, quos ille doctrina & illustribus miraculis ad Christum duxit. Sedente quandoque eodem Chilleno ad mensam cum Farone, poculum vitreum è manibus pincernæ excidens, confractum est. Cernens ea re ministri animum perturbatum Chillenus, vultumque eius pallore perfusum, clam ei innuit vt fragmenta poculi ipsi praberet. Quæ cum accepisset, fufis ad Dominum precibus, pro fragmentis, redintegratum poculum homini mœrenti restituit.* Ita Molanus in Natalibus Sanctorum Belgij.

CAPVT XXIV.

MAREOLENSIS ABBATIA, IN
diœcesi Atrebatensi, ordinis olim
Aroasiensis.

S. Bertilia Virgo, ex nobilissima Francorum profapia, oriunda, adamata fuit à Guth-

à Guthlando quodam, qui virgini & generositate & diuitijs par videbatur. Cui ipsa fortiter reluctabatur; importunis tamen parētum molestijs tandem cefsit, & Guthlandum in sponsum accepit: qui cū ea in castitate & omni sanctitate succreuit; quod meritis Beatæ Virginis tributum non ambigitur. Erant autē ambo religione clari, hospitalitate præcipui, castitatis amatores feruentissimi. Beato ergo Guthlando prius ab hac vita discedente, & vt indubitanter tenetur, in paradisi delicijs collocato, S. Bertilia omnia sua patrimonia diuersorum locorum monachis, Canonicis, & sanctimonialibus, sub chartarum auctoritate, tradidit. Solum Mareolum reseruauit, in quo basilicam condidit, & aram statuit in honorem S. Amandi. Adiecit & cellulam basilicæ, in qua meritis & annis matura de hoc sæculo migravit. Venerabile autem corpus in dicta Ecclesia est tumulatum; & multi beneficia optata consecuti, virginis nomen celebrarunt. Ob quæ Atrebatenses & eorum vicini de ea in feretrum eleuanda, vt publicè & solemniter inter sanctas veneraretur, Gerardo II. Episcopo suo suggererunt. Publicauit itaq; futuram eleuationem in die Exaltationis S. Crucis: cumque per superuenientem infirmitatem impediretur, noluit piam populi expectationē defraudare. Quare vices suas quatuor commisit Abbatibus, qui

qui eam eleuarunt anno 1181. Deinde 1128. cum vas primum sacrilegi fures auro & argento denudassent, Petrus Abbas dignius vas præparauit; in quo Pontius, Episcopus Atrebatensis, VIII. Idus Octobr. reliquias reposuit cum magna solemnitate. Ipse contulit indulgētias; & Magister Azzo, Canonicus Atrebatensis, sermonem ad populum faciebat. De quibus omnibus clarum est testimonium liber vitæ & eleuationis, iam olim cōscriptus. Scribitur de eadem virgine, ad primum Antistitem Gerardum, lib. 2. Chronici Cameraensis: *Est etiam in vico Maraculo, aliàs Mareolo, monasterium Canoniorum, vbi S. Bertilia quiescit: quæ hoc ipsum suum prædium S. Mariae tradidit.* Intelligitur autē per S. Mariam, cathedralis Ecclesie Atrebatensis. Mareolum enim est Episcopi Atrebatensis; tenuem habēs Abbatiam Canoniorum ordinis S. Augustini in Ecclesia SS. Amandi & Bertiliæ.

Quo loco adhuc visuntur fossæ, in quibus Iulius Cæsar dicitur castra metatus. Sic ferè Molanus in Natalibus SS. Belgij.

Vixerunt autem in Mareolo Canonici olim sæculares, quos ob liberiozem vitam, anno 1144. amouit Aluisus Episcopus Atrebatensis. Regulares substituit, & Balduinū Balliolanum (qui furnis in Ecclesia S. Nicolai cum laude præfuerat) ipsis præfecit.

Fuit verò Mareolus olim vnà ex Abbatijs refo-

reformatæ Congregationis Aroasiensis : de qua suprâ cap. 10. diximus.

CAPVT XXV.

*MALONIENSE MONASTERIVM,
in diœcesi Leodiensi, propè Namur-
cum.*

S Bertuinus Episcopus ex Hibernia veniēs in saltū, qui vulgò appellatur Mar- lignia, condidit oratorium in villa Malonia, ad Sabim, vulgò Sambram, in honorem semper virginis Mariæ. Vbi diu Deo militās cursum suū feliciter impleuit. Fuerat in Anglia educatus in Monasterio, cui nomen est *Oth- bellum*, & in eiusdem parochiæ Episcopum vacante sede, assumptus. Sed diuina monitione Romam abiit, ibique duos annos solitarius exegit : deindè in Gallias ad Sambram commigravit, vbi eruditionis suę radijs tenebras expulit peruersitatis. Cuius virtutes admiratus Odoarius Princeps, Floreffiæ residens, easdem Pipino commendauit, qui Sancto viro villas quinque in voti sui propositum concessit. Ob quam donationem cum quinque pingitur Ecclesijs. Quiescit propè Namurcum, in ditione tamen & diœcesi Leodiensi, in monasterio Canoniorum siue Clericorum veteris instituti Sancti Augustini, quod Malonia dicitur ; vbi diu Domino militauit.

litavit. Meminit eius Sigebertus: Anno 651. multi de Anglia vel Scotia in Gallijs peregrinātes, verbum Dei seminabant, multumq; fructum Deo faciebant, scilicet, Otto, Bertuinus, Eloquius. Ita Molanus in Natalibus SS. Belgij.

CAPVT XXVI.

CHIEMSEENSE MONASTERIVM,
*Hernvverd, olim in der Ar/ oder Pfaffen-
 werd/in prouincia Salisburgensi, & in
 diœcesi Chiemensi, nisi
 fallor.*

DE huius monasterij fundatione scribit Auentinus, & adfert Arnulphi Regis diploma, in quo dicitur Arnolphum, hunc Regem monasterium istud, vel Abbatiam S. Saluatoris cum Episcopo Metensi, cui ab antiquis Principibus Bauariæ datum erat pro Abbatia Luxouium dicta, commutauisse, & Archiepiscopo Salisburgensi Diethmaro tradidisse, vt illic pro anima genitoris sui Carolomanni suaque annuatim per omne tempus anniuersarij commemoratio in elemosynarum largitate & pauperum cura peragatur, diplomate anno 891. Ratisbonæ dato. Otto 891. deinde Imperator plenariè tradidit hanc Abbatiam Friderico Archiepiscopo Salisburgensi, qui fuit Comes à Kiemgen, anno 969.

Auen-

Auentinus in Annalibus ita ponit: *In Norrico Conradus, Innauia Episcopus, & Abenspergensis familia oriundus, Chiminum templum olim à Thessalono, secundo Duce Bauariae D. Benedicto conditum, ab Vgris ad egestatem redactum, monachis Augustinianis tradit, &c hoc est, Canonicis Regularibus ordinis S. Augustini.* Sic Hundius ex Auentino, & alijs.

CAPVT XXVII.

CHIEMSEENSE MONASTERIUM
monialium, Germanicè *Frauenwort.*

DE huius monasterij fundatione ac progressu, plenè constat ex Henrici IV. Imp. diplomate. *In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Henricus diuina fauente clemètia Rex. Ad notitiam, ad memoriam, ad fidem rerû, & firmitermentum omne scribitur testamentum, sub qua ratione & hoc scribi, sed vnde & quare iusserimus, notum facimus omnibus Christi fidelibus; in quo dum cautiùs perspeximus, dum diligentius consulimus, eandem rem (res enim alta est) longè suprâ repetere volumus. Ad solam Dei gloriam & laudem, ob salutem animæ, ob remedium peccatorum suorum, Thessalo Rex Chiemensem substituit & fundauit Ecclesiam. Substituit, inquam, & prædijs his dotauit, Euenhausen, Leuchtental, Schonsteten, Tegingen, Sapienzmunster, Puech, Fraunhouen, Hofhaim,*

haim, Fridefingen, Fraundorf, Palcheigen. His ut dictum est, dotavit, alijsq; pluribus. Dotavit & perfectissimam libertatem digna & religiosa institutione, cum iudicio in insula sua qua Nunnuert dicitur, & in omnibus Hofmarcbis suis rite & legitime habendo, sicut aliud regale cœnobium tenetur, liberè & principaliter eidem Ecclesie tradidit, & solis tantum Regibus in tutelam & patrocinatum decrevit. In hac libertate ad Carolum vsque Regem successorem suum peruenit, à Carolo vsque ad Ludouicum Regem, qui ob eiusdē Ecclesie, quam sibi præ ceteris habuit specialem, filiam suam Irmgardam ibidem præfecit Abbatissam. A Ludouico autem ad Henricum, qui quoq; sororem suam Geruirgam constituit Abatissam, ob loci nobilitatem & religionem. Ea, ut diximus, libertate à Rege ad Regem descendit & vsque ad nos eandem libertatem habuit & pertulit, & ut hac perfectissima regalis libertas, quam ab auctore suo Tesselone Rege accepit, firma & inconuulsa omni æuo permaneat, hanc chartam conscribi iussimus, & propria manu, ut infra videtur, corroborauimus, nostroq; sigillo insignitam omnibus sæculis, ut hac sciant & reddant, relinquimus.

Signum Henrici quarti Regis inuictissimi Gebhardus Cancellarius recognoui, anno incarnationis Dominicæ M. LX XV II. indictione prima, anno 1077: autem Domini Henrici Regis quarti inuictissimi ordinationis 24. regni 22. Ratisbona actum feliciter.

G

Hen-

Henricus S. imperator Chiemensibus virginibus Gerbirgam sororem, Patauiensibus Helican amitam præfecit: Auentino teste.

CAPVT. XXVIII.

RANSHOVIENSE MONASTERIVM
in Bauaria.

ARnolphus Imp. filius Carolomanni Regis Bauariæ & Italiæ, ædiculam sacram, quam ad preces VVichingi Episcopi Patauiensis, Cancellarij sui, Christo Domino Deoque nostro, & D. Pancratio à fundamentis in *Randenisdorf* seu Randersdorf exstruxit, Ellenbrechto sacerdoti committit ea lege, vt ipse quidē pareret parochio Oetingensi; at post mortem eiusdem, sacellum in Rādersdorff foret sub ditione templi Oeteingensium, vbi brachium S. Philippi Apostoli reconditum reseruabatur, & pater imperatoris Arnolphi Carolamannus Rex Boiorū & Italiæ sepultus est. Exstat diploma Arnolphi, datum anno 898. anno II. regni, imperij autem III. Sequenti quoque anno, hoc est, 898. anno 899. idem imperator Arnolphus duo agri iugera orientem versus, viginti carrucas foeni, molā aquariam in ripa fōtis, qui ex cliuo, cognomine Prylo erumpit, tantum lignōrum quantum opus est & foco & ædificijs

eijs perpetuo donat sacerdotibus ibidem rem diuinam facientibus. VVichingus superior Episcopus Patauiensis cancellarius Imperatoris Arnolphi, Hengrinus illustris Comes, ministerialis Imperatoris, hæc impetrarunt sacerdotibus.

Ellenprechtus præfuit huic sacello annis 22. obiit anno 920. post cuius obitum venit in potestatem Otingensium, sub quorum procuracione & parochia fuit amplius 100. annis.

Anno centesimo Rantenisdorf, vel Ratensdorf, fuit inter cetera datum in dotem D. Chunigundæ Augustæ à Diuo Henrico II. Imperatore Romanorum, ac Duce Boiorum, qui obiit anno 1024. vxor verò anno 1039. Ambo sepulti sunt Bambergæ in templo maiori ab ipsis magnificè constructo & dotato. Hunc Sanctum Henricum primum huius cœnobij auctorem fuisse quædam diplomata testantur.

Anno Christi 1040. Henricus tertius, 1040. Dux Boiorum, quintus huius nominis, profecturus in Vngariam, tradit Ducatum Boiariæ Henrico sexto nepoti ex fratre Diuæ Chunigundæ Augustæ; & præsentibus sedecim Episcopis (inter quos præcipui fuerunt Theodomaratus Archiepiscopus Satisburgensis, Bernigerus Episcopus Patauiensis, Nizo, qui & Nizerius, Leodiensis Pontifex)

templum B. Pangratij refecit, ampliavit, parochiam instituit, certisque limitibus ultra & citra Oenum distinxit, decimasque omnium rerum, piscationum quoque & venationum donavit, quemadmodum in privilegio scriptum legitur. Pafuit ea tempestate parochiæ Sacerdos quidam nomine Hantus, primus parochus. Is administravit Ecclesiam S. Pangratij annis 20. obiit circa ann. Christi 1060.

Hanto quem quidam cum primò eundem esse putant, secundus parochus fuit, tempore Ottonis, Ducis Bauariæ. Is Otto è Bauaria pulsus est ab Henrico III. Imperatore, Duce Boiorum, eius nominis septimo, anno 1070. successitque in Principatu Boiarico Ottonis gener. VVelfo primus Dux Boiariæ; qui profectus Ierosolyma, obiit anno 1101. relinquens duos filios, VVelfonem secundum Ducem Boiariæ, & Henricum VIII. qui ambo potiti sunt Boiaria.

1085.

Circa annum 1085. Scgiburga femina quædam cum fratre Erenberto, quædam prædia in Haselbach (cuius templum anno præcedenti ab Altmanno Archiepiscopo Salisburgensi consecratum fuerat) tradidit B. Pancratio.

Tertius parochus Herenbertus de Phaphing exstitit tempore superiorum Ducum Bauariæ VVelfonum. Postea euocati sunt

Canon-

Canonici Augustiniani, fuitque destructum monasterium decem penè annis, & parochia in cœnobium commutata, quæ administrata fuit à sacerdotibus vt vocant sæcularibus, annis fermè 80.

Erat hoc tempore in toto Romano Imperio maximæ auctoritatis Conradus de Abbenberg, Archiepiscopus Ratisburgensis, & plerique sacerdotes sæculares, eius nomine, religione, & iustitia moti, disciplinam Augustinianam profiteri cœperunt; eiusq; hortatu & suasu Henricus octauus huius nominis Dux Boiorum, Canonicis & mystis Augustinianis parochiam, & templum Diui Pancratij tradidit, contuberniumque sacris D. Augustini initiauit, eiusque religionis sacratis viris & feminis illud dicauit. Nam ibi sacratarum sceminarum cœnobium fuisse testantur pleraque vestigia & monumenta, quæ adhuc extant in libris, instrumentis, templo & monasterio, maximè Occidentem versus. Non plures tamen quàm sex receptæ sunt; quarum vna fuit præposita. Ita scribit Conradus primus, Diui Pancratij Præpositus:
 teste Viguleo Hundio in Metro-
 poli Salisburgen-
 si.

CAPVT XXIX.

SCHLECHDORFENSE MONASTERIUM, in Bauaria superiore.

HOC monasterium situm ad radices Alpium in superiori Bauaria, constitutum seu fundatum est cum *Beurn*, *Polling* & alijs monasterijs à Landfrido, VValdramo & Elilando, fratribus, Comitibus ab Antorf, & Loyfa, sub Vtilone, Duce Bauariæ. Deuastatur per Vngaros sub Ludouico Imperatore, circa ann. 907. Auentino teste. Reficitur per Henricum Ducem Boiorû, & Ottonem Episcopum Frisingensem fratrem eius, vnà cum *Schliers* & *Scheftlarn*, circa annum Domini 1140. teste eodem Auentino. Alibi idem in Annalibus ponit: *Schlechdorf & Polling post Vngarorum deuastationem receperunt regulam S. Augustini. Nam ab initio erant ordinis S. Benedicti.* Tenues sunt hoc tempore huius monasterij census ac reditus, vt vix tres aut quatuor Canonicos alere possit. Dicitur ibi requiescere corpus *S. Tertulini* Martyr. viri industrii ac nobilis Romani, sub summo altari.

CAPVT XXX.

ABBATIA S. MAGLORII IN SUBURBANO Parisiensi.

TEMPORIBUS Lotharij Gallie Regis, cum Normanni Britanniam Aremoricam, vicinasque prouincias vastarēt, *Saluator* Althen-

thenfis, fiue Macloniensis in Britannia Epifcopus Parisios fe subduxit, & corpora Sanctorum *Maglorij, Sampsonis & Maclouij* fecum auexit, atque in capella Regia palatij, nunc in parochiam euecta, & S. Bartholomæi nuncupata, collocauit. Quo in loco tunc erant Canonici regulares, qui inde translati funt in Capellam feu Sacellum S. Nicolai quod nunc S. Michaelis dicitur, intra muros palatij Parisiensis.

Cæterùm Hugo Capetus Maior palatij, & Dux Franciæ eo loco monasterium fundauit, in honorem Sanctorum Bartholomæi & Maglorij circa annum Chrifti 975. regnantibus in Gallia dicto Lothario & eius filio Ludouico, illo nomine quinto. hanc fundationem ac dotationem fuo diplomate, dicti Reges confirmarunt.

In nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Chrifti Lotharius & Ludouicus, diuina ordinante, prouidentia Reges Augufti. Dum petitionibus Hugonis Franciæ Ducis rationabilibus & iuftis, diuini cultus amore fauemus, supernas gratia muniri nõ dubitamus. Proinde nouerit omnium fidelium noſtrorum præſentium, ſcilicet & futurorum ſolertia, quia vir prætaxatus honorabilis noſtram petijt clementiam, præceptum firmitatis à nobis fieri ex rebus, quas idem piè monaſterio Sanctorum Bartholomæi Apoſtoli, & Maglorij Archipraſulis Britanniæ, vrbis ſcilicet Dolenſis, contulit.

quod fundauit in vrbe Parisiaca, ad sectorum corpora, qua vt peregrina hospitabantur per aliorum iura.

Ex hoc diplomate liquet, non Lotharium Regem, vt quidam existimarant, sed Hugonem Capetum istius monasterij fundatorem extitisse.

Anno 1138, temporibus Ludouici Iunioris, Magloriani ob loci angustiam & palatij viciniam, S. Bartholomæi templum deseruerunt, & in facello Sanctorum Georgij & Maglorij iuxtà vetus cœmeterium sedem suam collocarunt. Quod quidem facellum tunc erat extrà muros vrbis Parisiensis.

Anno 1572. Magloriani tertio locum mutarunt, & ex vico S. Dionysij intra muros vrbis Parisiensis sitæ, ad suburbanum S. Iacobi hospitale sese transtulerunt, quod hodieque obtinent. Quidem hospitale fundauit Philip- Pulcher Galliaæ Rex, qui anno 1286. regnare cœpit.

Maglorianum verò Monasterium in vico S. Dionysij situm celsit filiabus, vt vocant Pœnitentibus, seu monialibus S. Mariæ Magdalenæ, quæ illud ipsum, hodieque incolunt.

Abbatiam hanc Maglorianam cum Episcopatu Parisiensi Pius I V. anno 1564. vniuit, quod Senatus Parisiensis, ann. 1581. approbavit.

PARISIENSIS DIOECESIS
status.

LVTETIA Parisiorum, regni Galliā me-
tropolis, Regumque sedes, ad Sequanum flu.

S. Dionysij opidum, in insula Franciā. *S. Denis en France.*

Corabolium. *Corbeil.*

Lufarchiā. *Lusarche.*

S. Campellæ. *Champeaux.*

Tarnayum. *Tournay.*

Pontifacræ pars media, cis Isaram : *Pontoy-
se.* Reliqua enim pars est dicecesis Rotoma-
gensis.

Latiniacum. *Lanigny.*

COLLEGIA CANONICORVM
urbis Parisiensis.

B. Mariæ collegium Cathedrale.

Capellæ sacræ, seu sacelli regij, in veteri
Regum Galliā palatio. *La sainte Chapelle.*

S. Germani Autisiodorensis, apud Lupa-
ram. *S. Germaini, de l'Auxerrois.*

S. Oportunæ, in vico S. Dionysij.

S. Benedicti, in vico S. Iacobi.

S. Mederici. *S. Merry.*

S. Sepulcri Dominici, in vico S. Dionysij.

S. Stephani Græcorum, siue de Grefsibus,
vt in vetustis monumentis legitur, in vico
S. Iacobi. *S. Estienne de Grecs.*

S. Thomæ, ad Luparam.

Sancti Nicolai, ad Luparam. *S. Niclas des Louure.*

S. Honorati, in vico eiusdem nominis.

S. Iacobi de Hospitali, in vico S. Dionysij
S. Jacques de l'Hospital.

Sancti Marcelli, in suburbano eiusdem nominis.

His addunt nonnulli minorum velut gentium collegia, in insula vrbis Parisiensis domicilium habentia.

S. Ioannis Rotundi. *S. Iean le Rond.*

S. Dionysij de Passu. *S. Denis du Pas.*

S. Aniani. *S. Aignan.*

S. Symphoriani.

COLLEGIA CANONICORVM
extra urbem Parisiorum.

Collegium N. in opido S. Dionysij.

B. Mariæ de Lusarchijs, in opido Lusarchia.

Collegium Campellense, siue de Campellis. *De Champeaux.*

Tornacense. *De Tournay.*

S. Mauri Fossatensis collegium: quod olim fuit Benedictinorum monasterium.

De Longo Ponte. *De Long Pont.*

Collegium de *Longjumeau.*

Colle-

Collegium de *Neofole*.

S. Trinitatis seu Capellæ regiæ Collegiū
in arce, seu saltu Vicennarum. *Au bois de Vin-*
cenne

Capellæ regiæ de Viuario. *De Viuiers en*
Brye.

Sancti Mederici de Linarijs. *De Linas en*
Brye.

S. Clodoaldi *S. Cloud*, in opido eiusdem
nominis.

S. Papuli. *S. Paoul.*

De Montmorentiaco. *Montmorency.*

Domni-Martini. *Damp Martia.*

De Pisiaco. *De Poissy.*

De Meaux. Pars vrbs dicitur esse Præpo-
situræ Parisiensis.

ABBATIAE CANONICORVM RE-
gularium ordinis sancti Augustini, in
diœcesi Parisiensi.

S. Genouefæ in monte. *S. Geneuieue au*
mont, in vrbe Parisiensi.

Sancti Victoris ad muros, eiusdem vr-
bis.

Liuriacum, Abbatia. *Liurij en Lamoy.*

S. Lazari, ibidem, Prioratus in suburbano
Parisiensi.

Abbatia S. Maglorij, in suburbano Pari-
siensi.

S. Ca-

S. Catharinæ, ex ordine Vallis Scholarium, in vrbe Parisiensi, ad portam S. Antonij. *S. Catherine du Val des Escoliers*. Prioratus.

Est in hac diœcesi & Abbatia Herminiarum, siue Hermeriarum. *Hermieres*, ord. Præmonstratensis: itemq; sodalium eiusdem ordinis collegium, in Academia Parisiensi.

CAPVT XXXI.

VVETTENVHVSENSE MONASTERIUM, in Sueuia.

WEttenhusium monasterium, Marchionatus Burgouienfis, in Sueuia ad Chamlachium annem medio itinere inter Ulmam & Augustam situm, ordinis Canonorum regularium S. Augustini, fundatum est, anno Christi 982. à *Conrado* Equite aurato, & *VVer- nhero* fratribus, Comitibus de Rothenstem, & Domina *Gertrude* eorum matre, quæ dicitur esse vera fundatrix. Petijt enim tantum agri à filijs ad exstruendum locum sacrum, quantum ipsa vnus diei spatio aratro posset circumscribere; quod cùm à filijs facile impetrasset, ipsa miræ paruitatis & leuitatis aratrum adornans, id spatium, quod hodie adhuc isti cœnobo paret, obequitans & aratrum in sinum gestans, circumscripsisse & obtinuisse legitur. Sic Caspar Bruschius in Chronol. monasteriorum Germaniæ.

Spe-

Speſtat autem Marchionatus Burgouienſis, vulgò *de Burgau*, ad familiam Auſtriacam.

CAPVT XXXII.

ABBATIAE CANONICORVM

regularium in Hiſpania.

Ferdinandus I. cognomento Magnus, Legionis & Caſtellæ Rex. obiit an. 1017. 1017.
 Is Abbatiam *S. Iſidori*, in vrbe Legionēſi, fundauit ac dotauit, in qua ſepeliri quoq; voluit. *S. Iſidori*
 Habet ea nomen à *S. Iſidoro* Archiepiſcopo Hiſpalenſi, cuius ibidem ſacrum corpus adſeruatur.

Est & Abbatia celebris in diœceſi Oſcenſi, *Mons A-*
 vulgò *Mons Aragonia*, Hiſpanis *Mont' Aragon ragonia*.
 nuncupata per Aragoniæ Reges fundata.

In eodem Aragoniæ regno in opido Calataum, eſt illuſtris Abbatia *S. ſepulcri*, cuius *S. ſepul-*
 loci religioſi crucis ſignum in veſte exteriori *cri.*
 geſtant.

In vrbe Barcinonenſi, eſt monaſterium *S. Annæ.*
S. Annæ, pariter celebre.

Conimbricæ floret Abbatia *S. Crucis* : in *S. Crucis.*
 qua, quieſcunt ſacra corpora quinque Martyrum Franciſcanorum, in Africa pro Chriſto occiſorum. Diſta Abbatia fundata eſt, ac dotata per Alphonſum I. Regem Portugaliæ, qui obiit anno 1185. cùm annos 91. vi. 1185.
 xiſſet,

S. Vincentij.

xisset, in dicto S. Crucis cœnobio sepultus:
Idem fundavit S. Vincentij cœnobium apud
Olisiponem Portugalix metropolim.

CAPVT XXXIII.

QUERCETVM ABBATIA APVD
Brugas Flandrix urbem: Item Abbatia
Sancti Trudonis, monia-
lium.

1050.

ANNO CIOL. in suburbano Brugensi con-
ditum est cœnobium Regularis disciplina,
cui nomen Quercetum. Ita Meyerus in Annali-
bus Flandrix. Fuit id fundatum in honorem
Sancti Bartholomæi, euocatis primùm reli-
giosis ex Tornacensi monasterio Sancti Mar-
ci, seu S. Nicolai in pratis. Flandricè nuncu-
pant *Oeschoudt*; fuitq; hæc Abbatia olim vnâ
ex ijs, quæ ad Congregationem Aroasiensem spectabant: de qua vide suprâ capit. de-
cimo.

Libet his subnectere Quercetanæ Abbatix
foundationem, ex illius loci tabula quadam
manuscripta.

Anno redemptionis Dominicæ nongen-
tesimo sexto, qua tempestate *Dominus Vdalri-
cus*, idem Nouiodunensis, & Tornacensis Epi-
scopus, cathedram regebat, in parœciali Ec-
clesia S. Trudonis, in Pomerio urbis Bru-
gensis, non procul à lapideo magno ponte
posita,

posita, in loco *Odeghem* nuncupato, sacrum initium habuerunt fratres quidam dicti de Cappella, sub auspicijs Prioris cappas, quas vocant, nigras gestantes, in morem Gulielmitarum. Hi fratres, locum præfatum in eodem ritu, ac statu tenuerunt annis centum & tribus, nimirum ab anno nongentesimo septimo, vsque ad annum millesimum decimum. Quo quidem anno, rem sacram promouente illo, de quo suprâ diximus, reuerendissimo Domino Vldarico ijdē fratres de Cappella, facti sunt Canonici Regulares, ad normā veteris instituti S. Augustini. Quod sanctum institutum ab eodē S. Augustino in Hipponensi ciuitate, prouinciæ Africanæ, primitus ordinatum fuit, circiter annum Domini 394.

Porro hoc loco constituti, in societatem eiusdē nimirum instituti & muneris, eodem loco Canonicos quosdam Regulares veteris instituti S. Augustini, ab Aroasiæ monasterio nomen trahentes, ad se perduxere, simulque coaluere. Hi autē Aroasię regulares Canonici, de quibus diximus, initiū habuere anno Domini millesimo. Ex quo fit, vt anno decimo, post institutionem Canonicorum Regularium, prisca instituti sancti Augustini de Aroasia, prædicti fratres, de Capella Canonici eiusdem instituti facti sint. Postremò in præfato loco post commutationem ordi-

An. 1006.
aut circiter.

- ordinis, de quo supra attigimus, permanferunt annis sex, nimirum vsque ad annum Domini millesimum decimum sextum. Quo anno ad celebrem locum, iuxtà Brugas, *Quercetum* appellatum, à quercuum ibi confitarum multitudine, domicilium suum, ac sedem transtulerunt. Quo quidem in loco tā antiquitate, quam religione venerandus *Euerelmus*, priscorum in Thebaide Eremitarum mortalibus nostris vitam representans postquam anno millesimo quadragesimo octauo anachoreticam vitam omnium piorum calculis suffragijsque obsolutissimam seuerè agere cœpisset, eandemque annis duodecim, eodem feruore ac tenore ibidem continuasset, die secunda mensis Octobris anno Domini millesimo sexagesimo, in suæ cellulæ sacratio obiit, & ibidem sepulturam inuenit.
1048. Anno millesimo cêtesimo decimo sexto, posteaquam prædicti Canonici, in Querceti loco iam diu commorati essent, in parœciali Ecclesia Sancti *Trudonis in Odegem*, ad formā ordinis & iustituti sui Moniales, ijsque præfectam Priorissam constitui procurarunt, quarum gubernationem & regimen. cùm sollicitæ prouisionis curatam in spiritualibus, quàm temporalibus centum triginta duobus annis habuerunt, scilicet, ab anno Domini millesimo centesimo decimo sexto, vsque ad
1060. *Moniales S. Trudonis in Odegem.*
1248. annum millesimum ducentessimum quadragesimum

gesimum octauū. In cuius anni decursu multis difficultatibus, inter dictos Canonicos ex vna parte, & sorores ex altera subortis, tandem aliquando mensis Augusti die vigesima prima reuerēdissimus in Christo Pater Vvalterus Tornacēsis Episcopus (consilium suum & auctoritatem interponentibus, reuerendo Domino Abbate Dulcis Vallis, *Suetendale* nuncupati, & illustrissima Margareta, Flādrīæ & Hannoniæ Principe, ac Comitissa) indicauit dictas sorores cum Priorissa, in perpetuum liberas, & absolutas esse ab omni gubernatione, administratione, seu promissione, quas præfati Canonici in eum diem tam in spiritualibus, quàm temporalibus iure suo sibi reseruarant. Post cuius decreti sententiā easdem moniales à prædictis Canonicis segregauit, absoluitque, assignans præfatis Canonicis partem vnam, dictisque sororibus partem alteram facultatum, bonorumque temporalium, quæ consuerant esse communia. Nec illud prætermittendum est reuerendissimum Tornacensem, de quo postremò diximus, ordinem dictarum Monialium & Priorissæ transtulisse, ad ordinem & regulam S. Augustini, sanctique Victoris & illius ordinis sororibus conuocatis, simulque collatis, ex Priorissa Abbatissam constituisse, itemque ad eius rei firmamentum, perpetuamque memoriam impetrasse eis à sancta sede Aposto-

H

lica

*Abbatia.
monialiū
S. Trudo-
nis.*

lica robur & confirmationem. Nimirum eodem tempore, quo *Gosuinus* huius Quercetani cœnobij Antistes fuit, *Vsilia* quoq; sancti *Trudonis* Abbatiam obtinuit.

Anno vero Domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo, in ferijs sanctæ Mariæ Magdalenæ, præfatum illud monasterium *S. Trudonis*, quod iuxta magnum pontem lapideum situm diximus, fulmine deflagrauit: post quam calamitatem in loco, quo etiamnum eius vestigia ceruntur, per præfatam serenissimam Principem Margaritam Flâdriæ & Hannoniæ comitissam, translatum ac reedificatum fuit. Quarum postremo sororum cœtus, Sancti nimirum *Trudonis*, nunc *Brugis*, cum priùs monasterium ab hæreticis dirutum, & solo æquatum esset, ad *S. Bauonis* domicilium se recepere, sibiq; adiungere conuentum qui quondam fratrum tertij ordinis *S. Francisci* fuit. Haftenus ex tabula manuscripta.

Operæpretium fuerit dictis addere, quæ de eiusdem monasterij *S. Trudonis* me legere memini in Chronico MS. *Trudonensi*.

Beatus Trudo habuit, ex parte patris Dominium villa Brugis nuncupatum, cum suis attinentijs, quæ modo est opidum famosum in terra, quæ vocatur Flandria, iuxta quod opidum monasteriũ nigrarum monialiũ, quasi ad dimidium miliare sitũ est, habens de nomine B. Trudonis sortitum vocabulũ
scilicet

scilicet S. Trudonis Istud monasteriū ipse B. Trudo ibidem in proprio suo allodio fundavit & dotavit, & in eo LXX. monachos instituit. Sed qua causa postea immutatio sexus contigit, nescitur.

Hactenus ex Chronico M S. Trudonensi, quæ hic obscurius dicuntur, libet clari⁹ distinctiusq; efferre, ex literis Ioannē Plasiæ, ei⁹ loci Abbatissæ iam olim datis ad Ioannē Latomū, Canonicoꝝ Regulariū Priorē in Throno B. Marię apud Herentaliã Brabantiaë opidum. Earum hæc erat sententia.

B. Trudo loci huius princeps fuit, & cœnobium condidit, vbi nunc intra urbē Brugensem Basilica est B. Virginis; in quo collocavit abbatem cum 80. monachis, ex instituto S. Benedicti. Sed post 239. annos, Danis & Hunnis omnia vastatibus cœnobium fuit euersum, iacuitq; desertum, vsque ad tempora Baldrici Nouiomensis & Tornacensis Episcopi qui adductis aliunde cœnoblis, sed nullius certi instituti, monasterium instauravit: quod non multo post in regulam seu institutum S. Augustini concessit; admissis in societatem monialibus, anno nimirum 1110. Carolo autem Dano rerum apud Flandros potito monasterium traductum fuit extra opidum, in locum à lapideo, ponte haud procul distantem, qui Odegem dicitur. Sed anno Christi 1134. Theodoricus Elsatius Flandria Comes rursus intra mœnia locum concessit, qui à multitudine quercuum Quercetum dicebatur, quod nomen illi adhuc hodie superest. At verò

Basilica
S. Marię
Brugis
quæ est
hodie col-
legiata.

traducti sunt tantummodo viri, monialibus in dicto loco extra vrbs mœnia remanentibus; communitamen omnium fortunarum & nomine & possessione. Qua in rerum communiōe manserunt, vsque ad annum 1248: quo tempore, Margareta Flandria & Hannonia Comitissa apud Gualterum Tornacensem Episcopum instante, per Abbatem Vallis ducis, moniales, quo ad fortunas, resque omnes, à Quercetanis monachis seiunctæ sunt. Sed duodecimo post anno, cum monialium cœnobium fulmine tactum penitusque exustum esset, locum illum execrantes, haud procul inde, apud Cortracenses nouum monasterium adificarunt, in quo etiamnum habitant. Hæc ferè anno 1559. Ioanna Plasia Antistita, ex loci monumentis ad Latomum transscripsit.

CAPVT XXXIV.

S. NICOLAI MONASTERIUM, IN
vrbe Patauiensi, seu Passauiensi, apud
Germanos.

DE fundatione huius monasterij, ita scribit Auentinus: *Altmannus Episcopus Patauie, auxilio Agnetis Augusta & Hērici Neoburgensis, extra mœnia vrbs Aurelianus mystu monasterium exstruxit, circa annum 1050. Literę fundationis habent annum 1074. De Henrico Neoburgensi in illis nulla mentio, sed de ope aliorum nobilium, & quòd hoc sit factu manu*

manu & potestate Ruperti Comitis. In Chronicis scriptis monasteriorum Bauariæ, inuenio, in hoc loco olim à Tessalone, Bauariæ Duce, fuisse foundationem factam. Ut ut sit, Imperatrix Agnes iuxta tenorem fundationis, dedit fundum, in quo monasterium ædificatum est, cum duobus hortis, & duobus prædijs in eodem loco. Idem dedit nonam partem omnium bonorum suorum, quæ possedit in Prosepeug & in Vespurglr.

Reliquum dedit Episcopis de suo patrimonio, non de Ecclesiæ bonis.

CAPVT XXXV.

LOENSIS PRÆPOSITVRA IN
Flandria Comitatu.

LOA Flandriæ vetus opidum distat Furna, Dixmuda & Honschota duobus miliaribus. Dimidia opidi pars pertinet ad Præposituram Abbatialem Canonicoꝝ Regularium, eo loci anno 1050. fundatam.

Initium dotationis fecerunt *Philippus* Ipræ Burggravius, Roberto Frisio, Flandriæ Comite natus, eiusque filius *Guilielmus* Iprensis, qui Ecclesiæ Loensi *dederunt terram præconis, Comitatum, stallum totius opidi, telonium, exactionem, cunctumq; ibi ius suum seculares, exceptis gladio & moneta.* ut in diplomate donationis legitur. Confirmarunt id Flandriæ Comites,

118 ORIG. CANON. REGVL.
tes, *Carolus Pius*, ann. 1122. & *Philippus Alfarus*,
anno 1181.

CAPVT XXXVI.
ITALIAE COENOBIA, CANONICO-
rum Regularium.

1062. ANNO 1062. ordinem Canonorum
regularium S. Augustini Romæ, item
Lucæ apud S. Frigidianum, & alibi in Italia ab
Alexandro II. Papa restitutum testatur Onu-
frius, in Chronico suo Ecclesiastico.

1231. Idem tradit anno 1231. Congregationem
Canonorum regularium S. Marci Mantuæ
inchoatam fuisse.

CAPVT XXXVII.
SANCTI AVBERTI ABBATIA CA-
nonicorum regularium, in vrbe Ca-
meracensi.

SAVBERTVS Episcopus Cameracensis
fulsit, temporibus Dagoberti, Dago-
berti inclyti Francorū Regis, sacerdos Chri-
sti probatissimus, sub quo & per quem Han-
nonia mirabiliter in Christiana religione ce-
pit florere & vigere. Habuit. n. in ea discipu-
los, *Landelinū* Abbatem *Crispini*, *Vincentium*
Madelgariū Comitem, & coniugem eius san-
ctissimam *Valde* *trudem*. Horum sanctitati
adiun-

adiunxerunt se etiam multi Apostolici prædicatores ex Scotia & Gallia: quibus sanctissimus *G. Ilenus* ex Græcia accessit. Per quas columnas felix Hannonia Christo Domino est incorporata, ac fidei Christianæ initijs imbuta.

Dolendum est tanti Pontificis vitam magna ex parte nesciri. Quod nescio vtrum scriptorum ignaviæ debeat imputari, an iusto Dei iudicio, qui stellas claudit quasi sub signaculo, dum videlicet exigentibus peccatis malorum, vita absconditur bonorum. *Sepultus est Cameraci extra muros in S. Petri Ecclesia, quæ ampliatis mœnibus nunc est intra muros, Sancti Auberti Abbatia.* Sepulcrum autem eius Deus multiplici miraculorum gratia mirificavit, potissimum tamen per dies 40. ann. 24. Episcopatus Gerardi Cameracensis Episcopi. Quo etiam iubente Fulbertus, Doctor clarissimus, librum scripsit, quoad potuit, de vita & miraculis S. Auberti, qui exstat in Tomo ultimo Laurentij Suriij.

Cæterum Abbatia S. Auberti fuit olim templum S. Petro Apostolo sacrum, in quo primum resederunt cleri, siue sacerdotes sæculares à S. Auberto, ibidem vt creditur collocati: his postea substituti sunt Canonici regulares Congregationis Lateranensis, vt quidam tradunt. Vt vt sit, templum istud anno 996. exustum Herevinus xxx. Episcopus,

ann. 999. instaurauit. Cæterùm corpus S. Auberti, quod Dodilo xxi. Episcopus propter incurfiones Normannorum in urbem ad Ecclesiam Deiparæ transtulerat) Gerardus xxxi. Episcopus ann. 1025. Ecclesia, vt loquuntur, reconciliata, suo pristino iterum loco restituit.

Libertus verò xxxii. Episcopus Canonicos sæculares in ordinem redegit, & S. Augustini Regulæ anno 1066. subdidit ; in qua excolenda etiamnum gnauiter perseuerant, ipsi nunc Urbis mœnibus incensi.

Abbas Primus anno iam dicto, vrbe eiectus fuit Bernardus, qui annis 23. præfuit. Licet his subiungere testimonium ac præconium Iacobi Vitriaci Cardinalis, qui in Historia Occidentali, cap. 21. sic scribit:

Conuentus Canonorum regularium sancti Ioannis in vineis Sueffionensis, & sancti Oberti Cameracensis, & sanctæ Mariæ Blesensis, & sancti Nicolai de OEgnies, cum quibusdam alijs quasi pauci racemi consumpta vindemia, in virtute religionis & feruore caritatis, & decore honestatis permanserunt. Ascendentes de virtute in virtutem & odore bonæ vitæ & sanctæ conuersationis multos allicientes de mundi naufragio ad congregationem suam tanquam ad securum tranquillitatis portum traxerunt. Hactenùs Vitriacus, qui obiit anno Dom. 1244.

Cæterùm monasterij huius, vti & Montis S. Eli-

S. Eligij regulares Canonici violacijs, hodie togis ac pileis vtuntur.

CAPVT XXXVIII.

ABBATIA MONTIS S. ELIGII
in agro & diœcesi Atrebatensi.

MONS S. Eligij nomen habet à *S. Eligio* Nouiomensi ac Tornacensi Episcopo, qui ibidem in Sacello quodam solitus est orationi ac contemplationi vacare. Eius vt amici ac familiaris quondam sui vestigijs insistentes *S. Vindicianus* Atrebatensis & Cameracensis Episcopus, circa annum 678. in eodem monte Canonicos sæculares collocavit, quos *B. Lietbertus* Episcopus, cùm vitæ essent liberioris, ann. 1068. ad regularem vitam amplectendam permonit.

Quiescit hoc in monasterio dictus *S. Vindicianus* Episcopus, à Fulberto xv. in Episcopatu successore an. 885. eleuatus.

Primus Abbas huius loci à B. Lietberto cõstitutus fuit IOANNES: qui cùm annis 40. præfuisset, viuere desijt anno 1108.

CAPVT XXXIX.

VVATANENSIS SIVE VVATENENSIS
Præpositura, in Flandria, secundo lapide
sub Audomaropoli.

ANNO CIO. LXXII. instituti ab Roberto
Friso, Flandria Comite, Canonici disciplina

plina Regularis apud VVatanas, illiq; Odfridus sacerdos religiosissimus datus Antistes; qui adiculam ibi quandam diuo sacram Richario, ab Alfurnino presbytero acceptam, auxit vertitq; in monasteriū. Id monti est impositū ad Enulam amnem in extremis Casletensium, qua eorū spectant, finibus; duobus distans millibus à opido S. Audomari, vbi cuniculi subterranei procul ex monte, vt referunt, deducti, vetustaq; arcis fundamenta claram loci antiquitatem arguere videntur. Tradunt incola fuisse VVatanum Batavorū olim Coloniam. Cū autem Odfridus antistes abolere hic contenderet diui Richarij memoriam, ac venerationem introducere diui Nicolai, obstitisse narrant eius consilio populi Menapiensis agri consuetudinem, qui eo ad sacra Richarij stato quotannis die conuenire non cessabat. Hac autē tempestate ad memoriam venerationemq; diui Aegidij vndique illò concurratur. Huic cœnobio attribuit Adela Roberti Frisij mater Balinbergam ad occidentalem plagam Caleti Montis (sic enim scribunt pro Casleti) super fluium Penam, Ioannes aduocatus Atrebatium & Hermentrudis vxor ducenta viginti agri iugera in pagis Stenis, Petinghem, & sacello Erenboldi. Et Gilboldus Fleternensis eques Flandrus in Thiggabusco agri iugera viginti.

Obijt autem Odfridus Primus huius cœnobij Antistes anno 1085. Sic ferè Meyerus in Annalibus Flandriæ. Est autem VVatanense, siue VVatenense monasterium, situm ad fluium

Aa (qui

Aa (qui inde per Grauelingã lapsus in Oceanum deuoluitur) & vnitum cum Episcopatu Audomaropolitano.

De eodem monasterio sic legitur in MS. Chronico Bertiniano per Ioannem Iperium Abbatem S. Bertini conscripto.

*Anno millesimo septuagesimo secundo, Rober- 1072.
tus Friso, Flandria Comes, fundauit monaste-
rium VVatinense Canonorum regularium, in
honorem Beatae Mariae Virginis, vbi prius Eccle-
siola fuerat beati Richarij Confessoris. Sic Ipe-
rius.*

CAPVT XL.

ABBATIA S. IOANNIS DE VINEIS
apud urbem Suesionensem, & alia
in Gallia.

Illustre istud S. Ioannis monasterium anno 1076. condidit Hugo, Castri Theodorici Dominus. Est & alia apud Suesiones Abbatia, nimirum S. Crispini in Cauea, quæ olim fuit Congregationis Aroasiensis: de qua vide suprâ cap. 10.

Abbatiam S. Mariae Magdalena, apud Castrodunum, fundauit Carolus Magnus; quam postea Innocentius Secundus, Eugenius Tertius: & alij Pontifices Romani multis priuilegijs donarunt; vt testatur Choppius lib. 2. Monasticôn.

Abba-

Abbatiam *S. Maria de victoria* in vrbe Siluanectensi (quæ est vna ex tredecim Abbatijis Victorianæ congregationis reformatæ) fundauit, ac dotauit Ludouicus Crassus Gallia Rex anno 1131.

Abbatiam *S. Rufi de Valentia* in Delphinau, suæ congregationis caput, anno 1092. multis priuilegijs Vrbanus I I. ornauit: teste Choppino lib. 2. monast. tit. 1.

Ceterum Reformatæ Canonicorum Regularium *S. Rufi* Congregatio circa annum Christi 1107. sumpsit exordium: de qua vide supra cap. 11. Abbatiam *S. Martini Niuerensis*. à qua multi Prioratus dependent, idem Innocent. II. priuilegijs anno 1130. stabiliuit.

Monasterium omnium Sanctorum in d. Catalaunensi anno. 1063. à fundamentis excitauit Rogerius II. Epif. Catalaunensis.

In Gallia itemque in Hispania, multæ Ecclesiæ Cathedrales seu Episcopales, olim fuerunt Regulares, sine Canonicorum Regularium: vt *Tolosana*, teste Choppino lib. 1. de Politia sacra tit. 3. Item Cabilonensis *S. Vincentij*, teste Petro San-Iuliano lib. de Antiquitatibus Cabilonensibus. Item Sagiensis, & alij.

Hic vt Cæsaraugustana in Hispanijs Ecclesia Metropolitana fuit Canonicorū Regularium, vsque ad tempora Philippi II. Regis Catholici.

CAPVT XLII.

REICHERSPERGENSE MONASTE-
apud Banaros.

Cœnobium istud ad Oenum supra Eb-
dreberch & Passau fundasse scribuntur
Bernardus Comes de Reichersperg, & Diet-
purga ipsius coniunx, quæ fuit soror Geb-
hardi Archiepiscopi Salisburgensis, ex fa-
milia Comitum de Helfenstain, vt refert
Munsterus in sua Chronographia, ex relati-
one Lucretij Cancellarij Salisburgensis, &
Bruschius, vbi de Laureato veteri, sub Alt-
manno Episcopo, agit.

In Chronicis autem Salisburgensibus non
fit mentio ipsius Gebhardi familiæ, præter i-
sta verba, *Alto Sueuorum genere natus, patre Ca-
tholdo, & matre Agata.* Auétinus scribit, Ber-
nardum & coniugem eius Dietburgim foro-
rem Gebhardi Salisburgensis Episcopi, vnà
cû filio Gebhardo, Comitibus à Plain, Reich-
ersperg fundasse. Credibile est illos Reich-
ersperg possedisse, prout alia multa bona in Au-
stria, supra Anassum, Bohemiam versus: De
quo vide librum Stemmatum, Bauariæ.

Conradus Archiepiscopus Salisburgensis,
dedit huic monasterio, pro meliori sustenta-
tione pauperum 61. fratrum, decimas paro-
chiarum, Putinæ & Bramberg, vnà cum de-
cimis

cimis noualium in filua Putinensi, vsque ad terminos Vngarorum, & vsque ad montem Hartperg; excepta tamen Canonica ibidem portione parochorum, an. 1142.

Confirmat ac magis declarat hanc donationem successor Conradi, Eberhardus Archiepiscopus, anno 1156.

Similiter quoque Conradus Archiepiscopus, anno 1448.

In libro decimo, Rapsodiarum Ioannis Auentini, ita annotatum reperio: *Anno Domini 1084. Reichersperg Castro, VVernherus prepotens Boius, super flumine Oeno, Patauiensis diocesis, vxor eius Drietpirga, soror Gebhardi Archiepiscopi Saliburgensis. Is post mortem vnici filij Gebhardi & vxoris, cum oriretur lis eo viuo inter agnatos eius de hereditate, castrum demolitur, D. Michaeli templum dedicat, Canonicis regularibus attribuit: post Albinus, filius Arbonis, fratris huius VVernheri, viuente patruo, sacerdotes pellit, pradium occupat, VVernherus in tutelam presenti Gebhardo Archiepiscopo Saliburgensi tradit, pauloque post obiit III. Non.*

Octobris, ad arcam Sanctae Crucis, cum filio & vxore sepultus. Sic ferè Hundius in Metropoli sua Saliburgensi.

CAPVT XLII.

EVERSHAMENSIS PRAEPOSI-
tura apud Furnas, Flandriae
opidum.

ANNO CIO. XCI. inceptum est monaste-
rium in agro Furnensi, cui nomen Euers-
ham, super fluuio Isara, iuxta Stauelam, VVal-
berto Canonico Cosletensi, ibi altare D. Petri ad
ipsum offerente; quod & Gerardus Morinorum
Episcopus libertate donauit. Ita Meyerus in An-
nalibus Flandriae. Alij Canonicum istum vo-
cant VValterum. Auctum est postea mona-
sterium mirificè ac dotatum à Roberto Hie-
rosolymitano Flandriae Comite, eiusque ma-
tre Gertrude.

CAPVT XLIII.

PLENIPEDENSE MONASTERIVM,
in diœcesi Bituricensi, & alia in
Gallia.

RICHARDVS II. Bituricensis Archie-
piscopus monasteriũ istud ordinis Au-
gustiniani struxit, ac dotauit: in quo & anno
1092. obiit.

In vrbe Ambianensi, est celebris Abba-
tia Sancti Martini Gemellorum, vulgò
des Gemeaux, Congregationis Victorinae,
cũm

cum Episcopatu Ambiacensi vnita. Ante summum altare notatur locus, in quo sanctus Martinus adhuc catechumenus, & postea Turonensis Episcopus, chlamydem suam scidit, & pauperi petenti dedit. Fuit enim eo loci olim vrbis porta. Quæ omnia volupe nobis fuit ex adiuncta inscriptione discere, cum ante annos aliquot Ambiani essemus.

CAPVT XLIV.

IPRENSE S. MARTINI OLIM
monasterium, in Flandria.

BIOANNES Morinensis Episcopus ad Ipram fluiũ, quem Decretales Ipre-
tum vocant, an. 1101. monasterium
insigne, in honorem S. Martini construxit.
Cui quidem monasterio religiosi homini-
bus admodum efflorescenti, postea omnium
Iprensis opidi parœciarum procuratio est
commissa.

Monasterium istud, multiplicatis in Bel-
gio Episcopatibus, patriâ memoria versum
est in Collegium cathedrale Iprensē
Canonicorum sæcularium. Vide ori-
gines nostras Collegiorum
Canonicalium.

(::)

CAPVT

CAPVT XLV.

ARGENTINENSIS EPISCOPATVS
*monasteria: & nominatim Marbachense,
 in Alsatia superiore, & Trutten-
 husanum.*

IN dicecesi Argentinensi vndecim fuerunt
 Abbatie ordinis S. Benedicti, quarum ple-
 ræque adhuc supersunt, vigent, pollentque,
 paucæ in Canonicorum collegia sunt con-
 uersæ. Nomina si quis requirat, infrà posita
 sunt.

Nouientum, siue Ebersheim.

Offonis cella. nunc Scutera.

Mauri monasterium.

Noua Villa.

Hugonis curia.

VVissenburgum.

Arnolfsaugia, nunc *Schauuarzach*.

Ettenheimium.

Saletio.

Altorfum.

S. Valpurgis.

Gegenbach, super nouum castrum, Ci-
 stertienfium.

Marbach, S. Augustini Regularium.

Trauttenhaufe, itidem S. Augustini Regu-
 larium.

Alia aliorum sunt ordinum & legum mo-

I

nalte

nafteria & collegia pluresque etiam Præpo-
 fituræ insignes & opulentæ, vt sunt *S. Fidei*,
Slestadtj, *Leboracensis*, *Surburgensis*. Nam fe-
 minarum monasteria amplissima & princi-
 palia quid commemorem *Altitonam*, vulgo,
Hochburg, *Eristein*, *Andlau*, virginû nobilium
 receptacula ; vt planè illud constet, sicuti
 nobilitate Argentinensis omnes reliquos or-
 bis Christiani Episcopatus facilè antecedit:
 ita religionis cultu & pietate quàm paucissi-
 mis concedere. Sic Franciscus Guillimannus
 libro de Episcopis Argentinensibus, capite
 decimo.

1094. Cæterùm anno millesimo nonagesimo
 quarto, vir pius *Manegoldus* monasterium
Marbach. Canonorum D. Augustiui apud *Marbach*,
 in Alsatia superiore condidit, auxilio & opi-
 bus viri nobilis *Burchardi à Gebelsuiler*, seque
 iisdem aggregauit: vt in vita Othonis XLIII.
 Episcopi Argentinensis, idem Guillimannus
 testatur.

1137. Anno 1137. Conradus Canonicus Argen-
 tinensis, condidit Collegium Regularium
Itenville.

Trutten- *Truttenhusanum seu Trautenhausense* Cano-
bausen. nicorum Diui Augustini monasterium *Her-*
radis Abatissa Hohenburgi ad ipsius montis
 pedem exstruxit, vt eorum operâ in admi-
 nistratione rerum spiritualium & tempora-
 lium vteretur. Quod quidem manasterium
 Hen-

Henricus Episcopus Argentinensis anno circiter 1181. dedicavit: teste eodem Guillimanno.

CAPVT XLVI.

AROASIA, ABBATIA IN ARTE-
sia, Gallia Belgica provin-
cia.

ANNO 1097. Conon & Heldemarus, 1097.
A duo pij sacerdotes fundarunt Abbatiam Aroasiensem, vulgo *Arouage*, secundo lapide à Bapalma Artesiæ opido, in honorem SS. Trinitatis.

Fuit hæc Abbatia viginti octo, olim Abbatiarum velut princeps, & totius congregationis Aroasiensis caput: sub qua olim continebantur, *Henniacum*, *Cisonium*, *Zunebeca*, *Quercetum*, *Riuouilla*, *Mareolum*, *Vvarnestunum*, *Fanopinum*, *Dulcis Vallis*, Belgij monasteria, præter varia regni Galliaë cœnobia.

Fuit & huius olim Congregationis monasterium Sancti Patritij Dubliniense, in Hibernia, à S. Laurentio Archiepiscopo Dubliniensi fundatum. De his plura vide suprâ capite decimo.

CAPVT XLVII.

DIETHRAMZELLEENSE MONASTE-
rium iuxta Isaram, in Ba-
uaria.

1099: **A** NNO 1099. duo pij & deuoti viri, *Otto*
& *Berengerus* cum quodam venerabili
sacerdote *Diethramo*, maioris deuotionis &
pietatis causa in Eremum *Eglingerfurt* nomi-
ne secesserunt. Cùm verò ibi duos annos man-
sissent, propter aquæ penuriam, domicilia
sua ad riuum eiusdem filuæ transtulerunt, &
Ecclesiam eodẽ in loco in honorem S. Mar-
tini exstruxerunt. Cùm verò inter viros quos-
dam nobiles, eodem tempore de terminis &
finibus huius filuæ cõtentio oriretur, *Otto Co-*
mes de Dieffen, cum duobus filijs suis *Ottone*
& *Henrico*, Abbas *Vdalsalcus de Tegernsee*,
cum Aduocato suo, *Reimpertus de Reut*, cum
fratribus suis, *Ruperto*, *Adelberto*, & *Lieb-*
hardo & alij plures conuenerunt. E quo-
rum numero duodecim huius negotij arbi-
tros elegerunt, qui dato iuramento, limites
vnicuique parti proprios designarunt, &
hanc filuæ partem tanquam vacantem pos-
sionem iudicarunt: cui decisionis & trans-
actionis fratres de *Reut*, nequaquam acquies-
cere voluerunt.

Interim Dei omnipotentis instinctu mu-
tati,

tati, omnes concorditer prædictam filiam non solum vacantem, verum etiam cuique parti addictam ad monasterium deputarunt, quin etiam alios vicinos fundos ac bona pro ædificatione monasterij tradiderunt. Diethramus porrò missus est Romam, & à Pascalesi Pontifice confirmationem huius rei obtinuit anno 1107. Ex qua intelligitur prædictos ^{1107.} viros nobiles hoc cœnobium simul fundasse, & multis donis auxisse.

CAPVT XLVIII.

POMPVRG SEV PAMPVRG,
in Bauaria.

EST monasterium Canoniorum regularium S. Augustini ad confluentes duorum fluminum *Traun* & *Alg*: de cuius fundatione ita scribit Ioannes Auentinus lib. 5. *Annal. Bauariæ: Adhaid filia Cunonis, Comitiss de Megling ac Irmogarda, cum marito Berengerio filijs, Berengerio & Cunrado à Sulzbach (opidum id Narischorum est) dynastis ad confluentes Train & Alisse, Pampurg, vbi humati perhibentur, collegium Augustinianis constituunt.*

Idem Auentinus lib. 7. ponit. Pampurgium olim arcem fuisse in Boiaria Noricorum, ad radices Curuanæ montis & cõfluentes Azali atque Train sitam, nunc in collegium Augustinianorum mystarum commutatam.

Inscriptio lapidis in pariete templi dicti monasterij ita habet: *Hoc in loco sepulti sunt mariti illustris Comitisse Adelhaidis, fundatricis huius Ecclesia, qua fuit illustris Principis Bauaria (id est Comitum) Cunonis filia, Marquardus Comes de Hohenstein & Marquartstein, Vricus Comes de Pittavia (id est, Pitten in Austria) & Berengarius Comes de Sultzpach. Sic ferè Hundius in sua Metropoli Salisburgensi.*

CAPVT XLIX.

BEVRBERGENSE, VVLGO PEILBERGENSE MONASTERIUM, AD LOYSAM, IN BAUARIA.

EST id ædificatum per *Othonem, Eberhardum, & Conradum de Irinspurg*, fratres: at secundùm Auentinum, per *Eberhardum* & fratrem eius *Albertum*, qui Imperatori Henrico quarto plurimùm acceptus fuit, vnà cum coniuge Alberti *Bertha*, & filio *Othone* dicatumque circa annum 1100.

Confirmatio autem Calixti secundi Pontificis, scripta ad Othonem fundatorẽ (quem vocat nobilem & illustrem Othonem de Castro Yringi) ipsius tantùm mentionem facit, quòd ipse prædium suum in Peilberg dederit, vt ibi in honorem S. Petri & Pauli pro regularibus fratribus Ecclesia construeretur, dans monachis facultatem quem velint Ad-uoca-

uocatum liberè eligendi. Datum Laterani,
anno 1121.

Sepulti sunt in hoc monasterio duo ex
fratribus fundatoribus in abside meridiona-
li, tertius in monasterio VViltha, ordinis
Præmonstratensis, in Tyrolensi Comitatu.
Sic ferè Hundius libro cit.

CAPVT L.

ABBATIA DE DAVCOVRT, IN
Artesia.

ANNO 1101. Abbatiam hanc in dicecesi ^{1101.}
Atrebatensi fundauit *Odo* pius sacer-
dos, in honorem Deiparæ, cùm *Lambertus*
Atrebatensis Episcopus facultatem dedisset
sodales colligendi. Dotem monasterij auxit
idem *Lambertus* Episcopus.

CAPVT LI.

BORNHEMIANVM OLIM MONA-
sterium, in Flandria.

LIBET hoc loco meminisse vetusti mo-
nasterij Bornhemiani, in Flandriæ fini-
bus haud longè à Scaldi flu. olim siti. Fuit id
olim Canonorum regularium cœnobium
Abbatiali titulo insigne, à VVennemano Ca-
stellano Gandauensi, & Manasse Camera-
censi Episcopo, anno 1101. constructum. ^{1101.}

Quod postea, anno scilicet 1120 (tradente Abbate, & Canonicis eius loci monasteriū S. Benedicti regulam amplectentibus regēdum suscepit Fulgent. I. Abbas Affligemiēsis. sicq; Bohemiana tandē cella ad monasterium Affligemiense in appendicibus vniuersis à Calixto II. Pont. Max. translata est. an. 1122. Burchardo Cameracensi Episc. adfentiente. Hęc ex Anselmi Aabbatis Genblacensis Appēdicē ad Sigeberti Chronicon, itemq; ex monumentis Ecclesiæ Bornhemianę desumptimus. Vide plura in Originibus nostris Benedictinorum monasteriorum per Belgium.

Ceterum Bornhemium celebris est Flandrię pagus, Baronię vt vocant, titulo decoratus, in quo perantiqua est Basilica, cū crypta item veteri sub Odeio. Ponē ipsi vidimus ruderā ac vestigia claustrī olim monastici. fuit autē Bornhemium ad nostram vsque ætatem Præpositura, in qua monachis aliquot Affligemienses residere solent.

CAPVT LII.

BECHTOLSGADENSE MONASTERIUM in Bauaria.

1108. **I**oannes Auentinus in hac fundatione variat; nam libro 5. Annalium sic scribit: *Chuno à Medling & Frontenhausen, Satrapes Comes Sars & AVV; vxor eius irmogarda in agro Salsbur-*

lisburgensi Berchtolsgaden (vbi sepulta est filia Adelheidis cū marito Beringerio, filijs, Beringerio & Conrado à Sultzpach, comitibus, q̄ est opidū Nariscorum ad Confluentes Train & Alissi) Pampurg vbi humati perhibentur, collegia Augustiniana instituerunt. Sed idem Auentinus in suamet translatione Germanica aliter narrat: Chuno, Comes à Medling, fundat AVV, vxor sua Irmogard, filia Adelbaidis, cum marito Comite Beringerio, & filijs Beringerio & Conrado, Comitibus de Sultzpach, instituerunt seu fundauerunt Berchtolsgaden & Bamberg.

Idem postea in Annalibus in Genealogia Comitum Sultzpacensium soli Beringario patri hæc tribuit. Idem facit in suo Germanico compendio. Sed in monumentis & diplomatibus Berchtolsgadensibus reperitur (quod & verum est) Comitem Beringerum & fratrem eius Chunonem, de Sultzpach, vnà cum ipsorum matre Irmogorda instituisse Berchtolsgadense monasterium in honorem S. Ioannis Baptistæ & S. Petri, ac multis bonis ditasse anno 1108. Ex quo apparet Auentinum in nomine Irmogardæ errasse. Nam Irmogarda fundatrix mater erat Comitis

Beringeri, non focrus: vt tradit

Hundius in Metropo-
li Salisbur-
genfi.

CAPVT LIII.

NOVVM MONASTERIVM ABBATIA
apud Huyum opidum, diœcesis Leo-
diensis ad Moham flu. Gallicè
 Neumoſtier.

COEnobium iſtud condidit *Petrus Ere-*
mita, cuius hiftoriam nemo pleniùs aut
 veriùs conſcripfit, quam VVilhelmus Archi-
 epiſc. Tyrius, regni Ieroſolymitani Cancel-
 larius. Erat de Episcopatu Ambianenſi re &
 cognomine Eremita, ſtatura puſillus, & quã-
 tum ad exteriorem hominẽ, perſona cõtem-
 ptibilis. Hic orationis & deuotionis cauſa
 Ieroſolymam peruenit. Vbi cùm diligenter
 de oppreſſione Chriſtianorum cum lacry-
 mis ſcrutaretur, & à Græcorũ imperio, quod
 vix ſibi ſufficiebat, nihil ſperari poſſe intelli-
 geret, ſed tantũ à Romana Eccleſia & Oc-
 cidentis Principibus, obtulit ſeſe in remediũ
 animæ ſuæ legatum, ſi Simeon Patriarcha ad
 dominum Papam, & Eccleſiam Romanam,
 & Princeps Occidentis, ſcriptum ſigilli ſui
 authoritate corroboraret. Viſus eſt & Domi-
 nus Ieſus Petro in Eccleſia S. Reſurrectionis
 dicens: *Surge, propera, & quæ tibi ſunt iniuncta,*
intrepidus perage. Ego enim tecum ero.

Quare peractis de more orationibus & im-
 petrata Patriarchæ benedictione, proſpera
 nauigatione Barum peruenit. Vnde Romam
 pro-

profectus, circa illas partes Beatum Vrbanum inuenit, fideliter & prudenter legationem exposuit, literas porrexit, miserias & abominationes Terræ sanctæ explicuit. Pontifex legatū benignè suscepit, & mox in Gallijs fidelem cooperatorem fore se promisit. Vnde Petrus trāscurrens Italiam, Alpes transiens, zelo diuino succensus, Occidentales Principes increpat, instat, arguit, vt afflictis fratribus succurrant, & loca sacra expurgent. Plebem quoque & infimæ fortis homines animabat. Cui Dominus tantam gratiam contulerat, vt rarò sine fructu populos conueniret. Fuitque Domini Urbani Papæ præcursor vsque in Gallias, vbi iam dictus Pontifex in celebri Synodo Claramontana legationem eius aperuit, & Principes ad bellum sacrum exhortatione euocauit. Nec fatis ei fuit ad hanc viam innumeros incitare, sed post captam quoque Ierusalem in multis utilis cum exercitu Dei perseuerauit. Tunc summa cum gratulatione exceptus fuit à Christianis, à quibus ante quinque annos suam legationem acceperat. Cùm autem vrbe feliciter occupata in Belgium redijisset, fundauit in suburbio Hoyensi *Nonum Monasterium*, in quo Prior obiit; cui postea *Hugo de Petra-ponte*, Episcopus Leodiensis Abbatis dignitatē adiecit. Fundauit autē id potissimum sumptibus Cononis Comit̃s
Montis-

Montis-acuti, & *Lamberti* Comitis Clari-
 Montis, qui cū in terrę sanctę subsidio nau-
 fragium passi, Deo Ecclesiam vouissent, mox
 serenitatem obtinuerūt. Proclamatur autem
 annuè eo in loco beati viri memoria sequen-
 tibus verbis : *Octauo Idus Iulij, anno Domini*
1115 obiit Dominus Petrus venerabilis Sacerdos &
Memoria Eremita, qui primus prædicator sanctę Crucis à
annus Domino meruit declarari. Hic post acquisitionem
Petri Eri- terra sancta cū reuersus fuit ad natale solum, ad
1115. petitionem quorundam virorum nobiliū & igno-
bilium fundauit Ecclesiam istam in honorem San-
cti Sepulchri & S. Ioannis Baptistę; in qua ido-
neam sibi elegit sepulturam. Sic ferè Molanus
in Natalibus SS. Belgij.

CAPVT LIV.

S. IOANNIS BAPT. MONASTE-
 rium in vrbe Valentiana, in Han-
 nonia.

Monasterium hoc à Theodorico Gal-
 liæ Rege primum ædificatum, sacrif-
 que Virginibus traditum, ac deindè à Pippi-
 no itidem Rege auctum esse, sunt qui tra-
 dunt.

Vt vt sit, constat ex manuscriptis Hanno-
 1112. niæ Chronicis, an. 1112. Canonicos sæculares,
 hunc locum incoluisse; qui vitæ cū essent
 dissolutioris, Rainerus Castellanus Valen-
 tianus,

tianus, vir pius, de ijs apud Samsonem Archiepiscopum Remensem grauiter questus est. Florebat id tēporis iuxtà muros vrbis Suesionensis, Canonorum regularium Ordin. S. Augustini monasterium, SS. Crispi & Crispiniani titulo nobile. Quo ex loco Samson Archiepiscopus Gilbertum monachum euocauit, eumque cum socijs aliquot Valentianas misit, & primum S. Ioannis Abbatem ordinauit. Qui quidem, Canonicis sæcularibus amotis, pòst multas demùm tribulationis, ritè oia disposuit, & plurimos sodales cōgregauit. Sic ferè manuscrip. Hannoniæ Chronica narant: in quibus postmodum subiungitur diploma Alexandri III. Pont. Max. Anagninæ 1172. datum, quo Gilberti Abbatis & fratrum iuxtà Regulam S. Augustini, & institutum Aroasiensej viuentium statum approbat, & possessionum omnium iura confirmat.

Obijt autem Gilbertus Abbas ann. 1185. cùm annos quadraginta, laudabiliter præfuisset.

Cæterùm Abbatia ista S. Ioannis, apud Valentianas, fuit olim vna ex ijs quæ ad congregationem Aroasiensem spectabant: de qua vide
suprà c. 10.

CAPVT LV.

MONASTERIA CANONICORVM
Regularium per Belgium.

IN BRABANTIA.

ABBATIAE.

S GERTRVDIS Monasterium Louanienſe, eſt Abbatia Canonicoꝝ Regularium, nobili genere prognatorum.

S. Iacobi Præpoſitura Bruxellendiſis, in monte Palatino, vulgò *Cauvvenberck*, iuxta palatium Principis. Præpoſitus vtitur mitrâ in ſacris.

PRIORATVS CANONICORVM
Regularium in Brabantia.

Viridis Vallis, tertio lapide à Bruxella.

Rubea Vallis, primo lapide à Bruxella.

Septem Fontes, quarto lapide à Bruxella.

Corſendunca, propè Turnhautum Campaniæ municipium.

Bethlehem, propè Louanium.

Thronus B. Mariæ, propè Herentalium.

S. Martini Monasterium, in vrbe Louanienſi.

B. Mariæ monaſter. in Dumo, olim propè Endouiam, nunc in vrbe Siluiducenſi.

Qui quidem Prioratus hodieq; ſubſunt Capitulo, ſeu Congregationi VVindeſemēſi: vnà cum monaſte-

Monasterio Virginum Sanctæ Barbaræ, in opido The-
nensi.

Ogniacum, vulgò Oignies, in Gallo-Bra-
bantia.

Buscum Domini Isaac, iuxtà Niuellam.

MONASTERIA VIRGINVM
in Brabantia.

S. Elisabethæ Monasterium Bruxellense.
Ierico, in eadem vrbe.

Facuntinum, monasterium Antvverpi-
ense.

Vallis S. Margaretæ, vulgò Nonnarum
monasterium, in eadem vrbe, congregationis
Victorinæ.

Vallis Sanctæ Barbaræ, in opido The-
nensi.

Virginum monasterium in Oostmal, pago
diœcesis Antvverpiensis.

Est & monasterium B. Mariæ, Bethania
nuncupatum, quod olim extra, nunc est in-
tra muros vrbs Machliniensis, & subest Ca-
pitulo VVindesemensis.

IN GELDRIA.

PRIORATVS VIRORVM CAPI-
tuli VVindesemensis.

FONS Beatæ Mariæ, propè Arnhe-
mum.

B. Mariæ

B. Mariæ monaster. in Gaesdonck, propè Goch.

B. Mariæ monast. in Nouiomago.

Stagnum B. Petri, propè Bomeliam.

Vallis B. Elisabeth, propè Ruræmundam, floret.

Monasterium S. Hieronymi, in Ruræmunda: nunc collegium Soc. IESV. Prouentus annuos monasterij habent Canonici Cathedrales.

Monasterium B. Mariæ in Arena, propè Stralen opidum, floret.

PRIORATVS MONIALIVM CAPITVLI VVindesemensis.

B. Mariæ monasterium in Redinchen, propè VVageningam.

B. Mariæ monasteriũ in Bethania, propè Arnhemum.

B. Mariæ monasterium in Neomago.

IN FLANDRIAE COMITATV.

ABBATIAE.

HENNIACVM Lietardi, secundo milliari à Duaco.

Monasterium S. Marci, aliàs S. Nicolai in Pratis, apud Tornacum.

Cifonium, tertio milliari ab Infulis.

VVarnestunense, siue VValtenense monaste-

nafterium, ad Lizam flu. inter Ipram & Insulas, Flandriæ opida.

Zunebecanum monasterium, in agro Iprensi.

Fanopinense, seu Falempinense monasterium, apud Seclinium, in agro Insulensi.

Quercetanum, seu Eichoutanum monasterium, olim in suburbano, nûc in vrbe Brugensi situm.

Dulcis Vallis, apud Middelburgum, Flandriæ opidum, anno 1215. ædificatum.

PRAEPOSITURAE CANONICORVM
regularium, in Flandria.

VVatenensis Præpositura, annexa Episcopatu Audomarenfi, fundata est à Roberto Frifio, Flandriæ Comite, anno 1072.

Formifelensis, anno 1100. inchoata.

Loensis Præpositura, inchoata est an. 1050. à Philippo Burggrauio Iprensi.

Euershamensis, in agro Furnensi, inchoata est anno 1091. per VValterum Canonicum Casletensem, munificentia Roberti Ierosolymitani, Flandriæ Comitis, eiusque matris Gertrudis.

Petendalensis Præpositura.

Præpositura Sancti Martini Iprensis, anno 1101. fundata, quæ conuersa est in collegium cathedrâle Canonîcorum Iprensium, anno 1561.

K

Vallis

Vallis B. Mariæ, aliàs Elzeghem, propè Aldenardam, est Prioratus Canoniorum Regularium, Capituli V Vindeſemenſis.

**VIRGINVM MONASTERIA IN
Flandria Comitatu.**

Congregationis Victorinæ in Flandria ſunt Abbatia quinque.

1. Gronenbrilenſis, in vrbe Gandauenſi.
2. Trudonenſis, apud Brugas.
3. VVaſmunſterienſis, in agro VVaſienſi.
VVaefmunſter.
4. Pontis Rorardi monaſterium, vulgò
Ronsbrugge.
5. Nouum monaſterium, in Bergenſi Sancti VVinoci opid.

Monasterium B. Mariæ in Mello, iuxta Gandauum.

Vallis B. Mariæ, propè Aldenardam: ſunt duo Prioratus Capituli V Vindeſemenſis.

IN ARTESIA.

**ABBATIAE CANONICORVM
Regularium.**

MONS S. Eligij, apud Atrebatum.

Aroafia, ſecundo lapide à Bapalma.

Riuouilla, ſeu Guiffeauvilla.

Chocquenſe monaſterium apud Bethu-
biam.

Dau-

Daucurtum. vide suprà cap. 50.
 Mareolum, apud Atrebatum.
 Cantipratum.

IN HANNONIA.

SANCTI IOANNIS Abbatia, in vrbe Valen-
 tiana, Canoniorum regularium.

IN HOLLANDIA,

SVNT OMNES PRIORATVS,
 Capituli *VV* inde *femenfis*.

S. Saluatoris monasterium in Eimsteyn,
 propè Douracum. an. 1382. fundatum.

Nouæ Lucis monasterium, propè Hornam
 an. 1392. fundatum.

Amfelodamense monasterium, an. 1394. fun-
 datum, vulgò Paradifus.

Vallis Angelorum, in Leiderdorp, propè
 Leidam.

B. Elisabethæ Ruggense, monasterium, pro-
 pè Brilam, anno 1405. fundatum.

Vifitationis B. Mariæ monasterium, propè
 Harlemum circa an. 1405. fundatum.

S. Ioannis Euangeliftæ monasterium, in Hey-
 lo, propè Alcmariam.

S. Viti monasterium, propè Narden opidum.

S. Hieronymi monasterium, propè Leidam.

Monasterium B. Mariæ in Siøn, propè Beuer-
 vvyck.

MONIALIVM CAPITVLI VVIN-
desemensis monasteria in Hollandia.

Campus B. Mariæ, in Amstelodamo.

S. Agnetis monasterium in Dordraco.

IN ZELANDIA.

B. Mariæ monasterium in Romersvael,
opido Zelandiæ, Prioratus virorum, Capitu-
li VVindesemensis.

IN FRISIA.

S. Saluatoris monasterium, propè Snecam.
Mons B. Mariæ, in Aningen.

S. Petri monasterium in Hegene, in Co-
mitatu Lingensi.

S. Antonij monasterium in Albergen, in
Tuenta.

S. Nicolai monasterium in Bergum, propè
Leouardiam.

Rosæ Vallis B. Mariæ in Hafca.

*Et sunt omnes Prioratus Canonorum Regula-
rium Capituli VVindesemensis.*

IN PROVINCIA TRAN-
SIVLANA.

PRIORATVS VIRORVM CAPI-
tuli VVindesemensis.

WIndesemense Monasterium Beatę Mariæ,
propè Svollam opidum.

B. Mariæ

B. Mariæ monasterium in Svolla.

Mons B. Agnetis, propè Svollam.

PRIORATVS MONIALIVM CAPI-
tuli VVindesemensis, in hac prouincia
sunt duo.

B. Marię & S. Agnetis monasterium in Di-
 penvere, propè Dauentria.

S. Ioannis Bapt. monasterium, propè Cam-
 pos opidum.

IN PROVINCIA VLTRA-
IECTINA.

B. Mariæ & XII. Apostolorum monaste-
 rium in Ultraiecto, quod ad Regulares
 dicitur.

Curia B. Mariæ, in Amersfordia.

S. Ioannis monasteria in Amersfordia.

Quæ tria monasteria fuerunt olim Cano-
 nicorum Regularium Capituli VVindese-
 mensis.

IN VRBE ET AGRO
CAMERACENSI.

CAntipratenfis Abbatia, viro-
 rum, quam nonnulli Artesiæ adscribunt. fuit & olim
 sita ad muros vrbs Cameracensis.

Primiacum, vulgò *Primy*, virginum.

S. Lazari monasterium, Virginum, quæ le-
 proforum cura habent.

IN DITIONE LEO-
DIENSI

ABBATIAE.

S Aegidij Abbatia, Canonorum regula-
rium, primo lapide à Leodio.

Flonensis Abbatia, ad Mosam flu.

Nouum monasteriũ, Abbatia, apud Huyum.

Malonia, Abbatia, apud Namurcum.

PRIORATVS CAPITVLI VVIN-
desemensis, sunt duo.

Monasterium Passionis Christi, & B. Mariæ,
in opido Tungrensi.

Monasterium B. Marię bonorum puerorum,
in vrbe Leodienſi.

CAPVT LVI.

RELIGIOSAE DOMVS EPI-
scopatus Constantiensis, quæ post hæreticorum
defectionem Catholica supersunt: Ex qui-
bus non pauca viuunt iuxta re-
gulam Sancti Augu-
stini.

D Omus militaris ordinis S. Ioannis Ba-
ptistæ, in Friburgo Brisgoiæ.

Domus militaris ordinis Teutonici B. Ma-
riæ Virginis, in Maynovv.

Domus militaris ordinis S. Ioannis Baptistæ
in Tobel.

Domus

Domus militaris ordinis B. Mariæ Virginis
Teutonicorum Friburgi Brisgoiæ.

Domus militaris ordinis S. Ioannis Baptistæ
in Vberlingen.

Domus B. Mariæ Virginis Teutonicorum
Beukhenfis.

Domus S. Ioannis Baptistæ in Haiterhaim,
cuius loci Commendator est Princeps Im-
perij.

Domus S. Ioannis Baptistæ in Villingen.

Domus S. Ioannis Baptistæ in Rottvvyl.

Domus Altshausen D. Mariæ Virginis Teu-
tenfis.

Lucern Ioannitarum.

Rordorff Ioannitarum.

Domus S. Ioan. Baptistæ, in Hemendorff.

Domus eiusdem in Rexingen.

Domus eiusdem in Kuffnach.

Domus eiusdem in Bulickhen.

Domus eiusdem VVedissvvyl.

Domus eiusdem in Nevvenburgo Brisgoiæ.

Domus eiusdem Kentzingensis.

Domus Dominici sepulchri, in Dekhen-
dorff.

Domus S. Antonij, Friburgi Brisgioæ.

Domus eiusdem in Nevvenburgo, Bris-
goiæ.

Vtznach S. Antonij.

Villingen S. Antonij.

K 4

A B B A

ABBATIAE DIOECESIS
Constantiensis.

- Monasterium Salem, vulgò *Sal-Monsschuey-
ler*, ordinis Cisterciensis, propè Vber-
ling.
- Petri domus, aliàs *Petershausen*, ordinis S. Be-
nedicti, in Constantia.
- Dominarum Canonissarum in Buochauu,
sub decanatu rurali Sulgenfi.
- Dominarum Canonissarum in Setringen, sub
Decanatu Basel, seu VViseenthaal.
- Dominarum Canonissarum in VVald, De-
canatus Mofskirchenfis.
- Macktenavv monialium, ordinis Cisterci-
fis, Decanatus S. Galli.
- Augiæ maioris (vulgò *Reicheravv*) in inferio-
ri lacu, ordinis S. Benedicti, olim exemp-
tum, nunc verò Episcopatui Constanti-
ensi incorporatum.
- Soreth ordinis Præmonstratensis, in Deca-
natu rurali Sulgenfi.
- Marchtaal, ordinis Præmonstratensis, Deca-
natus Munderkingenfis.
- Zuuyfalten, ordinis S. Benedicti, Decanatus
eiusdem.
- S. Georgij in Nigra silua, ordinis S. Benedicti
Decanatus Villingenfis.
- Alberspach S. Benedicti, Decanatus Rottu-
ueylenfis.

Aldel-

Adelberg, ordinis Præmonstratensis, Decanatus Goppingensis.

Blauubeuren, Sancti Benedicti, Decanatus Blauubeurensis.

Ochsenhausen, S. Benedicti, Decanatus Laubheimensis.

Wiblingen, ordinis S. Benedicti, Decanatus eiusdem.

Rott, ordinis Præmonstratensis, Decanatus Diettenheimensis.

Portæ cæli, aliàs *Tennenbach*, ordinis Cisterciensis, propè Friburgum Brissgoiæ.

VVeingarten, ordinis S. Benedicti, Decanatus Rauenspurgensis.

Augiæ minoris, ordinis Præmonstratensis, propè Rauenspurg, Decanatus Turingens.

Vischingen, in Decanatu Vischingensi, ordinis Cisterciensis.

Capelle, ordinis Cisterciensis, in Decanatu VVetzikensi.

Hailig Creulzstaal, monialium, ordinis Cisterciensis.

Rottenmunster, monialium ordinis Cisterciensis, Decanatus Rottvveylensis.

Gunterstaal, monialium ordinis Cisterciensis, propè Friburgum Brissgoiæ.

Baind propè VVingarten, ord. Cisterciensis.

Engelberg, monasterium tam monachorum quàm monialium, ordinis S. Benedicti, in Capitulo Lucernensi.

Dominarum Canonissarum in Lindovv, Decanatus Lindovvensis.

Augia Brigantina, ordinis S. Benedicti, sub Decanatu Lindovvensi.

Yfni siue Isni ordinis S. Benedicti, Decanatus Yfniensis.

Cellæ S. Mariæ, ordinis S. Benedicti, Decanatus Brisfachenfis.

S. Truperti in nigra silua, propè Friburgum, ordinis S. Benedicti, Decanatus eiusdem.

S. Petri in nigra silua, ordinis D. Benedicti, Decanatus Friburgensis.

Rynovv, S. Benedicti, Decanatus Steckborensis.

S. Ioannis in Turtaal, ordinis S. Benedicti, decanatus Fischingenfis.

S. Galli ordinis S. Benedicti, Decanatus Sancti Galli.

Creutzlingen, ordinis D. Augustini Canoniorum regularium, extrà Constantiam.

Ruti, Præmonstratensis ordinis, Decanatus Verzighaimentis.

Muri ord. Sancti Benedicti, Decanatus Lucernensis.

Truob, S. Benedicti, Decanatus Burgdorfensis.

S. Urbani, ordinis Cistertiensis, in Capitulo Lucernensi.

VVettingen, ordinis Cistertiensis, in Capitulo Regenspergensis.

Beben-

Bebenhufen, ordinis Cistertiensis.

Veldbach, monialium, ordinis Cistertiensis,
Decanatus Steckborensis.

S. Georgij in Stain, ordinis S. Benedicti, De-
canatus Stainensis.

Thuregi monialium S. Benedicti, Decanatus
Thuricensis.

Einsidlen, Eremitarum ordinis S. Benedicti,
Decanatus Lucernensis.

S. Blasij, ordinis S. Benedicti, cum suis anne-
xis Schonovv, Tottnovv, Totmas, & Be-
rovv, Decanatus VValdshuottensis.

Omnium Sanctorum ordinis S. Benedicti in
Schafhusen, Decanatus Steinenfis.

Sunt adhuc alia quàm plurima vtriusq; se-
xus monasteria huius diœcesis, videlicet Car-
thusiensium, Cappucinatorum, S. Francisci Mi-
norum Obseruantium & Gaudentium, San-
cti Leonardi, Sancti Dominici seu Prædica-
torum, Sancti Augustini, Sancti Guilielmi,
S. Pauli, S. Bernardi, S. Margaretæ, S. Mariæ
Magdalenæ, Sanctæ Claræ, Sanctæ Agnetis,
Sanctæ Catharinæ, Sancti Petri, S. Adelhai-
dis, S. Crucis, Patrum Societ. Iesu, Carmelita-
rum, &c.

Sed nimis tædiosum foret singula per or-
dinem enarrare, proinde huic negotio super-
fedendum duximus, pergentes ad Collegio-
rum & Præpositurarum nomina.

COLLE-

COLLEGIA CANONICORVM
diœcesis Constantiensis.

Collegium S. Stephani in Constantia.

Collegium SS. Ioannis Baptistæ & Euangelistæ in Constantia.

Collegium in Cella Ratholde.

Collegium in Marchdorff.

Collegium in Hechingen.

Collegium in Herrenberg.

Collegium in Bettenbrunnen, Decanatus Vberlingensis.

Sindelfingen, Decanatus Tubingensis.

Tubingen, Decanatus eiusdem.

Stuotgarden, Decanatus Canstatiensis.

Forindouu Decanatus Geppingensis.

Episcopalis Cellæ, Decanatus S. Galli.

Beronése Collegium, Decanatus Hochdorffensis.

Zofingen, Decanatus VVillifouuenfis

Embrach, Decanatus VVinterthurenfis.

Zurzach, Decanatus Regenspurgensis.

SS. Felicis & Regulę, Decanatus Thuricenfis.

VValtkirch, propè Friburgum.

VVisenstaig S. Cyriaci, Decanus Giflingésis.

Stauffen Algoiæ, Decanatus Stifenhofenfis.

Surcen, Decanatus Lucernenfis.

Ehingen cis Nicrum.

Hors Decanatus Demstetenfis.

**PRAEPOSITVRAE DIOECESIS
Constantiensis.**

Hofensis Præpositura vulgò Hofen, ordinis S. Benedicti, immediatè subest VVingartensi Abbatię, in Decanatu Turingensi.

Præpositura Oningenſis, Decanatus Stuelningensis, ordinis S. Augustini Canoniorum regularium, habens sub se moniales eiusdem ordinis.

Præpositura VValdſeenſis, ordinis eiusdem, Decanatus VVurzach.

Præpositura Intzkofenſis, vulgò *Tynzkofen*, ordinis S. Augustini Canonissarum regularium, decanatus Meskirchenſis.

Præpositura omnium Sanctorum, Friburgi, ordinis S. Augustini Canoniorum regularium.

Præpositura monialium in Munsterlinge.

Præpositura Riederer, ordinis S. Augustini Canoniorum regularium.

Præpositura Beurenſis, ordinis eiusdem, Decanatus Ebingenſis.

Ita Ioannes Pistorius in Chronico Constantiensi, edito Francofurti, in magno Chronico Belgico. Est autem diœcesis Constantiensis admodum ampla, vtpotè in qua 66. decanatus rurales, & bis mille ampliùs Parochiæ numerentur.

CAPVT

CAPVT LVII.

BERNFRIDENSE MONASTERIVM,
in Bauaria.

Monasterium hoc ad stagnū VVirmsee fundauit in honorem S. Martini Episcopi Comes *Otho* de Vallay, cum coniuge sua *Adlhaide*: vt Auentinus tradit.

Huius monasterij prima confirmatio facta est à Ioanne XXII. anno 1120. secunda ab Eugenio tertio.

Sepulti sunt ibi *Otho* fundator cum fratre *Othone* iuniore, *Mechtilde* sorore amborum, & *Adlhaide*, vxore Ottonis senioris. Ibidem Herlacæ sacratæ feminæ sepulchrum ostenditur. vt idem Ioannes Auentinus lib. 5. & Bruschius in Chronologia monasteriorum Germaniæ tradunt.

CAPVT LVIII.

CHOCQVENSIS ABBATIA APVD
Bethuniam Artesia opidum, in
Belgio.

1120. **F**uit olim Collegium Canoniorum seculariū, quos anno 1120. Regulares fecit *Ioannes Morinēsis* Episcopus. Dotem auxerūt postea *Guilielmus*, *Balduinus*, *Daniel*, & *Robertus*, Bethuniæ domini.

CAPVT

CAPVT LIX.

ABBATIA S. MARCI, ALIAS
S. Nicolai in Pratis, apud Torna-
cum, Flandriae urbem.

HOc monasterium in vrbe Tornacensi
ad S. Marci Basilicam primùm fuit
ædificatū, iustitutumq; an. 1125. ab Ogero, Ca-
nonico Regulari Montis S. Eligij apud Atre-
bates.

Posteà verò monachis in agrum vrbi vici-
num migrantibus, cœnobium in pratis Po-
ninis, vt vocant, est extractum, ad fluuium
Scaldim.

Stetitque ibi vsque ad annum Christi
1866. quo ab impijs Calvinistis est vastatum.
Quo factum, vt religiosi iterùm in urbem
Tornacensem sint reuersi, in qua hodieque
degunt.

CAPVT LX.

VNDENSTORFENSE MONASTE-
rium in Bauaria.

Monasterium istud ad Gelonum flu-
uiū anno 1126. regnate Lothario, no-
bilis vir Otho Palatinus Comes de VVitlsbach
maior, pater Ottonis posteà Ducis Bauariæ,
ædificare cœpit, in honorē Dei omnipotētis,
B. Mariæ Virginis, nec non SS. Apostolorum
Petri

1131. Petri & Pauli. Anno autem 1131. ab Innocentio secundo confirmationem impetrauit; cuius bulla exstat. Idem quoque Innocentius Præpositum primum nomine *Rupertum*, de monasterio Marpachensi ad Ottonis prædicti preces, per Apostolica scripta postulari mandauit, ac fanciuit, vt nullus præpositus per violentiam, sed per fratres secundum regulam B. Augustini liberè eligeretur ac constitueretur. Prædictus Otho de Vndenstorf, prædium suū Vndenstorf tradidit monasterio; quam traditionē confirmauit Lotharius Imperator, anno 1230.

CAPVT LXI.

SVBENSE MONASTERIVM,
*Germanicè Suben, in Bauaria
 inferiore*

IVxtà Oenum in inferiore Bauaria *Engelbertus*, tertius huius nominis Dux Charinthiæ de familia Comitum Ortenbergensium, vna cum Cōiuge sua *Vta*, Comitissa de Sultzpach, seu, vt alij ponunt, de Butten (quod verisimiliùs puto) constituerunt, seu, vt vulgò dicitur, fundarunt monasterium Suben pro Canonicis regularibus S. Augustini, quod hodie valde exiguos ac tenues habet redditus. In quodam scripto Catalogo Episcoporum Tridentinorum, ex Ioanne Pincio, reperio
 ita

ita scriptum: *Altemannus ex Comitibus Bavaria*
fundator monasterij Suben, Diœcesis Pataviensis
Episcopus 67. sed Auentino plus crediderim,
 qui sine dubio vetera monumenta illius mo-
 nasterij vidit.

CAPVT LXII.

BETR HARTINGENSE MONASTE-
rium, vulgò Beyrharting, in
Bavaria.

Monasterium istud superioris Vinde-
 licæ fundarunt Iudith, secundum A-
 uentinum, & frater eius *Mëgingolzus* soda-
 libus Augustinianis: consecratum est à Ro-
 mano Episcopo Gurcensi, iussu Conradi Ar-
 chiepiscopi Salisburgensis circa annum 1130. 1130.
 Nam Henricus Episcopus Frisingensis rebus
 imperij studebat; Conradus autem auctori-
 tatem Pont. Max. sequebatur. Liber manu-
 scriptus de foundationibus Monasteriorum
 Bauariæ, refert, nobilem quamdam matro-
 nam nomine *Iudith*, in suo fundo propè vil-
 lam *Hartingen*, cœnobium in honorem San-
 cti Ioannis Baptistæ exstruxisse, & istud pri-
 mò virginibus sacris dicasse; postea verò
 auctoritate Apostolica ordinem mutasse,
 substitutis in locum monialium Augustinia-
 nis monachis; sacras autem Virgines in mo-
 nasterium *Altenhochenavv* migrasse. Ipsam
 L adhæc

adhæc fundatricem in cœnobio suo liberaliter à se dotato sepultam esse, & reliquisse septem filias, à quibus septem familiæ ministerialium eiusdem monasterij ortæ sunt, quarum tamen nomina ibidem non existant. Item hoc cœnobium per Rudolphum & Ludouicum, post Imperatorem, Bauarię Duces, & præsertim per Stephanum iuniorem Ducẽ, maximis priuilegijs confirmatum esse.

CAPVT LXIII.

SCHAMHAPTENSE MONASTERIUM
Germania.

Monasterium *Schambapt*, ad fontes *M*riui dicti *Schambach*, supra vicum *Altmanstain*, nobilis matrona *Gertrudis*, vidua *Berchtoldi*, cum filia *Luitgarda*, instituit collegium pro Canonicis regularibus S. ^{1130.} Augustini, circa annum Domini 1130. Confirmavit Henricus Episcopus Ratisbonensis, ampliusque dotauit. Qua de re extat ipsius diploma datum eodem anno. *Berchtoldi* mariti quondam fundatricis meminit *Ioannes Auentinus* lib. 6.

CAPVT LXIV.

VVEIARNENSE MONASTERIUM,
Germanicè VVeiaru, in Bauaria.

^{1133.} **F**undatum est hoc monasterium an. 1133, per *Sibothonem*, Comitem de *Falckenstain*

stain & Neuburg: vt ex sequenti diplomate
 liquet. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis.
 Notum sit omnibus Christi fidelibus, tam futuris
 quam presentibus, quod ego Sigeboto Dei gratia
 aliquando Comes, in honorem Domini Iesu Christi
 eiusq; perpetuæ Virginis Matris Mariæ, nec non
 Omnium Sanctorum pro remedio animæ meæ, &
 quondam coniugis meæ Adhaid, nostrorumq; fi-
 liorum Sigepothonis & Gertrudis, omniumq; pa-
 rentum nostrorum, partim hereditatis meæ, con-
 cedentibus nostris propinquis, ad construendam
 in honorem Principum Apostolorum Petri & Pau-
 li vinariam cellam contradidi, in qua, Deo opi-
 tulante Canonicos, sub regula Beati Augustini
 communem vitam profitentibus locare disposui.
 Singula autem ad subleuandam necessitatem eo-
 rum delegata in charta presenti subscripsi, &
 rata testium adstipulatione infra positorum cor-
 roboravi.

CAPVT LXV.

RORENSE MONASTERIVM, GER-
 manicè Ror.

Monasterium istud inferioris Bauariæ,
 non procul à *Laber* fluuio in vico e-
 iusdem nominis situm, ordinis Canonico-
 rum regularium S. Augustini, seu fundatur à
Magno, filio *Rudperti*, nepote *Babonis* Comi-
 tis *Abensbergensis*, cum vxore *Irmegar-*
da ac filio *Alberto*, dictis de Ror anno

L 2

Domi-

1133. Domini 1133. in honorem B. Mariæ Virginis. Idem Albertus de Ror pauper Christi factus, communem vitam ibidem duxit, sepultus in choro ante summum altare.

CAPVT LXVI.

S. GEORGII COENOBIVM, IN
vrbe Augustana.

S Georgij monasterium, quod est intra muros vrbs Augustanæ, ordinis Canonorum regularium S. Augustini, fundatum, legitur anno Christi 1135. absolutum verò anno 1142. à *VValthero* Comite Palatino, Tubingensi, & Episcopo Augustano, eiusque Canonicis in honorem S. Georgij Martyris: vt tradit Bruschius in Chronologia monasteriorum Germaniæ.

CAPVT LXVII.

S. THEODORI COENOBIVM,
Virginum, in vrbe Bamber-
gensis.

S Theodori cœnobium prepotens Bambergense, quod incolæ vrbs corrupta & abbreviata voce *sand Oders* vocant, nobilium puellarum perpetuæ virginitatis voto astrictarum, inchoatum est primum *Michelsfeldi* in Sancti Nicolai colle (vrbe hodie adhuc

huc vetus templum visitur) anno Christi circiter millesimo centesimo trigesimo quinto ^{1135.} postea verò Bambergam, in locum (quo hodie adhuc exstat) translatum anno Domini millesimo centesimo quinquagesimo. ibique in honorem Sancti Theodori Martyris fundatum est à *Gertrude* Palatina, Conradi Marchionis Misnensis filia, quæ defuncto marito hoc ipsum cœnobium ingressa per annos aliquot sanctè illic vixisse & præfuisse ceteris virginibus legitur. Sepultus est in eo *Hermannus* secundus, Bambergensis Episcopus; qui obiit anno millesimo centesimo septuagesimo septimo, & creditur fuisse Marchio Misnensis, & huius fundatricis Germanus frater.

CAPVT LXVIII.

S. MAGNI MONASTERIVM, IN
suburbio Ratisbonæ, vltra pontem, vulgò
 Am Hof.

Circa annum 1135. ædificatum est hoc ^{1135.} monasterium per *Gebhardum*, Ratisbonensem Canonicum, & Presbiterum. Rex *Conradus* Ierosolymis reuersus, cum Ratisbonæ de obsidendo Chelhaim consultaret, consilio fratris Vterini, *Henrici*, S. Leopoldi filij (qui tunc Ducatum Bauariæ tenebat) suburbium Ratisbonense monasterio isti, anno

1138. dedit. Otto Frisingensis meminit ob-
sidionis lib. I. cap. 63. de vita Friderici Impe-
ratoris; sed de donatione S. Magno facta
nihil.

Hartuicus secundus Episcopus huic mo-
nasterio alia quàm plurima priuilegia dedit,
inter quæ etiam Ecclesiam in Saler, anno
1156. & 1161.

In descriptionibus apud S. Magnum habe-
tur, prædictum Gebhardum fundatorem fu-
isse de familia *Comitum Raning*, cuius castri
vestigia adhuc exstant iuxta Labarum am-
nem. Ioannes Auentinus lib. 6. ita habet: *Con-
radus, Henricus, Gebhardus, mysta Reginoburgen-
sis, fratres Germani de Raning & Rotenburch
Comites, cum matre Matlelda Paring, & D. Ma-
gnum ad confluentes Danubij & Regni, in aduer-
sa Reginoburgij ripa, monachis Augustinianis de-
dicant.* Sic ferè Hundius in Metropoli Salis-
burgensi.

CAPVT LXIX.

HENNIACVM LIETARDI, AB-
batia, congregationis olim Aroa-
siensis, in Belgio.

DE huius monasterij primis initijs ita
Chronographus Cameracensis, qui tẽ-
pore Gerardi, eo nomine secundi, Camera-
censis Episcopi, anno nimirum Christi mille-
fimo

fimo quadragesimo floruit: *In vico, quem dicunt Henin, est Basilica in honore S. Martini, ante hac vnus tantum presbyteri regimine acta. Nuper verò Robertus Atrebatensis, de remedio animæ tractans, consilio Gerardi Episcopi, expensis proprijs rebus, duodecim Canonicos inibi deputauit.* 1040.

Est autem Henniæcum, vulgò *Hennin Lie-tart*, pagus secundo lapide à Duaco Flandriæ vrbe & Academia situs, titulo Comitatus à Philippo Secundo Rege Catholico donatus.

Cæterum Henniæcense monasterium putatur fundatum anno 1040. à dicto Roberto Aduocato seu Tutore Atrebatensi: sed Canonici facti sunt demum Regulares anno 1094. suadente Lamberto Atrebatensi Episcopo. Vide supra cap: 10. 1040. 1094.

Eiusdem congregationes Aroasiensis fuit olim Abbtia Cisoniensis, apud Insulas Flandriæ urbem. Quod quidem monasterium fundauit S. *Euerardus* Comes Cisoniensis & Dux Foroiuliensis, anno Christi, vt quidam vocant, octingentesimo tricesimo octauo.

Idem S. Calixti Papæ & martyris corpus ex Italia Cisonium, anno octingentesimo quinquagesimo quinto. attulit, teste Molano in Natalibus Sanctorum Belgij.

Fuit autem Cisonium olim Canonicorum

ſæcularium Collegium, quod in Canonico-
rum regularium monasterium, an. 1129. con-
uerſum eſt, auctoribus *Hermanno* Infulenſi,
viro nobili, itemque *Leitardo* ac *Ruberto* Ca-
nonicis. Abbas primus nuncupatus eſt *Anſel-
mus*, qui Remis ad S. Dionyſij antea Canoni-
cus fuerat; teſte Meyero in Annalibus Flan-
driæ.

Habuit porrò S. Euerardus piſſimam con-
iugem *Gisſam* nomine, quæ *Bellum Reparium*,
celebrem Prioratum, vt vocant, à Cifonio de-
pendentem fundauit.

Tradunt autem *Gisſam*, ſiue *Gillam* fuiſſe
filiam Ludouici Pij Auguſti, & Iudithæ Au-
guſtæ, itemque ſororem Caroli Calui Fran-
corū Regis; teſte Meyero in Annalibus Flan-
driæ ad ann. 1282. De Cifonio, vide ſuprà cap.
vigefimoprimo.

Loe Comitatus.

Cifonium & Fanopinum cap. 21.

Aroaſia, cap. 10.

Bapalma monaſt. in Artesia.

Malonia, diœceſis Leodiensis.

Bamberga Collegium Episcopatus.

B. Mariæ collegium Brugis, vide Orig.
Auguſtin. cap. 33.

CAPVT

CAPVT LXX.

ABBATIAE DIOECESIS TRE-
censis, vulgò Troyes, in
Francia.

IN vrbe Trecenti duæ sunt Abbatiaë Cano-
nicorum regularium, videlicet Sancti Lu-
pi Trecentis, & Sancti Martini Trecentis, in
Areis, Gallicè *ez Aires*, vulgò nuncupati.

Ecclesia Sancti Lupi fuit olim Præposi-
tura, quæ in Abbatiam Regularium, anno
1104. conuersa est: obiitque primus Abbas 1104.
Girardus anno Christi millesimo centesimo 1137.
trigesimoseptimo. Fuit autem S. Lupus, aliàs
Leufus Trecentis Episcopus.

Cœnobij Sancti Martini Trecentis in A-
reis, primus Abbas fuit Guilielmus, qui an-
no 1142. viuere desijt. Reliquos Abbates re-
censet Nicolaus Camuzatius in Promptua-
rio, Antiquitatum Trecentium.

CAPVT LXXI.

PARINGENSE MONASTERIVM,
Germanicè Paring.

Monasterium hoc fundatur per *Conra-*
dum, Henricum & Gebhardum Canoni-
cum maioris Ecclesiæ Ratisbonensis, Comites
de Raning & Rotenburg, germanos fratres,
vt testatur diploma foundationis Hérici, Epi-
scopi

scopi Ratisbonensis. Obijt autem Henricus
 1142. Comes, anno Domini 1142. In illo monaste-
 rio sepultus dicitur fuisse *Comes Morspurgen-*
sis, cui etiam insignia Morspurgensia assignantur.

Cæterum Morspurgenses Comites, Ran-
 nigenfibus deficientibus, in iure aduocatiæ
 Paringensis monasterij successerunt.

CAPVT LXXII.

S. ZENONIS MONASTERIVM,
in Norico, apud Germanos.

CONRADVS Archiepiscopus Salisbur-
 genfis, nepos Babonis Comitis Aben-
 pergenfis, apud *Reichenhall* in Norico Cano-
 nicis regularibus S. Augustini collegium in-
 stituit, quod *S. Zenonis* vocât, primumq; Præ-
 positum ibi Lonzonē ordinauit. Obijt Con-
 radus postquam 46. annis laudabiliter Eccle-
 1147. siæ Salisburgensi præfuisset, anno 1147. vt
 Auentinus lib. 6. testatur.

CAPVT LXXIII.

B. MARIAE MONASTERIVM IN
Austria, octauo lapide à
Vienna.

LEopoldus Austriae Marchio, cognomé-
 to Pius, octauo ab inclyta Viennensi
 vrbe

vrbe lapide, Danubij littus (Agnētis, Germaniæ Imperatoris filiæ, coniugis flammeolum vento raptum, & per tantum spatium deuolans, locum ambigenti signauerat) exquisitæ pulchritudinis ædibus, (Ottone Pontifice primum, Principis rogatu, lapidem iacente) honorauit, attributo Dei parentis nomine. Quas sæcularibus clericis cum largo censu principiò donatas, post paulò, quod ij, quàm par esset, incuriosius rem suam agerent, Augustinianis monachis resignauit; atque vt id fixum & ratum perpetuò foret, abs *Innocentio II.* Pontif. Maxi. diplomata, quibus pleno ore *Leopoldus* laudatur, atque honoris ergo B. Petri filius appellatur, per nuntium imperauit.

CAPVT LXXIV.

REPDORPHENSE MONASTERIVM
in diœcesi Aistetensi, in Germania.

REBDORPHVM cœnobium elegans ad Altimulam, seu Almonum fluuium supra Aychstadium, post ipsam arcem Episcopalem in longè amœnissimâ valle situm, est fundatum atq; exstrui cœptû, anno Domini millesimo centesimo quinquagesimo sexto, 1156. sub Episcopo Aystetēsi *Conrado* à Morspeck, Friderici Imp. Confiliariò, ab Imperatrice *Beatri-*

Beatrice, Burgundiorum Ducissa, Friderici Barbarossæ secunda coniuge, quæ pagum Rebdorphensem dono dedit Episcopo ad extruendum monasterium. Episcopus Conradus sibi in eo sepulchrum viuus adhuc adornauit; in quod mortuus est illatus anno 1171. Domini 1171. Cubat in eadem Basilica Rebdorpensi, sub insigni ac sublimi, marmore Gebhardus vltimus Comes de Hirsberg, maximus, & cœnobij huius, & totius Episcopatus Aychstetensis (cui totum Comitatum Hirsbergensem legauit moriens) benefactor. Huius monasterij disciplina reformata est anno 1458. per Ioannem à Auercu Episcopum Dyftetensem: teste Bruscio.

CAPVT LXXV.

LVDINGEHERCANVM SEV LV-
dingasense monasterium, in
Frisia.

1157. **H**Oc monasterium fundatum est anno Christi 1157. Primus eius loci Abbas fuit V Vigboldus à Godefrido Episcopo Vltraiectensi constitutus. Ex hoc monasterio prodijt monasterium virginum in *Seluert* & *Oegecloster*. Ludingehercani Abbates ex ordine fuerunt numero septem & viginti: quibus post reformationem successerunt Priores, titulo Abbatis omisso.

CAPVT

CAPVT LXXVI.

RAITENBVCHENSE MONASTE-
rium, Germanicè Raitenbuch in
Bauaria.

FVndatum est hoc monasterium anno 1185. à *Guelphone* quarto huius nominis, & primo Duce Bauariæ; cuius Pater eiusdem nominis *Guelpho* tertius monasterio in *Altorf*, quod nunc *VVeingarten* dicitur, in Sueuia, ac S. Martino omne suum patrimonium in perpetuum donauit; ipse quoque extremū diē claudens, ibidem sepultus est. filius huius *Guelpho* prædictus, fuit vir strenuus, armorum peritissimus, & sapientia tam forensi, quàm ciuili præditus, multasque tempestates bellorum contra se & alios in finibus suis excitatas magna serenitate & moderatione sedauit. Vxorem duxit Regnam Angliæ, *Iuditham* nomine, viduam, filiam Comitis Flandriæ. Hic, cùm ad senilem ætatem peruenisset, & *Raitenpuech* monasterium construere cœpisset, satisque copiosè dotasset, similiter & cœnobium *Altorphense* prædijs, municipijs, alijsque plurimis ornamentis ecclesiasticis ditasset, ad terram sanctam profectus, in reditu in insula Cypro obiit. hinc ossa eius ad monasterium Altorfense allata sunt.

Socij huius sacrae perigrinationis aut interfecti

perfecti, aut viui Saracenis sunt traditi, perfidiâ Alexij Imperatoris Græcorum: inter quos etiam *Thiemo* Archiepiscopus Salisburgensis in Corozaim martyrio affectus est.

CAPVT LXXVII.

BOLONIENSE MONASTERIVM

B. Mariæ, in Gallia.

BONONIA, vetus Gallix Belgicæ est oppidum, apud Caletes situm, haud procul ab Oceano, quod vulgò Boloniam vocant. Temporibus Caroli V. Imper. cùm Teruana Morinorum funditus esset excisa, sedes Episcopalis Morinensis, seu Teruanensis Boloniam est translata.

Iuxtà hanc urbem anno 1559. fundata est Abbatia Beatæ Mariæ, quæ anno millesimo quingêtesimo quadragesimo quarto, ab Henrico VIII. Angliæ est diruta. Fuit olim vna ex ijs quæ spectabant ad Congregationem Aroasiensem: de qua vide suprâ.

Apud Boloniam fuit & alia Sancti Vulmari Abbatia, Canonorum itidem regularium, quæ ab eodem Henrico Rege est vastata.

CAPVT

CAPVT LXXVIII.

TRVTTENHVSENSE MONASTE-
rium in Alsatia.

TRuttenhusium cœnobium ordinis Canoniconum regularium S. Augustini ad pedem altissimi montis *S. Otilia* in Alsatia ad Vosagum peramceno loco situm, fundatum est in honorem B. Virginis Mariæ, ac Sancti Nicolai Episcopi, sub Lucio eius nominis Tertio Pontifice Maximo, Imperatore verò Friderico Barbarossa, Sueviæ & Alsatia Duce, potentissimiq̃ Sanctæ Otiliæ cœnobij Aduocato, anno Domini millesimo centesimo octuagesimo primo, à Domina *Herrade*, insigni ac doctissima Abbatissa in Altitona, siue *S. Otilia* monasterio, & à Domino *Gunthero* germano fratre prædictæ Abbatissæ, nobili viro de VVinheym & Lantsperg, ex eiusdem prædio quodam, quod ipse liberè dedit, ad construendam domum Dei.

Habuit cœnobium id semper ferè gubernatores Præpositos. Est autem Altitona illustris Abbatia, Virginum, diœcesis Argentinensis.

CAPVT

CAPVT LXXIX.

VALDSEENSE MONASTERIVM
in Sueuia.

1181.

Valdseensis præposituræ (quod est cœnobium in Sueuis & Dapiferorum VValburgensium ditioe, intra mœnia oppidi VValczensis, ad amplum lacum, vnde nomen & opido & cœnobia contigit situm) fundator fuit anno virginæ partus 1181. Sueuorum Princeps Fridericus II. qui huius sacræ ædis ac canonicæ congregationis, omnium prima fundamenta iecit; moxque ætatis suæ 31. anno, sub Innocentio tertio, Apostolici gregis pastore in Romanorum Regem confirmatus, deinde ab Honorio Papa in Imperatorem coronatus est.

CAPVT LXXX.

VVENGENSE S. MICHAELIS MONASTERIVM.

1183.

S Michaelis Archangeli VVengense cœnobium, ordinis & instituti regularium Canonicorum S. Augustini (quod nunc intra ipsa ciuitatis VVlmenis mœnia situm est) in monte vrbi vicino & hodie adhuc S. Michaelis titulo accolis noto, primùm cœpit anno Chrilli 1183. indictione II. imperante Friderico Barbarossa, Romanæ verò cathedræ præsidente Pont. Max. Lucio III. ad Episcopatum

epatum autem Constantiensem & Abbatiam Augiensem sedente Diethelmo: fundatum verò & constructum est à nobili ac generoso viro *Vvittigogo* Comite de Albegkhe & eius coniuge domina *Bertha* in hoc ipso cœnobio quiescentibus, & sub honorifico tumulto humatis.

CAPVT LXXXI.

CANTIPRATVM, AD MVROS
olim vrbis Cameracensis.

CAntipratanum monasterium fundavit Rogerius XLIV. Episcopus Cameracensis anno circiter 1185. fuit autem hic Presul admodum amans instituti Canonorum Regularium; Ordin. S. Augustini, vt qui anno 1190. moriens, in regulari habitu voluerit sepeliri. Creditur ab eodem etiam conditum *Priniacum*, celebre Virginum monasterium, quod, vt & Cantipratanum, Victorinæ est congregationis. Fuit vtrumque hoc monasterium haud longè à muris vrbis Cameracensis situm. Hodie Cantipratani sodales domicilium habent, haud procul ab Hallis Hannoniæ oppido, Cantipratano scilicet monasterio per bella vastato.

Cæterum in pago isto Cantimprato vulgò Cantimprè, natus fuit, vt arbitror, Thomas Cantimpratani, ex ordine Prædicato-

M

rum,

rum, Suffraganeus olim Episcopi Cameracensis, cuius exstant libri Apum & alia.

CAPVT LXXXII.

OGNIACVM IN BRABANTIA.

OGniacense monasterium Canonico-
rum Regularium Ord. S. Augustini, ad
Sabim flu. in Gallo-Brabantia, circa annum
1192. fundatum. Est autem situm inter Niui-
gellam Brabantorū, & Namurcum Eburonū
oppida, pari penè interuallo, quinis scilicet pas-
suum millibus, verè cœlestis philosophiæ sedes, vi-
taq; ascetica Schola & domicilium. Et situm qui-
dem loco amœnissimo: hinc Sabi fluuio, pratiq;
virentibus; illinc colibus & siluis cinctum: & albo
lapide per antiquo septum vndiq; ; antè quadrin-
gentos annos sacra Canonico-
rum familia nobile in ea Brabantia portione, qua
Aisa dicitur, olim Leodiensis, nunc Namurcensis
Diœceseos. Sapienter olim, quasiq; habito delectu,
imò diuino monitu, sedem hanc incoluerunt, B.
Maria Niuiigellana, vulgò Ogniacena; Iacobus Vi-
triaco, postea sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis;
& Ioannes Niuiigellas, Doctores Theolog. aliq;
quorum nomina scripta sunt in libro vitæ. Non su-
pinè, neq; obscurè, sed proiudè Aegidius à VVal-
lecuria, vir integer vitæ scelerisq; purus, locum il-
lum exadificando Cœnobio aptum & opportunum
indit-

iudicavit; & quidquid è patrimonio redegerat, in illud Asceterion fundator contulit. Iam verò memoratorum corpora, ibidem sepulta, nou paulò plue adferunt loco dignitati, laudis, & celebritatis, quàm edificiij non parum aliàs operosi structura. Hæc ferè Franciscus Moschus in Catalogo Antistitum Ogniacensium Duaci an. 1598. edito. Cæterū dictus AEgidius à VValecuria, vendito patrimonio, monasterij huius fundamenta locavit, sub annum Domini 1192. primusque confluentibus eodem fratribus præfuit. Inter quos Iacobus Vitriacus velut illustre quoddam fidus emicuit, qui è media Gallia huc venit, famà B. Mariæ Ogniacensis excitatus; cuius etiam suâsu sodalibus sese Ogniacensibus sese adiunxit. Is post Episcopus Acconensis, ac demū Cardinalis creatus, Romæ an. 1244. in peruigilio BB. Apostolorum Petri & Apostoli excessit è vita. Cuius corpus (vt testamenti tabulis iusserat) ex vrbe Ogniacum est translatum; vbi & conditum est, haud longè à Beatæ Mariæ Ogniacenæ tumulo.

Est hoc monasterium S. Nicolao Episcopo sacrum: quod Onufrius Panuinius in Epitome Pontificum & Cardinalium per errorem nominat Monasterium S. Mariæ de Oegnies ratus, vt opinor, hanc Mariam in diuorum classem relatam eiusque memoriæ consecratum monasterium.

Cæterùm de B. Maria Ogniacensi vide Mo-
lanum in Natal. SS. Belgij, & Surium Tom. 5.
qui vitam eius recitat à Iac. Vitriaco conscri-
ptam . Cæterum & Ioannes Niuellanus Do-
ctor Theologus hoc in monasterio plurimis
virtutibus effulsit: quem relicta Decanali Ec-
clesiæ Leodicensis dignitate ad regulare mo-
nasterium Oigniense commigrasse scribit
Thomas Cantipratanus lib. 2. Apum.

CAPVT LXXXIII.

S. CRVCIS AVGVSTANVM
cœnobium in Germania.

EST istud ex Hamelbergo (vbi antea si-
tum fuerat) in Augustam Vindelicam
1194. translatum anno Domini 1194. per Episcopũ
Augustanum *Vdalschalcum*, Comitẽ à Then-
nenlohe, primum huius cœnobij intra Augu-
stanæ vrbs mœnia fundatorem: quod primũ
à Marfcallis de Biberach in *Mutterhofen* pa-
go inchoatum; mox inde à Conrado Antisti-
te Augustano Comite Lutzelnsteinio in *Ha-
melbergum* montem Augustanæ vrbi vicinũ,
& inde tãdem ab Vdalscalco in urbem tran-
slatum est. In eo semper diuertere solet Le-
gatus Pontificius, si quis ex vrbe Ro-
ma ad Imperialia comitia Au-
gustæ celebranda mit-
titur.

CAPVT

CAPVT LXXXIV.

VIEPACHENSE MONASTERIVM,
virginum, Germanicè Vie pach.

Berengarius feu *Beringerus* Comes de Leõ-
 berg, aliàs Leonsperg, cum consensu A-
 gnetis vxoris, quæ dicitur fuisse familiæ do-
 minorum Pflueg ac liberorum suorum *Hen-*
rici & Elisabethæ, Viepachium inferius in mō-
 te Isaræ imminente infra Landshuotam,
 quod antea venatorium tugurium erat, in
 templum commutat. XII. virgines eò col-
 locat, Ordini, S. Augustini dedicat, atque Au-
 gustinianis, monachis Ratisbonēsis guber-
 nandum committit. Cumque illa domus &
 Hofmarchia Viepach, Ducibus inferioris
 Bauariæ feudalis esset, Duces *Otto, Ludouicus,*
 ac *Stephanus* fratres huic foundationi non so-
 lum consenserunt, verum etiam feudali iure
 liberarunt. Hinc etiam quasi pro socijs fun-
 dationis habiti sunt anno Domini 1296.

Beringerus fundator cum coniuge ac filio
 ibi aliquot annis deuotè vixisse, obiisse, ac se-
 pultus esse perhibetur. Obijt autem Beringe-
 rus anno 1296. Tunc Henricus Dux Bauariæ
 prioribus XII. addidit XVIII. virgines.
 Sic Auentinus lib. 8. Alibi autem habetur,
 hunc Beringerum eodum anno quo primum
 lapidē claustrum posuit, decessisse, postea Hen-
 ricum Ducem Bauariæ, filium Stephani, ere-
 xisse claustrum, muros, Ecclesiam, & habita-
 M 3 cula

cula Dominarum, auxisse numerum ad triginta. Idem Auentinus tradit Ludouicum Imperatorem hoc monasterium auxisse.

CAPVT LXXXV.

S. GERTRVDIS MONASTERIVM,
in vrbe Louaniensi.

FVit hic locus primùm non nisi facellum seu capella, Ecclesiæ S. Petri, quæ in vrbe Louaniensi primaria est, subiecta. Cuius quidem capellæ vicarius cùm esset quidam Magister Franco, eam sibi ab ipso donari obtinuit Henricus I. Dux Lotharingæ æc Brabantia; qui anno Christi millesimo ducentesimo sexto, Iunij XVII. hanc ipsam capellam, vt vocant, in monasterium Canonicoꝝ Regularium euehendam curauit.

Primus huius monasterij Præpositus nominatus est idem Franco, obiit que ann. 1229. Martij 27. Henricus verò Dux obiit ann. 1235. Septemb. 3.

Basilica autem eius loci consecrata est an. 1228. & parœciali iure donata est an. 1252. Eo enim ipso anno Louanij quinque parochiæ, vt nuncupant, institutæ sunt.

Franconi defuncto in Præpositura successit alter Franco, Franconi Libertus, Liberto Adamus, Adamo Gosuinus, & sic deinceps vsque ad tempora Henrici à Fura V Valteri Moil-

Moillaert, qui primus Abbatiali titulo insignitus est, obiitque an. 1377. 1462.

Est autem hoc monasterium magnificis ædificijs illustre, solentq; ad illud non nisi nobili genere nati admitti.

Abbas porrò Gertrudanus est perpetuus priuilegiorum Academiae Louaniensis Conseruator.

CAPVT LXXXVI.

QVERCETANVM MONASTERIVM,
Gallicè Quescroy, Virginum, in Belgio.

Quercetanum monasterium inchoauit Petrus Pitenz, Sacellanus Balduini cognomento Animosi, Flandriæ & Hannoniæ Comitis: quod anno circiter 1233. Ioanna dictarum prouinciarum Comitissa firmissimis ædificijs auxit. Sacras autè virgines è Primiacensi monasterio euocatas huc deduxit Margarita dicti Balduini Comitis vxor, siue, vt ipsæ Quercetanæ moniales volunt, Margarita dictæ Ioannæ Comitissæ soror, idque circa an. 1262. cùm iam defunctæ sorori Margarita in Comitatu Flandriæ & Hannoniæ successisset.
Ex M. SS. Hannonia Chronicis.

Anno 1244. N. nobilissima ac pientissima matrona Nicolai Toparchæ Barbansonij vxor, cõsentiente marito, fundauit ac dotauit monasterium Virginum Ord. S. Augustini, quod *Lethure de Layde de la benoiste Vierge* appellant. *Ex iisdem M. S. Hannonia Chronicis.*

Anno 1244. VValterus Hardum Canonicus Ecclesiæ primariæ Montibus Hannoniæ adiutante Elifabeta matre sua, proprio ære construxit ac fundauit monasterium virginum, Betlehem nuncupatum, iuxta Montes Hannoniæ.

CAPVT LXXVII.

SEMENSHAVSENSE MONASTERIUM Germanicè *Seemanshausen*.

1260.

S*eemannus* nobilis Bauarus Archidiaconus, siue Chorepiscopus, vt alij vocant, Ratisbonensis, *Seemāshausen* in inferiori Germania in pago Rhodani Augustinianis monachis contubernium erexit, circa an. 1260.

GOTZZELLENSE MONASTERIUM,
apud Bauaros.

In Hercinio saltu versus Bohemiam, nobilis vir *Henricus de Poling* (villa est inter montem Pogen & Metenam riuum, iuxta Danubium) vnà cum vxore sua *Mathilda*, D. Bernardo templum Droschalch condunt, monachos ex Aldersbach euocant, qui iubente Henrico, Duce Bauariæ, Rumasfeld arcem propinquam diruunt, solo æquant, lapides Droschlachium vecti, ædes inde constructas Henricus Episcopus Ratisbonensis dedicat, 1286. & Gotzcellam nominat, anno Domini 1286.

CAPVT

CAPVT LXXXVIII.

VVINDESEMENSE MONASTE-
rium, in Germania infe-
riore.

Celeberrimum istud monasterium an-
no 1387. in pago *VVindesem* est funda- 1387.
tum : quod postea plurimorum monaste-
riorum Capituli seu Congregationis *VVin-*
desemensis caput per Germaniam superio-
rem atque inferiorem exstitit.

Est autem *VVindesem* situm in Transfala-
na prouincia, Germaniæ inferioris.

Mons sancti Agnetis, propè Svollam Tran-
sifalanæ prouinciæ opidum ann. 1398. funda-
tus est. In hoc monasterio vixit & obijt
Thomas à Kempis, vir pijssimus : vt inter
alia eius opera testatur eiusdem liber de Imi-
tatione Christi, *Qui sequitur me*, nuncupatus.
Vide suprà cap. 13.

CAPVT LXXXIX.

PILDENREVTENSE MONASTE-
rium, virginum, in diocesi Aistetensi,
in Germania.

Pildenreutum Canonissarum regularium
S. Augustini cœnobium perelegans in
nemore Noribergensi, ad amplissimos lacus,
non procul ab eiusdem potentissimæ vrbs
Latomijs situm, d. Aistetensis, anno Christi
M 5 circi-

1340. circiter 1340. initium habuit à quinque piis
 fororibus, & Imperatorij Generis virginibus, *Elisabetha Vispeckhina*, *Adelheide Zolnerina*, *Christina Venatrice*, *Khunigunde* ab *Odenfees* ac *Osanna Osterreicherma* ex *Deckendorpho* Bauarico opido nata; quæ collectis alijs etiam octo fororibus Imperatorem Ludouicum Bauarum, *Noribergæ* tunc temporis comitia habentem, precibus persuaserunt, vt ipsis in hoc nemore cœnobiolū construeretur, in quo Deo laudes in bellis ab hoc Imperatore gestis omissæ adimplerentur, & ita quod priùs in cultu Dei neglectum fuisset, ibi refarciretur. Imperator monitis puellarum ardore quodam diuini cultus flagrantium obtemperans, in die Sancti Lucæ Euangelistæ, anni Christianorum 1341. è *Noriberga* in vicinum nemus prodiit, vt cœnobiij futuri locum exploraret; quod cùm in vicino Pago *Churnburgensi* (hodie *Kornburgensem* vocant) auspicari vellet, cantu quodam miræ dulcedinis inde ad nemus reuocatus dicitur; vbi cùm magnæ & altæ cuidam quercui crucis quasi cœlitus ostensæ imaginem imminere videsset, equo mox lapsus, primus securi arborem eam notauit, & se præsentē excindi illam curauit, eumque locum ad construendum monasterium destinauit: vnde nomen etiam inditum est, vt ab imagine crucis, quæ apparuit

ruit in illa nemoris parte, quæ ad construendam domum pietatis ac disciplinæ excindenda erat, *Pildenreutum* diceretur. Prodierrat vnà cum Imperatore præpotens quidam Patricius Noribergensis *Conradus Magnus*, tunc temporis Scultetus, vt vocant, Noricus. Is prædium quod in ea ipsa vicinia habebat optimum, præsentè Cæsare, futuræ monialium congregationi cum omnibus adiacentibus agris dono dedit, omnibus temporibus possidendum. Imperator cœnobio egregium dedit diploma anno Christi millesimo trecentesimo quadragesimo quinto, Ducalis regni sui xxxi. imperij verò xviii. ex quotidiana hominum collatione, & eleemosynis tantum, tandem contraxerunt, vt ex primo ligneo templo saxeam fecerint, decimo sexto anno post primam conuentionem. Tandem anno Domini millesimo trecētesimo septuagesimo octauo, subdidere sese concordibus animis *Rabano* Episcopo Aistetenfi, petentes ab eo certum ordinem: qui missò ad eas Canonico quodam ex S. Villibaldi choro, *Burchardo de Pleynfeld*, consecrari ipsas, & sub obedientiam accipi, Canonissasque S. Augustini regulares designari curauit: & Præpositam gubernatricem cæterarum elegit anno 1379. in die 1379.
S. Thomæ Apostoli, mense
Decembri.

CAPVT

CAPVT XC.

MONASTERIVM S. GEORGII DE
Alga apud Venetias.

ORdinem Canonorum sæcularium S. Georgij in estuarijs Venetiarum anno 1410. Antonius Corrarius patricius Venetus instituit & S. Laurentius Iustinianus Patriarcha Venetus mirificè auxit. Utuntur ij veste linea cucullione atri coloris : extra monasterium atri coloris chlamydem assument cum galero concolore.

Thronus B. Mariae, milliari vno ab Herentalia, fundatus fuit à nobili viro *Arnoldo Crayenhemio*, Toparcha in Grobbendonch, Ouyven, Bauvel & Olmen, iuxtà flu. Netam, anno millesimo quadringentesimo decimoquarto. Euerfum autem est monasterium per istas turbas ciuiles, anno millesimo quingentesimo septuagesimo octauo: sed breui, vt spero, reædificandum.

CAPVT XCI.

MONASTERIVM S. SPIRITVS
iuxta Venetias.

Congregationem & monasterium illustre Canonorum regularium Sancti Spiritus, iuxtà Venetias instituit P. Gabriel Spo-

Spoletanus, Eremita Augustinianus, anno 1415. habet vnicum membrum sibi annexū, 1415. Patauij situm, quòd S. Michaelis dicitur: Vestem gestant qualem Canonici Lateranenses, & seruant regulam S. Augustini.

CAPVT XCII.

MONASTERIVM AD CORPVS

Christi, in vrbe Coloniensi.

ANNO 1423. operâ Arnoldi Schillingi 1423. ciuis Coloniensis, ex sacello factum est monasterium istud, traditumque Canonicis Regularibus, Capituli VVindesemensis. Occasionem præbuit Miraculum, quod circa Venerabile Sacramentum Corporis Christi contigit, fusè commemoratum à Brendenbachio libr. 1. cap. 8. sacrarum Collationum.

Præter istud Augustinianorum Regularium monasterium, sunt in vrbe Coloniensi septem cœnobia monialium Augustiniana-
rum velatarum, videlicet Sancti Maximini, S. Michaelis, S. Mariæ Magdalenæ, Sancti Nicolai, S. Reinoldi, Nazareth, & Sancti Iacobi Maioris: de quibus vide Erardum

VVinhemium in Sacrario

Agrippinæ.

CAPVT

CAPVT XCIII.

CATALOGVS COLLEGIORUM, Monasteriorum, & templorum parochialium vrbs Coloniensis: Ex quibus non pauca Virginum præsertim Augustinianarum sunt monasteria.

CANONICORVM COLLEGIA
sunt VIII.

S Petri Metropolitanum Collegium.
 Sancti Gereonis.
 Sancti Seuerini.
 Sancti Cuniberti.
 Sancti Andreae.
 Sanctorum Apostolorum.
 B. Mariæ Virginis in Gradibus.
 Sancti Georgij.

CANONICORVM ET CANONISSARUM, II.

Sanctæ Ursulæ, & vndecim millium Virginum.
 B. Mariæ Virginis in Capitolio.

CANONICORVM ET CANONISSARUM reformatarum, vnum Collegium.

Sanctæ Cæcilie.

RELI.

RELIGIOSORVM, XVI.

- S. Pantaleonis, Benedictinorum.
 S. Martini Maioris, Benedictinorum.
 S. Cordulæ, Ioannitarum Equitum.
 S. Catharinæ, Teutonicorum Equitum.
 Ad corpus Christi, Canonorum Regularium.
 S. Antonij, Antonianorum.
 Ad S. Crucem, Cruciferorum.
 S. Augustini, Augustinianorum.
 Ad S. Crucem, Dominicanorum.
 Ad B. Virginem Mariam, Carmelitarum.
 S. Francisci, Franciscanorum Gaudentium.
 S. Michaelis, VVidenbacensium, quos Hieronymianos vocant.
 S. Agnetis, Franciscanorum obseruantium ad Oliuas.
 S. Achatij, PP. Societatis IESV.
 S. Longini Alexianorum, vulgò Bogardorum, sepelientium mortuos.
 S. Barbaræ, Carthusianorum.

PLEBANORVM XIX. TEMPLA

Parochialia.

- Sanctæ Columbæ.
 Sancti Martini Minoris.
 Sancti Laurentij,
 Sancti Albani.
 Sanctæ Brigidæ.

Sancti

Sancti Petri.

Sanctorum Apostolorum.

Sancti Cuniberti.

Sanctæ Mariæ Magdalene, iuxta Sanctum Seuerinum.

Sancti Ioannis Euangelistæ in Curia.

Sancti Iacobi.

Sanctæ Mariæ in *Lißkirchen*.

Sancti Mauritij.

S. Ioannis Baptistæ, iuxta S. Catharinam.

B. Mariæ Virginis in Pasculo.

Sancti Lupi.

Sancti Pauli.

B. Mariæ Virginis ad Indulgentias.

Sancti Christophori.

SANCTIMONIALIVM RELATARUM, XX. cœnobia.

SS. Machabæorum, Benedictinarum.

S. Mauritij, Benedictinarum.

S. Agathæ, Benedictinarum.

S. Ioannis Baptistæ in Clusa, parochiæ S. Ioannis, Benedictinarum.

S. Maximini Augustinianarum regularium.

S. Michaelis, Augustinianarum regularium.

S. Mariæ Magdalene ad albas Dominas, Augustinianarum reformatarum.

S. Nicolai, Augustinianarum.

S. Reinoldi, Augustinianarum.

In maiori Nazareth, Augustinianarum.

S. Iaco-

- S. Iacobi Maioris adagnellum in muro Ca-
strensi, Augustinianarum.
Horti B. Mariæ Virginis Cisterciensium.
Speculi B. Mariæ Virginis Cisterciensium,
vulgò in *Seyen*.
S. Apri Cisterciensium.
S. Claræ, Clarissarum.
S. Vincentij, Clarissarum.
S. Bonifacij, Clarissarum.
Clarissarum Belgicarum de Obseruantia.
B. Mariæ in Bethlehem, Clarissarum.
Gertrudis, Dominicanarum.

CONVENTVALIVM NON REEA-
tarum, tam curam ciuitatensium infirmorum
gerentium, quàm puellarem iuuentu-
tem domi erudientium.

Cœnobia XV.

- S** Apolloniæ, Augustinianarum.
B. Mariæ Magdalenæ, Augustinianarum
pœnitentium.
S. Elisabethæ, Augustinianarum, in vico S.
Antonij.
In minori Nazareth, Augustinianarum.
S. Trinitatis, Augustinianarum, in platea
Achterstrass.
B. Mariæ Virginis, Augustinianarum, in vico
S. Marcelli.
S. Vrsulæ, Augustinianarum, in eodem vico,
N pro-

prope *Igelstein*, alias Conuentus combustus.

S. Augustini, Augustinianarum in platea Schmirnensi, *im Cedervvalt* vulgò.

In der Cellen, Augustinianarum in eadem platea.

S. Ignatij, Clarissarum.

S. Annæ, ad agnum inferiorem Clarissarum, in platea lata.

S. Annæ ad agnum superiorem, Clarissarum in eadem platea.

B. Mariæ Virginis, Clarissarum, *in der Strickgassen*.

S. Iosephi, Clarissarum, ex opposito horti Christi, in parochia S. Columbæ, alias, *Lousconuent*.

S. Trinitatis, Carmelitarum, iuxta parochiam S. Iacobi, *in der Buttgassen*.

Sic Erhardus VVinhemius in Sacratio Agrippinæ.

CAPVT XCV.

EVERHARDICA CLVSA, VVLGO
Eberharts *Clausen*, in d. Treuerensi.

Distat hoc cœnobium tertio lapide ab vrbe Treuerensi, quod ex eleemosynis vtriusque sexus hominum certatim vndeque ad B. Virginem ex omnibus prouincijs concursantium, hoc modo emerfisse

1440. ibidem legitur. Erat, anno domini 1440. laborio-

boriosus quidam, rusticæque vitæ & artis
 homo, omnino simplex, *Euerhardus* nomine,
 ex pago *Esch* oriundus, agricola, vinitor, &
 sector straminum in vsum & pastum iumen-
 torum, virginitatis ac pudicitia summus a-
 mator, qui ob deuotionem quam à pueris
 conceperat, maximam erga matrem Domi-
 ni, B. virginem *Mariam*, stipitem quendam
 in loco isto tunc temporis deserto, terræ in-
 fixit, & in eo superius excauato, imaginem
 tristissimæ ac dolorosissimæ matris in gre-
 mio extinctum habentis filium collocavit.
 Is postea à gloriosa virgine admonitus & co-
 actus, domunculam paruam eidem ædifica-
 uit; & sublato stipite illam ipsam adhuc eo
 loci præsentem, suoque pretio Treueri prius
 emptam in priori muro domunculæ repo-
 suit. Vbi cum miracula plurima fierent, &
 oblationes innumeræ quotidie accederent
 ab hominibus, religionis ergo eò cateruatim
 venientibus; mox his oblationibus adiutus
Eberhardus, sacellum paulo grandius fabrica-
 uit; & postea circa idem sacellum basilicam
 in longitudine 26. in latitudine vero 12. pas-
 sus habentem fundauit, & ædificauit in anno
 Iubilæo. Quò mox factus est maximus omnis
 generis hominum concursus.

Hanc basilicam reuerendissimus Domi-
 nus, Iacobus de Sirgk archiepiscopus Treue-
 rensis centesimus præsentibus prælatis pluri-

1449. mis, in die annuntiationis B. Virginis Mariæ, anno Domini 1449. solenniter dedicauit. Eberhardo autē anno Domini 1451. in pace quiescente, cōsistentibus & id desiderātibus dominis fundi, imprimis vero Domino *Godfrido de Esch*, ordo Canoniorum regularium sancti Augustini introductus est anno Christi 1456. Hi nouum chorum ædificauerunt; & anno domini 1474. dedicari fecerunt. Structuras etiam vtriusque ambitus & multorum ædificiorum erexerunt, & basilicam maiorem quæ hodie visitur antiqua deiecta ac destructa, ad summum compleuerunt; cuius dedicatio facta est anno domini 1502.

CAPVT XCVI.

KICHGENTENSE MONASTERIUM, in D. VVormatiensi.

Monasterium istud renouauit atque illustrauit Fredericus II. VVormatiensis Episcopus, quod, pestilenti lue extinctis monialibus, dedit regularibus Canonicis incolendum circa ann. 1440.

F I N I S.

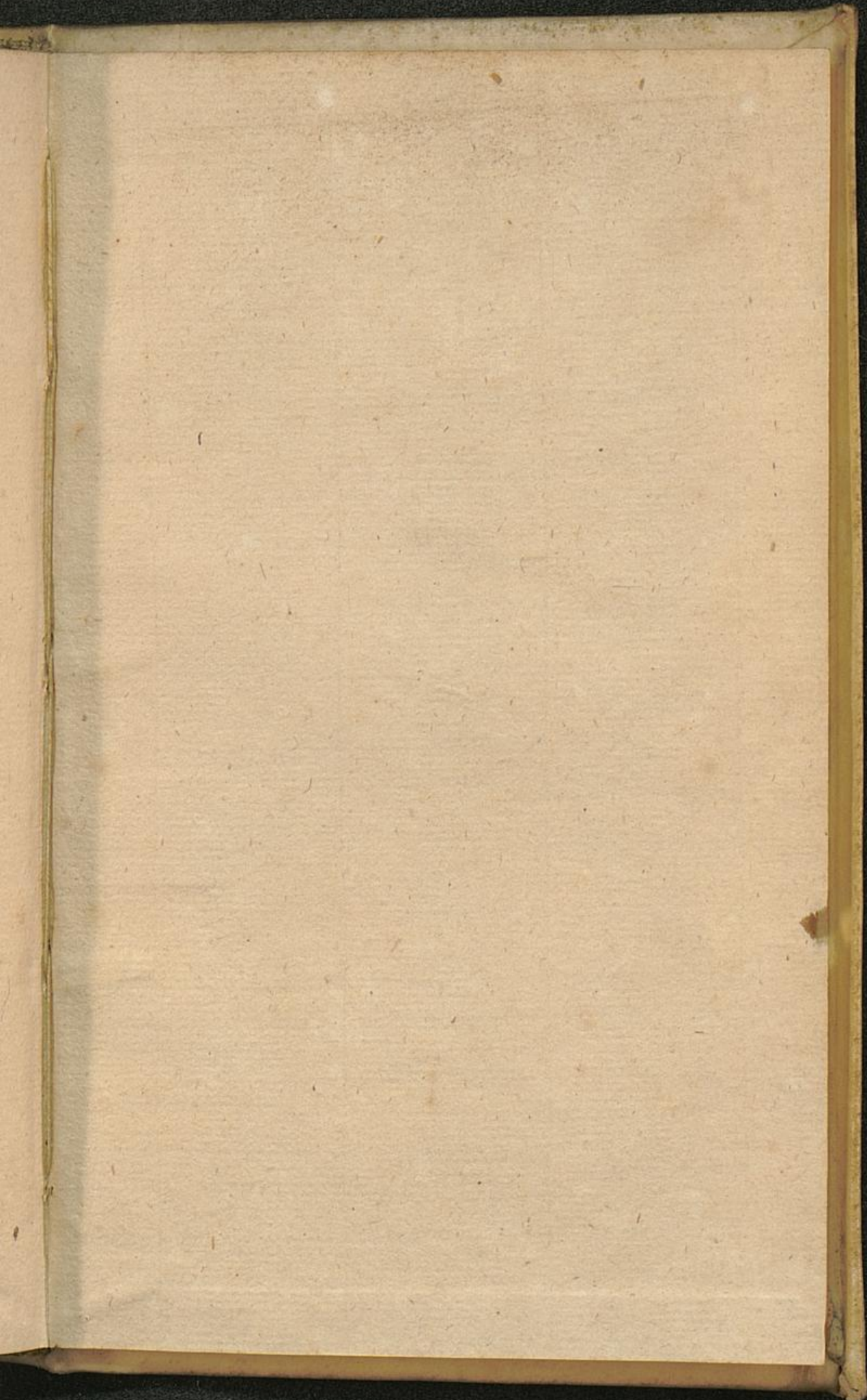
ia,
nit.
ace
ous
Go-
la-
no
ca-
ce-
&
li-
le-
ne-
ini

E-
il-
a-
x-

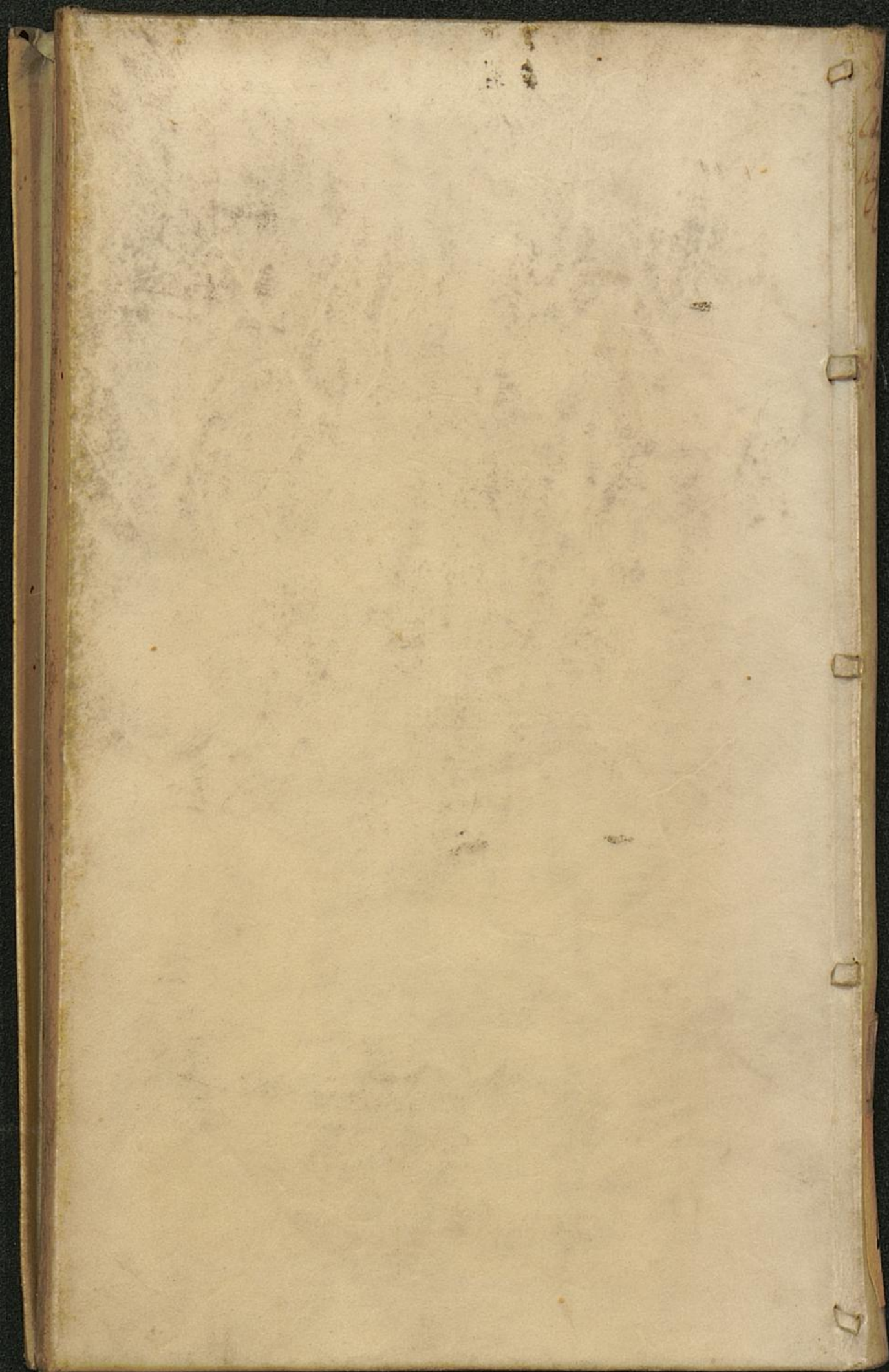

MIRAEI
Canonici
Regularii
Origeny.

Th
4914